HINANGAN MANGA AA BAY KAWAKILAN Uk SI ISA ALMASI

Juran itu bayi siyulat uk si Lukas supaya kitauhan uk si Teyopilus pasal kahinangan manga aa iya bayi kawakilan uk si Isa Almasi magnasihat lapal na. Iya na itu sulat karuwa na bayi tasulat uk si Lukas ni si Teyopilus, aa bangsahan.

Pima' uk si Lukas ma itu bang salaingga kasaplag lapal pasal si Isa ni kamemon kalahatlahatan. Pagkahi sigam Yahudi iya pignasihatan uk manga aa kawakilan itu dahu, bo' puwas na hi' manga bangsa 'nsa' Yahudi, sampay taabut ni lahat tā.

Pima' isab ma diyōm sulat itu pasal Nyawa Sutsi maka kawasa na, iya piniyaan manga aa itu uk Tuhan, panabang sigam maghinang ayiayi bayi panohoan na ma sigam.

Si Lukas itu bayi sehe' si Paul ma langnganan na magnasihat lapal Tuhan, sampay ma waktu kapanganjil ma si Paul ma daira Roma.

Iya itu sababan na hangkan juran itu bayi siyulat

1 Sulat itu min si Lukas tudju ni si Teyopilus.
Tuwan Teyopilus, ma kitab bayi tasulat ku dahu,
bayi pama' ku manga hinang maka pandu' si Isa
kamemon, sataggōl min tagna' kapaghinang na
2 sampay ni 'llaw bayi pamaangkat iya tudju ni
sulga'. Ma 'nsa' le' iya bayi paangkat, siyoho' uk

na manga aa bayi kawakilan na. Iya panohoan
na ma sigam bayi min kawasa Nyawa Sutsi asal.
3 Puwas peen kamatay si Isa, ma diyōm
'mpatpu' 'llaw daran iya panyata' magbaran ni
manga aa bayi kawakilan na hi'. Min heka iya
mandaan di na bo' manyatakan tōōd in iya asal
'llum. Tanda' iya uk sigam bo' ma diyōm peen
'mpatpu' 'llaw hi', missala iya ni sigam pasal
kapagparinta Tuhan.
4 Makapagtipun peen sigam ma waktu dakayo',
noho' iya ma sigam, uk na, “Daa le' kaam pakallo'
min daira Awrusalam. Agarin bi dahu bayi
paljanjian 'Mma' ku iya subay pamuwan na ma
kaam, iya bayi pamatau ku ma kaam.
5 Si Yahiya hi', bohe' iya bayi pamandi na
manga aa. Suga' kaam, saddi iya pamandi kaam.
Labay peen manga pilang 'llaw, pisangōn du
Nyawa Sutsi ni diyōm baran bi iyu.”

Si Isa tabo paangkat tudju ni sulga'

6 Manjari itu, magtipun peen sigam maka si
Isa, tiyaw sigam ma iya. “Tuwan Panghu',” uk
sigam, “iya na itu baha' waktu pamabayik nu ni
bangsa kami Israil iya bayi kapatut kami tagna'
ngantan pagparinta?”
7 Uk sambung si Isa, “'Mma' ku sadja iya taga
kapatut mabōtang waktu maka masa. Kaam iyu
subay 'nsa' makatau pasal ian.
8 Suga',” uk si Isa, “kabuwanan du kaam
kawasa ma waktu kasangōn Nyawa Sutsi ni
diyōm baran bi. Bo' kaam iya magpasabannal

ma pasal ku ma daira Awrusalam itu, ma kalohahan lahat Yahudiya, ma lahat Samariya, sampay ma 'mpat pidju alam itu.”

9 Ubus peen pamissala si Isa hi', tabo iya paangkat tudju ni sulga', sabu sigam nganda'-nganda' ma iya. Sakali kalimbuhan iya uk gabun, 'nsa' na tanda' uk sigam.

10 Masi na peen papatong manga aa itu tudju ni langit, ni bayi kaangkatan na hi', magtuwi niya' duwangan lalla magpamakay pote' nangge ma tōngōd sigam.

11 Uk duwangan itu ni sigam, “Kaam manga aa Jalil! Angay kaam magtangge maiyu papatong na peen tudju ni langit? Si Isa, iya bayi tabo paangkat min kaam tudju ni sulga', pabing du, bo' kabing na paitu sali' du maka bayi kaangkat na tudju ni sulga' iya kakanda' bi sini'.”

Pene' dangan paganti' ma si Judas

12 Sakali mowe' na manga aa kawakilan hi' min Bud Kayu Jaitun tudju ni Awrusalam, manga dabatu lawak na hi'.

13 Makatakka peen sigam ni Awrusalam, magtuwi sigam pariyata' ni bilik paghantian sigam. Ian may'an di si Petros, si Yahiya, si Ya'kub, si Andariyas, si Pilip, si Tomas, si Bartolome, si Matiyu, si Ya'kub anak si Alpa, si Simun iya diyanglay si Pangangatu, maka si Judas isab anak si Ya'kub dakayo'.

14 Daran sigam magtipun magsambahayang. Parōngan isab ma sigam manga karandahan, sampay si Mariyam ina' si Isa maka manga danakan si Isa lalla.

15 Na 'nsa' taggōl minnihi', magtipun manga aa
magpangandōl ma si Isa. Niya' sigam kulang-
labi dahatus maka duwampu'. Manjari nangge
si Petros ma tangnga' sigam missala.
16 “Manga dawuranakan ku,” uk na, “wajib
subay niya' kamaksuran ma lapal Nyawa Sutsi,
iya bayi siyulat uk si Daud hi'. Lapal hi' bayi ma
pasal si Judas hi', iya bayi manduan manga aa
managgaw si Isa.
17 Si Judas hi' bayi du dansehean maka kitabi,”
uk si Petros. “Bayi iya kawakilan uk si Isa
maghinang sali' hinang tabi itu.”
18 Iya sin bayi panamba si Judas ma hinang na
malaat, iya panong na si Isa ni manga banta na,
bayi pamalli na tana'. Taballi na peen tana' hi',
hug iya pareyo' may'an bo' bustak battōng na.
Paluwas lōngōn-lōngōn na kamemon.
19 Kitauhan ian hi' uk manga aa Awrusalam
kamemon, hangkan tana' ian iyōnan uk sigam
Akeldama, ma bahasa Yahudi. Hati na “Tana'
Tamba Laha'”
20 “Na,” uk si Petros, “niya' tasulat ma diyōm
kitab Jabul, iya uk na,
‘Bang peen kallo' pabōtangan na.
Subay 'nsa' niya' pabōtang may'an pabing.’
Maka niya' isab ayat dakayo', uk na hi',
‘Subay niya' aa saddi paganti' ma bayi hinang na
hi'.’ ”
21-22 Missala le' si Petros, uk na, “Hangkan na
subay niya' aa saddi paganti' me' ma kitabi naksi'
in si Panghu' Isa 'llum na pabing min kamatay
na. Iya pene' subay aa bayi sehe' tabi ma waktu
kaparōngan si Panghu' Isa ma kitabi, tagna' na

ma waktu kapamandi aa uk si Yahiya sampay
ni 'llaw bayi kaangkat si Isa min kitabi tudju ni
sulga'.”
23 Sakali itu siyabbut uk sigam ōn duwangan
lalla pamenean sigam. Dakayo' ian si Yusup,
iya iyōnan si Barsabbas (atawa si Justus), maka
dakayo' si Mattiyas.
24 Ngamu'-ngamu' di si Petros ni Tuhan, uk
sigam, “O Tuhan, katauhan nu bang ayi ma
diyōm pikilan manusiya' kamemon. Toun kono'
ni kami bang sayi pene' nu ma duwangan itu
25 ganti' si Judas, bo' tahinang na hinang
iya pamasuku' nu ma manga aa kawakilan nu.
Sabab hinang itu libbahan na ko' uk si Judas,
maka hi' na iya mowe' ni lahat na kakkal.”
26 Puwas ian pigkoot uk sigam ōn aa ian. Iya
takoot ian ōn si Mattiyas, jari pikannōp iya ni
kasangpu' maka issa ian iya bayi kawakilan uk
si Isa.

2

Pipaitu uk Tuhan Nyawa na Sutsi

1 Taabut peen 'llaw paghinang iya iyōnan
Pentekosta, magtipun manga aa magpangandōl
ma si Isa kamemon.
2 Saruun-duun du niya' bahonos min langit,
sali' baliyu landōs patumbuk. Magtuwi tasōd
kamehehan luma' iya pagtingkoan sigam ian.
3 Bo' tanda' uk sigam api sali' dagbōs dalla'
pasaplag sampay pabōtang ma manga aa ian
pakaniya-pakaniya.
4 Manjari sigam kamemon ian pisangōnan
Nyawa Sutsi bo' nagna' sigam magbissala ma

ginisan bahasa. Ayi-ayi pamuwan sigam min
kawasa Nyawa Tuhan, iya na hi' pamissala uk
sigam.
5 Na, niya' bayi pahanti' may'an ma Awrusalam
manga aa bangsa Yahudi min sabarang lahat, aa
mag-aagama lullun.
6 Pagtake sigam hebok min diyōm luma' ian
magtuwi landu' heka sigam bayi patipun pay'an.
Inu-inu sigam ma bissala manga bean si Isa,
sabab iya take uk sigam dangan maka dangan
ian asal paghalling na.
7 Kiyōblaan sigam kamemon, inu-inu bidda',
hangkan uk sigam, “Painay itu! Iya mag-
pamissala itu manga aa min lahat Jalil sadja!
8 Angay sigam take tabi makabissala ma asal
paghalling tabi, dangan kitabi maka dangan?
9 Kitabi itu,” uk sigam, “min kalahat-lahatan
ko'. Niya' itu min lahat Partiya, min Medda,
min Elam, niya' min Mesopotamiya, min lahat
Yahudiya itu, min Kappadoke, min Puntus maka
min Asiya.
10 Niya' isab kitabi min Pirigiya, min Pampiliya,
min lahat Misil maka min kalahatan Libiya iya
ma kasikōtan lahat Kirini. Niya' isab kitabi min
daira Roma.
11 Niya' kitabi kasehean bangsa Yahudi, maka
niya' kasehean 'nsa' Yahudi, aa papinda na ni
agama Yahudi. Aho', niya' isab min pu' Kerete
maka min lahat Arab. Suga' minsan kitabi
minningga lahat, take tabi manga aa itu missala
ma paghalling tabi. Take tabi pasal hinang
kawasa iya hinang uk Tuhan.”
12 Manjari inu-inu manga aa magtipunan ian

kamemon, maka sali' sasaw. Tiyaw na peen
sigam dangan maka dangan, uk na, “Ayi baha'
hatihan na itu?”
13 Suga' niya' kasehean ngudju'-ngudju' ma
manga bean si Isa ian. Uk sigam, “Manga aa itu
liyango!”

Magnasihat si Petros

14 Suga' nangge si Petros maka sehe' na sangpu'
kadda, bo' kōsōg uk na missala ma manga aa
magtipunan ian. “Kaam manga pagkahi ku
Yahudi,” uk na, “sampay kaam iyu maglahat
ma daira Awrusalam itu! Pake kaam bo' kaam
pahati ku pasal pakaradjaan iya take bi itu.
15 Kaba' bi liyango manga aa magpamissala itu,
suga' 'nsa'. 'Nsa' du niya' maglangohan bang lisag
siyam le' subu!
16 Iya tanda' bi itu, iya na ko' itu kamaksuran
na bayi pilatun uk si Nabi Joel ma masa awwal
hi'. Uk na,
17 ‘Iya itu hinang ku ma manga 'llaw damuwi, uk
Tuhan.
Pasangōn ku Nyawa ku ma manusiya' kamemon.
Manga panubu' bi lalla-danda maluwas du lapal
ku.
Manga lalla onde' bahu le' makanda' du pakarad-
jaan 'nsa' le' takka.
Makaupi isab manga maas bi.
18 Aho', uk Tuhan, minsan manga ata ku lalla-
danda,
Pasangōn ku Nyawa ku ni sigam ma masa ian hi',
Bo' sigam iya maluwas palman ku.
19 Pahinang ku isab hinang makainu-inu ma
diyata' langit,

Maka manga paltandaan ma babaw dunya.
Tanda' laha' maka api maka humbu kapal.
20 Mata 'llaw, maglindōm du,
Maka bulan pinda ni pula, sali' dagbōs laha',
Bang song takka 'llaw pangahukum uk Panghu' bi, 'llaw na mehe.
21 Jari sayi-sayi nabbut ma ōn Tuhan mikitabang, kalappasan du iya.’ ”

22 Uk si Petros le', “Kaam pagkahi ku bangsa Israil, pake kaam ma bissala ku itu. Si Isa, aa Nasaret, bayi pamatumanan ma panganda' bi in iya bayi siyoho' uk Tuhan. Sabab biyuwanan iya barakat uk Tuhan hangkan tahinang na manga hinang kawasa kainu-inuhan aa, sampay manga paltandaan. Katauhan bi asal, sabab ma itu ma diyōman bi iya bayi pangahinangan na manga hinang hi'.

23 In kamatay si Isa itu kitauhan asal uk Tuhan ma 'nsa' le' bayi piniya'. Min niyat na maka maksud na hangkan si Isa bayi siyongan ni pangantanan bi, bo' kaam iya bayi mapatay iya pagka pasaran bi aa jahulaka' ngalansang iya ni hag.

24 Suga' pikallum iya pabayik min kamatay na uk Tuhan. Pihawulaya iya uk Tuhan min katiksaan kamatay, sabab in iya 'nsa' tōōd ka-pagbayaan uk kamatay.

25 Niya' bayi tasulat uk si Daud masa awwal hi' ma pasal Isa Almasi itu. Uk na,
‘Tasayu ku Panghu' ku ma tōngōd ku sakahaba' waktu.
Tiya' na iya ma bihing ku, hangkan aku 'nsa' tasasaw.

26 Hangkan kiyōgan diyōm atay ku,
Maka kiyōgan isab pamissala ku.
Minsan matay baran ku hōwat sadja aku ma iya,
hangkan aku taga salamat.
27 Sabab 'nsa' du aku pasaran nu ma lahat manga
magpatayan.
Aku iya sosohoan nu adil,
'Nsa' pasaran nu baran ku ngahalu' ma diyōm
kubul.
28 Bayi aku panduan nu daddōk iya mo ni kallum
kakkal.
Basta aku maiyu ma haddarat nu, landu' tōōd
kakuyagan ku.'

29 "Na, manga dawuranakan ku," uk si Petros, "subay tampal pamissala ku ma kaam pasal bayi ka'mbo'-mboan ta si Sultan Daud hi'. Bayi iya matay sampay kiyubul, maka kubul na masi tasilang sampay ni 'llaw itu.

30 Suga' nabi iya bayi, hangkan kitauhan uk na bang ayi bayi janji' Tuhan ma iya. Sabab Tuhan iya bayi napa pasal waktu siyong subay niya' dakayo' panubu' si Daud magsultan du, sali' bayi asal kapagsultan si Daud.

31 Na, pagka kitauhan uk si Daud bang ayi pitakka uk Tuhan ma waktu siyong, hangkan iya bayi magpalatun pasal kallum si Almasi pabing min kamatay na. Uk pagpalatun na hi',
''Nsa' iya bayi imbanan ma lahat manga mag-
patayan.
'Nsa' isab bayi ngahalu' baran na ma diyōm
paliyangan.'
32 Si Isa ko' itu," uk si Petros, "iya pikallum uk Tuhan pabing min kamatay na. Bo' kami

kamemon itu saksi' du, in kallum na pabayik asal
bannal du.
33 Pilangkaw na iya, pitōngōd ma bihing Tuhan
sakap ni katau. Siyambut uk na Nyawa Sutsi min
'Mma' na Tuhan sali' bayi panganjanji' na ma iya.
Manjari iya tanda' bi maka take bi buttihi' hinang
Nyawa Tuhan ko', iya pisangōnan kami uk si Isa.
34 Si Daud hi' bayi missala pasal dangan aa bayi
tapaangkat ni diyōm sulga'. 'Nsa' si Daud iya bayi
paangkat ni sulga', suga' iya na itu bayi tabissala
na hi', uk na,

‘Missala Tuhan ni Panghu' ku, uk na,

Dayi' kau, ningko' kau ma bihing ku sakap ni
katau, ma paningkoan bangsahan,

35 Sampay tabo ku palbantahan nu tatawu' ma
deyo' pat-nayi' nu.’

36 “Hangkan na,” uk si Petros, “in kaam bangsa
Israil kamemon, subay katauhan bi in si Isa itu,
iya bayi talansang bi ni hag, tahinang na uk
Tuhan. In iya Panghu' na maka Almasi, hati na
pene' uk Tuhan magbaya'!”

37 Pagtake manga aa ma pamissala si Petros
itu magtuwi sasaw bidda' pikilan sigam. Uk
sigam ni si Petros maka ni kasehean kawakilan
hi', “Manga dawuranakan,” uk sigam, “ayi subay
hinang kami?”

38 Uk si Petros ni sigam, “Tawubatin bi tōōd
dusa bi. Bo' kaam dangan maka dangan subay
piyandi min ōn si Isa Almasi, palsaksian in kaam
mangandōl ma iya. Manjari du iyampun dusa
bi maka piniyaan du kaam Nyawa Sutsi, iya
pamuwan Tuhan ma kaam.

39 Sabab kaam du iya bayi kajanjian uk Tuhan,
sampay manga panubu' bi, sampay isab sigam
ma katahan, sayi-sayi bayi linganan uk Panghu'
tabi Tuhan me' ma iya."
40 Heka le' bissala si Petros ma manga aa ian.
Biyandaan sigam uk na, junjungan pahap-hap,
uk na, "Papuwas kaam kono' min mulka', iya
song pitumbuk ni bangsa malaat itu!"
41 Manjari heka magkahagad ma bissala si
Petros ian bo' piyandi sigam tanda' in sigam
suku' si Isa na. Iya pikannōp ni manga aa
mangandōl ma si Isa ma 'llaw ian, niya' manga
tallungibu aa.
42 Ngasip sigam ma bayi pamandu' uk manga
aa kawakilan si Isa ian, maka magdakayo' sigam
maka manga aa magpangandōl kasehean. Mag-
bahagian sigam tinapay di sigam maka magbe'
isab sigam nambahayang.

Karakayoan atay manga aa magpangandōl ma si Isa

43 Heka hinang makainu-inu maka paltan-
daan bayi tahinang uk manga aa kawakilan hi',
hangkan siyōd tāw manga aa kamemon.
44 Magdakayo' na peen manga aa magpan-
gandōl kamemon, maka ayi-ayi bayi ma sigam
pangahilas uk sigam ma sasuku taga sukkal.
45 Pangalta' sigam maka kaginisan sigam bayi
piballihan, bo' ballihan na bayi pamahagi' ni
kasehean, sarang ma sukkal sigam dangan maka
dangan.
46 'Llaw-llaw sigam mahi' ma diyōm langgal
pagkulbanan. Magsawu sigam ma kalumaan

sigam. Kiyōgan sigam magbahagi' kiyakan min atay pote'.
47 Siyanglitan na peen Tuhan uk sigam, bo' sigam iya kihapan uk aa kamemon. Sakahaba'-haba' niya' na peen bayi pikannōp ni sigam uk Tuhan, sasuku kalappasan min hukuman dusa.

3

Aa 'nsa' kalangngan kaulian uk si Petros

1 Na, ma 'llaw dakayo', pahi' si Petros maka si Yahiya ni langgal pagkulbanan ma waktu sambahayang luhul.
2 May'an, ma tōngōd lawang langgal iyōnan Lawang Lingkat, niya' dakayo' aa 'nsa' makalangngnganan di na, asal min kandang ina' na. Biyo iya 'llaw-llaw ni tōngōd bo' lawang ian supaya iya makapangamu' sarakka ni manga aa palabay minnian tudju ni diyōm langgal.
3 Pag'nda' na ma si Petros maka ma si Yahiya ian song pasōd, magtuwi iya ngamu' ayi-ayi ni sigam.
4 Inda' iya uk sigam. Uk si Petros, “Nganda' kau ni kami itu!”
5 Magtuwi nganda' aa ian, hōwat kabuwanan ayi-ayi uk sigam.
6 Suga' uk si Petros ni iya, “'Nsa' niya' tōōd sin ku suga' pamuwan ku ma kau iya ma aku itu. Min kawasa ōn si Isa Almasi aa Nasaret, soho' ta kau nangge bo' mangngan!”
7 Sakali intanan iya uk si Petros ma tangan na ni katau, tiyabang bo' makatangge. Saruun-duun du iya biyuwanan kōsōg ma nayi' na sampay ma buku-buku na.

8 Magtuwi iya patulahad pariyata'. Nangge
iya bo' iyampa mangngan. Puwas na hi' magbe'
iya maka di si Petros pasōd ni diyōm langgal.
Mangngan iya maka uk na maglaksu' sampay
nanglit ma Tuhan.
9 Tanda' iya uk manga aa magtipun may'an
mangngan na peen maka nanglit na peen ma
Tuhan.
10 Takila iya uk sigam in iya bayi ningko'
ngamu' sarakka ma langgal ma bo' Lawang
Lingkat. Magtuwi sigam inu-inu maka sasaw
pikilan sigam uk bayi tahinang ma aa ian.

Magnasihat si Petros ma diyōm langgal

11 Ngantan le' aa ian ma si Petros maka ma
si Yahiya, ma sawurung langgal iya iyōnan
Sawurung si Sulayman. Jari inu-inu manga aa
kamemon bo' paragan pay'an ni di si Petros.
12 Pag'nda' peen si Petros ma manga aa ian
missala iya ma sigam, uk na, “Oy, kaam aa
Israil! Angay itu pag-inu-inuhan bi! Angay kami
patongan bi? Pangannal bi baha' min kawasa
kami atawa min kasutsi atay kami, iya hangkan
aa itu makalangngan na?
13 Katauhan bi,” uk si Petros, “in ka'mbo'-
mboan tabi, iya di si Ibrahim, si Isahak maka si
Ya'kub, dapagtuhanan du maka kitabi. Manjari
Tuhan tabi itu, bayi pilangkaw uk na sosohoan
na si Isa, iya bayi songan bi ni sara'. Bayi iya
tasulak bi ma alōpan si Gubnul Pilatu. Si Pilatu
bayi taga niyat malappa si Isa, suga' kaam iya
'nsa' baya'.

14 Minsan si Isa sutsi maka adil, bayi iya sulak
bi. Bo' aa pamapatay iya amu' bi ni gubnul subay
piluwas.
15 Bayi papatay bi poonan kallum, lipara
pikallum iya pabing uk Tuhan min kamatay na.
Kami itu saksi' in ian bannal.
16 Na," uk si Petros, "min kawasa ōn si
Isa, hangkan aa bayi 'nsa' kalangngan itu
kabuwanan kōsōg bo' makalangngan na. Tanda'
bi na iya, maka takila bi asal. Aho', min
pangandōl tudju ni si Isa iya hangkan aa itu
kaulian ma panganda' bi.

17 "Manga dawuranakan ku," uk si Petros,
"katauhan ku in kaam maka manga nakura' bi
bayi awam, iya hangkan bayi salaihi' hinang bi
ma si Isa.
18 Suga' iya na ko' hi' pamatuman palman
Tuhan, iya bayi pitau uk kanabi-nabihan min
awwal le' hi'. Pitau uk sigam in si Almasi subay
makalabay kabinsanaan.
19 Na," uk si Petros, "tayikutin bi na dusa bi.
Papinda kaam ni Tuhan bo' piyapasan uk na
dusa bi,
20 bo' kaam piniyaan kahayangan atay min
Tuhan. Jari pipaitu du si Isa, iya Almasi bayi
tapene' uk Tuhan magbaya' ma kaam.
21 Suga' subay may'an le' iya ma sulga' sampay
taabut waktu pamabahu kamemon ayi-ayi uk
Tuhan. Iya na ko' ian waktu bayi janji' uk Tuhan
ma palman na ni manga nabi ma masa awwal
hi'.
22 Sabab si Musa bayi missala ni bangsa Israil,
uk na, 'Ma sosongun niya' du dakayo' nabi

pipaitu ni kaam uk Tuhan iya Panghu' bi. Pipaitu
iya sali' kapanoho' Tuhan ma aku, maka aa
bangsa bi du iya. Wajib iya subay asip bi ma
ayi-ayi pamissala na ma kaam.
23 Sayi-sayi 'nsa' ngasip ma nabi ian, piōkat
du iya uk Tuhan min bangsa suku' na sampay
miyula.'
24 Salaihi' du isab," uk si Petros, "manga
nabi kamemon, tiyagnaan min si Nabi Samwel
sampay ni kanabi-nabihan magsusunu'. Bayi
sigam magpalatun ma pasal pakaradjaan iya
piniya' waktu itu.
25 Ma kaam du isab manga janji' Tuhan iya bayi
pagpalatun uk manga kanabi-nabihan, maka
palsukuan bi isab bayi kapagsulutan Tuhan
maka ka'mbo'-mboan bi. Bayi nganjanji' Tuhan
ma pangkat bi si Ibrahim, uk na, 'In bangsa
kamemon ma diyōm dunya itu piniyaan kaha-
pan du ma sabab panubu' nu.'
26 Hangkan si Isa tapene' uk Tuhan sosohoan
na, bo' pipaiyu iya ni kaam dahu bo' kaam
piniyaan kahapan, hati na biyo kaam ngalabba
min kahinangan bi laat."

4

Si Petros maka si Yahiya ma alōpan palhim-punan

1 Masi le' si Petros maka si Yahiya missala ma
manga aa, sakali niya' pay'an ni sigam manga
imam maka kapitan jaga langgal pagkulbanan,
maka manga Saddusi.

2 Paddi' asal atay sigam sabab di si Petros ian
hi' mandu' ma manga aa in si Isa bayi 'llum
pabayik min kamatay na, hangkan manga aa
magpatayan tantu du isab 'llum pabayik ma
sosongun.
3 Manjari siyaggaw di si Petros, liyōōn ni diyōm
jil sampay ni kasawungan sabab kohap na tōōd.
4 Suga' heka aa bayi kake ma bissala di si Petros
bo' magkahagad ma si Isa. Iya heka sigam lalla
mangandōl ma si Isa niya' manga limangibu.
5 Taabut peen sawung magtipun na ma
Awrusalam manga kanakuraan bangsa Yahudi,
manga kamaasan, maka manga guru ma sara'
agama.
6 Ian du may'an si Annas imam-nakura', maka
ian isab di si Kayapas, si Yahiya, si Iskandal,
maka manga kampung si Annas kasehean.
7 Manjari duwangan aa kawakilan hi' siyoho'
paalōp ni sigam. Tīyaw sigam duwangan uk
manga nakura' hi', uk na, “Salaingga uk bi
makahinang iya bayi hinang bi diaw hi'? Kawasa
ayi bayi pangahinang bi salaihi', atawa ōn sayi
bayi panabbutan bi?”
8 Manjari si Petros ian pisangōnan Nyawa
Sutsi, bo' sambungan na manga nakura' ian, uk
na, “Kaam manga nakura' bangsa Yahudi, maka
kaam manga maas,
9 bang kami sumariya bi ma pasal kahapan
bayi tahinang ma aa 'nsa' bayi kalangngan itu,
maka pasal bang salaingga bayi kapakowe' iya,
10 na, iya na itu subay kitauhan uk bi
kamemon, sampay uk bangsa Israil kamemon.
Aa itu, iya nangge itu ma alōpan bi, hangkan

iya kaulian na sabab kawasa si Isa Almasi aa
Nasaret! Bayi iya pilansang uk bi ni hag, lipara
pikallum iya min kamatay na uk Tuhan.
11 Pasal si Isa itu iya bayi siyulat ma diyōm
kitab, iya uk na,

‘Iya batu bayi siyulak uk bi, manga aa maghi-
nang luma',

Iya na ian batu mehe tōōd kalagihan na.’
12 'Nsa' tōōd niya' saddi min si Isa ma kalohahan
dunya makalappas kitabi min mulka'. Duwal
ōn si Isa bayi pamuwan uk Tuhan panabbutan
manusiya', bo' supaya kitabi kalappasan.”

13 Sakali inu-inu manga kanakuraan ian
pag'nda' sigam ma kōsōg bissala si Petros maka
si Yahiya. Kitauhan isab in sigam duwangan
aa deyo' asal, 'nsa' bayi makalabay pangadji'
langkaw. Manjari kila sigam pahap uk kanaku-
raan hi' sabab bayi sigam magsehe' maka si Isa.
14 Malayingkan 'nsa' niya' panganjawab uk
manga nakura', sabab ian ma panganda' sigam
aa bayi kaulian, nanggehan di na ma tōngōd di
si Petros.
15 Hangkan di si Petros siyoho' paluwas min
palhimpunan bo' iyampa mag-isunan di sigam
manga nakura' hi'.
16 Uk sigam, “Ayi baha' subay hinang tabi ma
manga aa itu? 'Nsa' kitabi makapayilu pasal
bayi tahinang uk sigam, sabab kitauhan uk aa
kamemon ma diyōm Awrusalam itu niya' hinang
mehe kawasa bayi tahinang uk sigam duwangan
itu.

17 Suga',” uk sigam, “supaya 'nsa' patanyag
palkala' itu, bandaan ta na sigam tōōd daa subay
missala pabing ma pasal ōn si Isa.”
18 Hangkan si Petros maka si Yahiya linganan
pabayik uk manga nakura' ian. Biyandaan sigam
subay daa tōōd missala atawa mandu' pabing ma
pasal si Isa.
19 Suga' nambung si Petros maka si Yahiya ma
aa bayi mamanda' hi', uk sigam, “Kumpasun
bi kono' bang ingga iya bōntōl ma panganda'
Tuhan: kaam manusiya' subay bine' uk kami,
atawa Tuhan?
20 Sabab 'nsa' kami makajari parōhōng ma'-ma'
ma manga aa pasal iya bayi tanda' kami maka
bayi take kami hi'.”
21 Manjari pikōsōg gam peen uk manga
nakura' ian iya sanggup sigam ma di si Petros.
Puwas na hi' pilappa na sigam. 'Nsa' niya'
tatawwa' uk manga nakura' sababan paminsana'
sigam ma di si Petros, sabab ian manga aa ma-
hadjana' kamemon nanglitan Tuhan ma sabab
hinang kawasahan bayi tahinang hi'.
22 Na, iya aa bayi kaulian na hi' asal labi
'mpatpu' tahun na umul na.

Manga aa mangandōl ma si Isa ngamu' tabang ni Tuhan

23 Na, tapalappa peen di si Petros, mag-
tuwi sigam pabing ni kasehean sigam ma'-ma'
pasal kamemon bayi halling manga kaimaman
nakura' maka manga kamaasan.
24 Take peen ian hi' uk kasehean, mag-
tuwi sigam kamemon magbe' ngamu'-ngamu' ni

Tuhan. “O Tuhan Panghu' kami,” uk sigam, “kau
iya bayi mapanjari langit maka dunya itu de-
deyawut, sampay kakaya'-kayaan na.
25 Bayi pabissala nu sosohoan nu si Daud,
pangkat kami. Kahōpan iya uk Nyawa Sutsi,
hangkan uk na,
‘Angay magdugal manga bangsa saddi ma
Panghu'.
Angay manga aa itu magkagaraan laat ma 'nsa'
niya' pus na!
26 Manga kasultanan ma dunya ian magsakap!
Maka manga kanakuraan magtipun na,
Ngatubang Tuhan maka Almasi na, iya tapene'
na mag-agi!’
27 Bannal Tuhan,” uk sigam, “sabab manga
Yahudi bayi magdakayo' maka manga aa 'nsa'
Yahudi, ma itu ma daira Awrusalam. Magbe' isab
sigam maka di si Sultan Herod maka si Gubnul
Puntus Pilatu bahasa ngatubang ni si Isa, iya
sosohoan nu sutsi bayi tahinang nu Almasi hi'.
28 Hinang uk sigam kamemon iya bayi niyat nu,
min kawasa nu asal maka min kahandak nu.
29 Na, Tuhan, buttihi' kehun sanggup sigam ma
kami. Tabangin kami manga sosohoan nu, bo'
kami 'nsa' tiyāw missala lapal nu.
30 Patandaun kono' kōsōg nu makowe' manga
aa sakihan. Pahinangun isab manga hinang
makainu-inu maka paltandaan min kawasa ōn
si Isa, iya sosohoan nu sutsi.”
31 Na, ubus peen sigam nambahayang, jōgjōg
luma' bayi pagtipunan sigam bo' pihōpan sigam
uk Nyawa Sutsi. Minnihi' sigam missala lapal
Tuhan, 'nsa' tōōd niya' tāw sigam ma aa.

Magbahagi' sama-sama manga bean si Isa

32 Manjari itu magdaatay maka magdakayo'
kagaraan manga aa magpangandōl ma si Isa
kamemon ian. 'Nsa' niya' halling pasal kaniya'
na in ian suku' na sadja, suga' sama-bahagi'
sigam kamemon ma ayi-ayi bayi ma sigam.
33 Manga aa kawakilan ian mag-abut-abut
naksi' pasal kallum si Panghu' Isa pabing min
kamatay na. Jari kawasa tōōd panaksi' sigam,
bo' landu' sigam kahapan uk Tuhan.
34 'Nsa' niya' ma diyōman sigam kulang-kabus.
Sasuku taga tana' atawa luma', piballihan uk
sigam bo' ballihan na bayi
35 siyongan ni aa kawakilan ian. Jari in sin ian
bayi pigbahagian ma sasuku taga susa.
36 Na, niya' ma diyōman sigam aa iyōnan si
Yusup. Bayi iya iyanak ma pu' Kiprus suga'
bangsa Yahudi iya, panubu' si Libi. Iyōnan iya
si Barnabas uk manga aa kawakilan (hati na, aa
matōtōg iman).
37 Niya' tana' bayi ma si Barnabas itu, bo'
paballihan na tana'. Jari siyongan ballihan na
ni manga aa kawakilan ian.

5

Si Ananiyas maka si Sappira

1 Suga' niya' ian dakayo' aa iyōnan si Ananiyas,
handa na si Sappira. Niya' tana' na bayi paballi-
han na,
2 suga' ballihan na kasehean bayi tawuan na di
na. Tiyau isab itu uk handa na. Jari sin takapin
bayi siyongan ni manga aa kawakilan.

3 Uk si Petros ni iya, “Ananiyas, angay pasaran
nu nakura' sayitan magbaya' ma diyōm atay nu,
mo-mo kau mutingan Nyawa Sutsi? Sabab iyu
bayi tawu' nu sin kasehean bayi ballihan tana'
nu hi'.
4 Sataggōl 'nsa' bayi paballihan nu, suku' nu
asal tana' ian. Maka bang hi' na bayi kapa-
ballihan nu, suku' nu ballihan na ian kapag-
bayaan nu. Jari angay tapikil nu maghinang
salaiyu? 'Nsa' manusiya' iya pagputingan nu,
suga' Tuhan!”
5 Pagtake peen uk si Ananiyas halling si Petros
ian, magtuwi iya pahantak matay. Jari sasuku
makake ma pasal kamatay na ian siyōd tāw
bidda'.
6 Sakali pasōd pay'an manga kalallahan onde'
bahu le' naput patay na bo' iyampa biyo paluwas
minnihi', kiyubul.
7 Na, palabay peen manga tallun jam, takka
pay'an handa si Ananiyas, suga' 'nsa' katauhan
na bang ayi bayi patakka hi'.
8 Uk si Petros ni iya, “Bain aku. Iya na itu baha'
sin kamemon bayi takallo' bi maglakibini min
ballihan tana' bi?”
“Aho',” uk danda, “iya na ko'.”
9 Uk si Petros, “Angay kaam maglakibini bayi
maggara' nulayan Nyawa Tuhan! Pake kau,” uk
si Petros. “Iyu na ma bo' lawang manga aa bayi
ngubul halla nu sini'. Maka iya du kau biyo
kiyubul uk sigam.”
10 Saruun-duun du pahantak danda ian ma
tōngōd nayi' si Petros, matay. Pagsōd peen
manga kalallahan onde' bahu, tanda' iya uk

sigam matay na, hangkan iya biyo uk sigam
kiyubul ni bihing halla na.
11 Minnihi' bidda' tāw manga jamaa si Isa
kamemon sampay sasuku bayi makake ma pasal
ian hi'.

Manga paltandaan kawasa maka hinang makainu-inu

12 Heka manga paltandaan maka hinang
makainu-inu bayi tahinang ma diyōman manga
aa Awrusalam ian uk manga aa kawakilan uk si
Isa. Jari sasuku magpangandōl ma si Isa daran
magtipun kamemon ma Sawurung si Sulayman.
13 Mehe pag-addat manga aa mahadjana' ma
sigam, suga' 'nsa' niya' aa saddi tawakkal pala-
mud ni sigam.
14 Suga' masi na peen magkakannōp manga
aa mangandōl ma si Panghu' Isa. Heka sigam
magdanda-maglalla.
15 Sakali itu, pagka salaihi' iya kahinangan
manga aa kawakilan ian, biyo manga aa sakihan
paluwas ni manga karaddōk-daddōkan, pibahak
ma bangko atawa ma baluy sigam. Hangkan
salaihi', kalu niya' sigam kasehean tawwa' uk
lambung si Petros bang iya ganta' palabay min-
nian.
16 Heka isab manga aa bayi pay'an min manga
kalumaan ma kalingkal Awrusalam, mo sehe'
sigam magsakihan atawa aa siyōd uk sayitan.
Jari kaulian na sigam kamemon.

Manga aa kawakilan uk si Isa pidjala'

17 Na, pagka salaihi', ngimbu bidda' imam-
nakura' maka kasehean na, iya min bahagi'

agama Yahudi iyōnan Saddusi, bo' gara' sigam
ngatu ma manga aa kawakilan si Isa.
18 Hangkan sigam noho' subay siyaggaw
manga aa bayi kawakilan ian bo' iyampa liyōōn
na ni diyōm jil parinta.
19 Suga' sangōm ian niya' malaikat min Tuhan
bayi pay'an ngukab tambōl jil, ngallo' manga aa
kawakilan ian paluwas.
20 Uk malaikat ni sigam, “Pahi' na kaam nangge
ma diyōm langgal pagkulbanan hi' bo' kaam
missala ma manga aa ian pasal kallum bi bahu
itu, bang ayi tōōd hatihan na.”
21 Bine' magtuwi panohoan malaikat ian uk
manga aa kawakilan, bo' pasōd sigam dayi' 'llaw
le' ni diyōm langgal pagkulbanan magpandu'.

Sakali in imam nakura' maka manga sehe'
na ian bayi noho' magtipun manga kamaasan
bangsa Israil, iya aa palhimpunan kamemon.
Puwas na hi' noho' sigam ma manga tindōg
pahi' ni jil mo manga aa kawakilan paalōp ni
palhimpunan hi'.
22 Suga' pagtakka manga tindōg ni pagjilan
'nsa' tatawwa' may'an manga aa kawakilan.
Hangkan pabing manga tindōg itu ni palhim-
punan ma'-ma'.
23 Uk sigam ni palhimpunan, “Takka peen
kami pay'an ni jil, asal hōgōt manga tambōl.
Maka ian masi manga aa nganjagahan tambōl
ian. Suga' pag-ukab kami peen, 'nsa' niya'
tatawwa' kami ma diyōm!”
24 Na, take peen ian hi' uk kapitan manga
jaga langgal sampay uk kaimaman nakura', 'nsa'

tapikil uk sigam pasal manga aa kawakilan ian
bang ayi katudjuhan na.

25 Sakali niya' aa takka pay'an ni palhimpunan
mo lapal, uk na, “Pake kaam! Iya aa bayi pajil bi
ian, ian na ma diyōm langgal manduan manga
aa!”
26 Magtuwi pahi' kapitan maka manga aa na
ngallo' di si Petros. Suga' 'nsa' sigam bayi
ngandagtu' ma di si Petros sabab tiyāw sigam
hiyak maka batu uk baanan manga aa may'an.

27 Manga aa kawakilan itu biyo uk sigam
pitampal pahi' ni palhimpunan kamaasan. Jari
siyumariya sigam uk imam-nakura',
28 uk na, “Bayi kaam bandaan kami tōōd daa
subay mandu' pasal aa iya pamean bi iyu. Suga'
'ndaun bi na iya tahinang bi itu! Saplag diyōm
Awrusalam ma sabab pandu' bi. Baya' tōōd kaam
mabōtangan kami dusa ni kamatay aa hi'!” uk
na.

29 Nambung si Petros maka kasehean bayi
kawakilan hi', uk sigam, “Panohoan Tuhan iya
subay be' kami, 'nsa' panohoan manusiya'.
30 Si Isa ian,” uk sigam, “bayi soho' bi liyansang
ni hag bo' piyatay. Lipara pikallum iya pabing uk
Tuhan, iya asal pagtuhanan manga pangkat tabi.
31 Tapalangkaw na iya uk Tuhan, pibōtang
ma bihing na sakap ni katau magnakura' sam-
pay manglalappas ma manusiya', bo' supaya
niya' pagtawubatan maka pag-ampunan dusa
ma bangsa Israil.
32 Kami itu,” uk di si Petros, “naksi' kami in
pakaradjaan pamissala ku itu bannal sadja. Iya

du makasaksi' Nyawa Sutsi, iya pamuwan uk
Tuhan ma sasuku me' ma panohoan na."
33 Pagtake peen bissala itu uk ma palhim-
punan, pasu' tōōd atay sigam bo' nuyu' sigam
mapatay manga aa kawakilan ian.
34 Suga' niya' dangan min palhimpunan ian
nangge. Parisi iya, ōn na si Gamaliyal, dakayo'
guru ma sara' agama, aa pig-addatan asal uk aa
kamemon. Pagtangge na noho' iya piluwas dayi'-
dayi' manga aa siyumariya ian.
35 Uk na ni palhimpunan ian, "Kaam pagkahi
ku bangsa Israil, kamaya'-maya' kaam ayi-ayi
song hinang bi ma manga aa ma luwasan itu.
36 Intōmun bi bayi dahu-dahu le', niya' bayi
iyōnan si Tudas magpamehe di na. Niya' isab
manga 'mpat hatus aa bayi paumpig ma iya.
Suga' iya katudjuhan na, piyatay si Tudas bo'
manga tindōg na ian kawukanat. Jari 'nsa' na.
37 Damuwi le' min si Tudas, niya' isab pasunu'
dakayo' aa Jalil, ōn na si Judas, ma timpu
pagsulat ōn aa kamemon uk parinta. Heka isab
manga aa bayi tabo na paumpig ma iya, suga' iya
du iya bayi piyatay maka kawukanat isab bayi
tindōg na kamemon.
38 Hangkan kaam bandaan ku na ma pasal
palkala' itu hi'. Daa inayun bi manga aa itu.
Pasarin bi sadja. Sabab bang hal min pikilan
manusiya' iya miyaksud maka hinang uk sigam
itu, 'nsa' du makasong.
39 Suga' bang min Tuhan du, 'nsa' tasagga' bi.
Kalu isab sagga' bi kabayaan Tuhan!"
Manjari be' manga aa palhimpunan ma
pamissala si Gamaliyal hi'.

40 Linganan uk sigam manga aa kawakilan ian
pisōd bo' iyampa siyoho' liyapdōsan. Biyandaan
sigam daa subay missala pabing ma pasal si Isa,
bo' piluwas minnihi' uk manga palhimpunan.
41 Pakallo' manga aa kawakilan min palhim-
punan hi'. Makalandu' sigam kiyōgan, sabab
tabista sigam uk Tuhan tōp pilabay min kabin-
sanaan ma sabab pangandōl sigam ma si Isa.
42 Kahaba'-haba' 'llaw ian sigam ma diyōm
langgal pagkulbanan sampay manga ma luma'
aa magpandu' na peen maka magnasihat lapal
hap pasal si Isa Almasi.

6

Pitu' aa tapene' magtabang

1 Pakannōp na peen manga aa me' ma si
Isa. Jari ma masa ian niya' pagsaggaan manga
Yahudi iya magbissala bahasa Girik, maka
manga Yahudi kasehean iya magbissala asal ba-
hasa Hibrani. Iya makalaat atay manga Yahudi
mamissala Girik ian, in karandahan sigam balu
tiyayikutan kono' ma waktu kapagtōpōd-tōpōd
balanja' 'llaw-llaw.
2 Hangkan manga bean si Isa kamemon lin-
ganan uk sangpu' ka duwa aa kawakilan, siyoho'
magtipun. Uk sangpu' ka duwa ian, “'Nsa'
bōntōl bang kami ngalabbahan hinang kami
magnasihat palman Tuhan, bo' mahagi' manga
paggastu.
3 Hangkan na, manga dawuranakan, subay
kaam mene' pitu' lalla min diyōman bi iyu. Aa
ian subay katauhan bi in sigam kahōpan du

uk Nyawa Sutsi, maka subay lōm tau sigam.
Pagpene' bi peen, pamuwan kami ni sigam iya
hinang magtōpōran balanja' ian.
4 Manjari kami itu," uk aa kawakilan hi',
"manuyu' na peen nambahayang maka magnasi-
hat palman Tuhan."
5 Na, kasulutan aa ian kamemon ma bayi
kagaraan hi' bo' tapene' uk sigam si Esteban,
aa bal-iman maka kahōpan uk Nyawa Tuhan.
Tapene' isab si Pilip, si Porokoros, si Nikanul,
si Timun, si Parmenas, maka si Nikulas min
Antiyuk. Si Nikulas itu 'nsa' Yahudi, aa ko' iya
bayi pinda ni agama Yahudi.
6 Iya kapitu' aa itu bayi pitampal uk kasehean
ni manga aa kawakilan. Jari iyamuan sigam
tabang min Tuhan uk aa kawakilan. Pitappakan
sigam tangan isab, tanda' in sigam pisukuan
hinang ian.
7 Manjari pasaplag na peen palman Tuhan.
Pakannōp tōōd ma diyōm Awrusalam iya heka
manga aa me' ma si Isa, maka heka isab kapaki-
lan me' mangandōl ma si Isa.

Si Esteban siyaggaw

8 Si Esteban ian aa bidda' tiyabang uk Tuhan,
aa biyarakatan, hangkan heka hinang makainu-
inu maka paltandaan bayi tahinang uk na ma
diyōman manga aa ma Awrusalam.
9 Suga' niya' manga aa nagga' iya, jamaa min
dakayo' langgal iyōnan Langgal Aa Hawulaya.
Aa ian asal min daira Kirini maka min daira
Iskandal. Jari magbe' sigam maka manga Yahudi

kasehean min lahat Silisi maka min lahat Asiya
isab, bo' jawab si Esteban uk sigam.
10 Lipara si Esteban bayi kabuwanan pangatau
lōm uk Nyawa Tuhan, hangkan manga aa ian
'nsa' makaatu ma bissala na.
11 Sakali niya' manga aa saddi tiyambahan uk
manga aa nagga' ian. Siyoho' sigam ma'-ma'
puting pasal si Esteban. Iya uk puting sigam,
“Bayi na take kami aa itu halling pangkal ma si
Musa maka ma Tuhan.”
12 Minnihi' niya' sasaw ma kahekahan aa ian
maka ma manga kamaasan maka manga guru
sara' agama. Hangkan sigam pay'an ni si Esteban
naggaw iya, bo' biyo iya ni palhimpunan.
13 Niya' isab biyo uk sigam manga aa iya
magsaksi' puting ma pasal si Esteban. Uk
saksi' puting hi', “Aa itu 'nsa' parōhōng missala
kalaatan pasal langgal tabi sutsi itu, maka pasal
sara' agama tabi.
14 Bayi iya take kami halling in si Isa, aa
Nasaret hi', song ngalangkat langgal itu. Maka
pindahan uk na kono' kaaddatan kamemon bayi
pangamban ma kitabi uk si Musa.”
15 Manjari piyatongan si Esteban uk manga
aa maningko' ma palhimpunan hi' bo' tanda'
uk sigam pamayihuan si Esteban ngandagbōs
pamayihuan malaikat.

7

Bissala si Esteban ma palhimpunan

1 Manjari tīyaw si Esteban uk imam nakura',
uk na, “Bannal baha' iya halling sigam iyu?”

2 Nambung si Esteban, uk na, “Manga
maas-danakan ku, pake kaam kono'. Iya
Tuhan Sanglit-sahaya bayi paluwas ni pangkat
tabi si Ibrahim, waktu kapaglahat na ma
Mesopotamiya. 'Nsa' le' iya bayi maglahat ma
Haran ma waktu ian hi'.
3 Uk Tuhan ni iya, ‘Pakallo' kau min lahat
nu porol iyu maka min kaheka nu. Pahi' kau
tudju ni lahat dakayo', iya pandaan ku ni kau
ma sosongun.’
4 Hangkan si Ibrahim bayi maglayin min lahat
Kaldeya tudju ni lahat Haran maglahat may'an.
Matay peen 'mma' na, pilayin iya uk Tuhan tudju
ni lahat itu, iya paglahatan tabi buttihi'.
5 Suga' 'nsa' le' iya bayi kabuwanan tana' uk
Tuhan palsukuan na ma lahat itu, minsan laa
tana' sarang pag'ddōkan nayi' na sadja. Suga'
janjian iya uk Tuhan, in iya sampay panubu' na
subay du pisukuan lahat itu. Bo' ma waktu bayi
panganjanji' Tuhan hi', bayi 'nsa' le' niya' tubu'
si Ibrahim.
6 Salaitu bayi bissala Tuhan ma si Ibrahim,
uk na, ‘Maglahat du manga panubu' nu ma
lahat bangsa saddi. Tahinang du sigam banyaga'
sampay tiksa' uk bangsa ian ma diyōm 'mpat
hatus tahun.
7 Suga' pabōtang ku hukuman ku ma bangsa
iya song manyaga' manga panubu' nu. Puwas
na hi', paluwas ku du sigam min lahat pamanya-
gaan hi' bo' maghinang du sigam ni aku ma lahat
itu.’
8 Sakali si Ibrahim bayi kabuwanan addat pag-
islam hi', tanda' palsaksian in iya maka panubu'

na taga kapagsulutan maka Tuhan. Hangkan anak na si Isahak bayi pig-islam uk si Ibrahim, taabut peen walu' 'llaw ma luwasan. Iya du si Isahak, bayi du isab ngislam anak na si Ya'kub. Maka si Ya'kub hi' bayi ngislam anak na sangpu' ka duwa, iya ka'mbo'-mboan babantugun ma bangsa tabi Yahudi.

9 “Manjari,” uk si Esteban, “si Yusup bayi imbu uk manga siyaka na, iya manga anak si Ya'kub kasehean. Hangkan iya piballihan uk sigam, biyo ni lahat Misil biyanyaga' may'an. Suga' 'nsa' iya pisaran uk Tuhan,

10 bo' piyuwas iya uk Tuhan min kasusahan na kamemon bayi kalabayan na. Biyuwanan iya uk Tuhan kajarihan hap maka pangatau lōm ma waktu kaalōp na ni sultan Misil bo' kasulutan sultan ian ma iya. Hangkan iya tahinang gubnul uk sultan, mag-agi ma lahat Misil kamemon sampay ma manga aa ma diyōm ōkōman na.

11 Sakali itu niya' bayi gōtōm ma kalohahan lahat Misil hi' sampay isab ma lahat Kanaan, iya bayi paglahatan di si Ya'kub. Manga ka'mbo'-mboan tabi, 'nsa' niya' takakan tapeha uk sigam.

12 Hangkan na, pagtake uk si Ya'kub niya' kono' kiyakan ma lahat Misil, bayi soho' na manga anak na lalla, iya asal pangkat bangsa tabi, pahi' ni Misil malli kiyakan. Iya na hi' tagnaan kapahi' sigam,” uk si Esteban.

13 “Kaminduwa na peen kapahi' sigam, na iyampa magpakila si Yusup ma manga danakan na hi'. Jari minnihi' kitauhan uk Sultan in si Yusup taga kampung.

14 Puwas na hi' niya' lapal bayi piyabo uk si

Yusup ni 'mma' na, ni si Ya'kub hi'. Bayi soho' na
si Ya'kub magtawutayi'-anak kamemon pahi' ni
lahat Misil, iya pitumpu' maka lima puhu' sigam.
15 Sakali pahi' di si Ya'kub ni lahat Misil
maglahat mahi'. Bang taabut waktu na matay si
Ya'kub mahi'. Damikkiyan na isab manga anak
na, iya kapangkatan tabi, bang taabut waktu
sigam.
16 Manga bangkay sigam bayi tiyuran ni lahat
Sekem bo' kiyubul mahi' ma pagkubulan bayi
billi uk si Ibrahim min tubu' si Hamor ma masa
awwal hi'.
17 “Manjari itu, song peen taabut waktu pa-
maluwas sigam min lahat Misil, sali' bayi janji'
Tuhan ma si Ibrahim, heka na tōōd bangsa tabi
ma lahat Misil hi'.
18 Niya' na sultan saddi ngantanan lahat Misil,
sultan 'nsa' katauhan na pasal bayi si Yusup.
19 In bangsa tabi bayi iyakkalan uk sultan hi',”
uk si Esteban. “Bayi liyōgōs ka'mbo'-mboan tabi,
siyoho' nyanyaya anak-anak sigam bo' supaya
matay.
20 Na, iya na hi' bayi waktu kapag-anak ma si
Musa. Onde'-onde' durugan si Musa hi', bo' ma
diyōm tallum bulan ipat iya ma luma' maas na.
21 Puwas peen tallum bulan hi', piluwas iya
min diyōm luma'. Lipara tapuwa' iya uk anak
sultan dayang-dayang, bo' tahinang anak na.
22 Bayi iya piyanduan kamemon pangadji'
bangsa Misil, bo' bantug iya ma pagbissala na
maka ma manga kahinangan na.
23 “Taabut peen 'mpatpu' tahun umul si Musa,”
uk si Esteban, “nganggara' iya patibaw ni manga

pagkahi na bangsa Israil.
24 Makatibaw peen iya pay'an, niya' tanda' na
dakayo' pagkahi na Israil liyaugan uk aa bangsa
Misil. Magtuwi diyapitan pagkahi na itu uk si
Musa bo' piyuli aa Misil ian piyatay.
25 Sabab pangannal si Musa in manga pagkahi
na bangsa Israil makahati du in iya giyuna du
uk Tuhan pamapuwas sigam min pagbanyagaan.
Suga' 'nsa' tahati uk sigam.
26 Pagsawung peen min 'llaw bayi pamono'
hi', niya' tanda' uk si Musa duwangan aa Israil
magbono'. Arak pipagkahap uk na karuwangan
hi'. ‘Manga tuwan,’ uk na, ‘magdanakan ko'
kaam. Angay kaam magbono'?’
27 Suga' iya aa bayi mamono' ian bayi nugan
si Musa. Uk na, ‘Sayi baha' bayi muwanan kau
kapatut magnakura' ma kami? Angay kau subay
ngahukum kami?
28 Baya' kau mapatay aku isab, sali' bayi
pamapatay nu aa Misil diaw?’
29 Take peen itu uk si Musa, magtuwi iya
lahi min lahat Misil, pay'an ni lahat Midiyan
bo' maglahat may'an. Maghanda iya may'an,
sampay iyabut iya duwa anak lalla.
30 “Manjari itu,” uk si Esteban, “palabay peen
'mpatpu' tahun iya taggōl si Musa ma lahat
Midiyan hi', niya' malaikat bayi palahil ni iya
min diyōm keyat api ma poon puhung, ma
tōngōd bud Turusina mahi' ma lahat 'nsa' agōn
kalluman ayi-ayi.
31 Inu-inu si Musa ma bayi tanda' na ian,
hangkan iya pasikōt ni poon puhung ngaliling
iya. Suga' sikōt peen iya, take na suwara Tuhan.

32 Uk suwara hi', ‘Aku iya Tuhan pagtuhanan
ka'mbo'-mboan nu, si Ibrahim, si Isahak maka si
Ya'kub.’ Magtuwi midpid baran si Musa sabab
min tāw na, iya hangkan 'nsa' makatawakkal
nganda' pahi'.
33 Uk Tuhan ni iya, ‘Kalloun tawumpa' nu
iyu, sabab tana' pananggehan nu iyu tana' ka-
maituhan.’
34 Uk Tuhan le', ‘Bayi na tanda' ku paminsana'
ma manga aa ku mahi' ma lahat Misil. Bayi
na take ku pagdahing sigam, maka tiya' na aku
paiyu ni dunya maluwas sigam. Dayi' na kau.
Papahi' ta kau ni lahat Misil.’

35 “Na,” uk si Esteban, “si Musa itu, iya na
ko' aa bayi siyulak uk manga pagkahi na bangsa
Israil. Pihalling-hallingan iya uk sigam, uk
sigam, ‘Sayi bayi muwanan kau kapatut mag-
nakura' ma kami! Angay kau subay ngahukum
kami?’ Bo' peen si Musa iya bayi siyoho' pahi' uk
Tuhan magnakura' sampay ngalappas ma manga
ka'mbo'-mboan tabi hi'. Bayi iya tiyabangan uk
malaikat iya bayi palahil ni iya min diyōm poon
puhung marōkōt hi'.
36 Manjari in ka'mbo'-mboan tabi bangsa Is-
rail bayi pignakuraan uk si Musa paluwas min
lahat Misil. Bayi iya maghinang manga hinang
makainu-inu maka manga paltandaan kawasa-
han mahi' ma Misil sampay ma tōngōd Sallang
Pula. Damikkiyan na isab kahinangan na ma
lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi hi', ma diyōm
'mpatpu' tahun.
37 Si Musa iya bayi missala ni bangsa Israil, uk
na, ‘Ma sosongun niya' du dakayo' nabi piyabo

ni kaam uk Tuhan. Piyabo iya sali' kapamabo
Tuhan ma aku, maka aa bangsa bi du iya.'
38 Si Musa itu, iya na bayi ma ka'mbo'-mboan
tabi bangsa Israil waktu kapagtipun sigam ma
lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi hi'. Bayi iya
ma tōngōd sigam maka mahi' isab iya ma tōngōd
malaikat, iya bayi malmanan iya ma diyata' bud
Turusina hi'. Si Musa iya bayi makasambut min
Tuhan manga lapal na iya makabuwan kallum,
bo' supaya tapalatun na ni kitabi.
39 "Suga' ka'mbo'-mboan tabi ian," uk si Este-
ban hi', "'nsa' tōōd me' ma si Musa. Tiyayikutan
iya uk sigam. Iya kabayaan sigam subay pabing
ni lahat Misil.
40 Manjari, pagka taggōl si Musa mahi' ma
diyata' bud Turusina, halling manga aa Israil ian
ni si Harun. Uk sigam, 'Hinangin bi kitabi manga
tau-tau pagtuhanan, pagnakura' tabi. Sabab 'nsa'
katauhan kami maingga na si Musa hi', iya bayi
mo kitabi paluwas min Misil!'
41 Iya na hi' waktu bayi kapangahinang sigam
dakayo' tau-tau sali' dagbōs anak sapi'. Bayi
tiyukbalan uk sigam sasumbayan ni tau-tau ian.
Bayi sigam maglami-lami pangahulmat sigam
ma bayi hinangan tangan sigam.
42 Hangkan ko' sigam bayi tiyayikutan uk
Tuhan. Pisaran sigam mudji manga baanan
bituun ma diyata' langit, sali' bayi tasulat ma
diyōm kitab kanabi-nabihan, iya uk na,
'O manga aa Israil, uk Tuhan.
'Nsa' aku iya bayi harap bi maka sasumbayan
ian,
iya pagkulban bi ma diyōm 'mpatpu' tahun,

iya bayi kamahi' bi ma lahat 'nsa' agōn kalluman
ayi-ayi ian.
43 Iya pagbo-bo bi na peen iya ngandagbōs tau-
tau tuhan bi si Molok,
maka tau-tau hinangan dagbōs bituun panga-
harapan bi tuhan bi si Repan.
Iya na ko' ian manga tau-tau bayi hinang bi
panumbahan bi.
Hangkan kaam pakallo' ku tudju ni lahat liyu iya
lahat Babilon.'
44 "Waktu kamahi' ka'mbo'-mboan tabi ma
lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi," uk si Esteban,
"niya' bayi ma sigam luma' pamay'anan had-
darat Tuhan. Luma' ian bayi hinang uk si Musa
sali' bayi panohoan Tuhan ma iya. Binean uk si
Musa iya suntuan bayi pamanda' ma iya.
45 Puwas na hi' luma' ian bayi pangamban ma
manga pangkat kami pasunu', bo' sigam iya bayi
mo luma' ian paitu ma waktu kapaitu sigam
maka si Yussa', iya nakura' sigam. Iya na hi'
waktu bayi kapangagaw lahat itu uk sigam min
manga kabangsahan bayi tapakallo' uk Tuhan
min dahuhan sigam. Jari luma' pamay'anan
Tuhan ian bayi patōngōd ma itu sampay taabut
waktu kapagsultan si Daud.
46 Si Daud hi' bayi makasulut atay Tuhan, bo'
maid iya min Tuhan maghinang luma' panga-
harapan iya, iya asal pagtuhanan pangkat tabi
si Ya'kub.
47 Suga' iya pibaid uk Tuhan maghinang luma'
ian si Sultan Sulayman.
48 "Malayingkan in Tuhan Mahatinggi," uk si
Esteban, "'nsa' du pabōtang ma diyōm langgal

hinangan manusiya'. Bayi tasulat uk dakayo'
nabi iya pamissala Tuhan itu, iya uk na,
49 ‘Sulga' iya paningkoan ku, maka dunya iya
pag'ddōkan nayi' ku.
Luma' ayi baha' hinangan bi aku?
Maingga baha' panakapan bi aku pahalihan?
50 Sabab aku du iya bayi makahinang ian hi'
kamemon!’ ”
51 Missala na peen si Esteban ni manga aa
ma palhimpunan ian, uk na, “Kaam iyu, tuwas
pahap kok bi! Munapik kaam! Palpal pahap
tainga bi, 'nsa' ngasip lapal Tuhan! Sali' du kaam
maka bayi ka'mbo'-mboan bi sabab iya du kaam
nagga' Nyawa Tuhan!
52 Niya' baha' minsan laa hal dakayo' nabi
'nsa' bayi tapidjala' uk manga ka'mbo'-mboan
bi? 'Nsa'. Bayi piyatay uk sigam manga aa
mo lapal Tuhan ma masa awwal hi', iya bayi
magmahalayak pasal kapaitu sosohoan na adil.
Manjari, pagka paitu na sosohoan na ian, tipu bi
sadja sampay piyatay uk bi.
53 Kaam iya bayi makasambut sara' Tuhan min
malaikat, malayingkan 'nsa' kabōgbōgan bi sara'
ian!”

Kapangahiyak batu ma si Esteban

54 Makake peen manga aa ma palhimpunan
ian ma si Esteban, paddi' makalandu' atay sigam.
Magtuwi sigam magtagiōt bagaang sigam sabab
min pangandugal sigam ma iya.
55 Suga' kahōpan si Esteban uk Nyawa Tuhan
bo' pahangad iya tudju ni sulga'. Tanda' na

sahaya Tuhan may'an, maka tanda' na isab si Isa
nangge ma bihing Tuhan sakap ni katau.
56 "'Ndaun bi," uk si Esteban, "tanda' ku
ukab diyōm sulga'. Maka tanda' ku isab si Isa,
iya iyōnan Anak Manusiya', nangge ma bihing
Tuhan sakap ni katau."
57 Pagka salaihi' halling si Esteban, ngōlang
pakōsōg manga aa palhimpunan ian. Tiyaplōk
tainga sigam maka tangan sigam. Paragan sigam
tudju ni si Esteban,
58 bo' iyampa iya hella' paluwas min daira
Awrusalam ian. Ma luwasan peen, nagna' sigam
ngahiyak maka batu ni iya. Manga saksi' ian,
hati na manga aa ngahiyak batu, bayi nawu'
badju' sigam ma dakayo' lalla bata' le', ōn na si
Saul.
59 Ma salta' peen si Esteban pigbantung uk
sigam, nabbut iya ni Panghu' na, uk na, "O
Panghu' Isa, tayimaun nyawa ku."
60 Puwas na hi' paluhud iya maka uk na
ngalingan patanōg. Uk na, "O Panghu', daa
patongin dusa pamono' itu ni sigam." Paghalling
na peen magtuwi iya matay.

8

1a Bo' si Saul ian bayi ngaku piyatay si Esteban
uk sigam.

Pangalaug si Saul ma manga aa mangandōl ma si Isa

1b-2 Si Esteban hi' kiyubul uk manga aa mag-
tataat ni Tuhan. Pigkarukkaan tōōd iya uk
sigam. Sakali itu, puwas sadja min 'llaw bayi
pamapatay ma si Esteban hi', tiyagnaan na

pangalaug manga jamaa si Isa ma Awrusalam. Hangkan sigam pulak-palik kamemon tudju ni kalohahan lahat Yahudi maka ni lahat Samariya. Hangkan du tamban ma Awrusalam manga aa bayi kawakilan uk si Isa.

3 Suga' si Saul ian, iya katuyuan na ngamula manga jamaa si Isa. Liyatag uk na kalumaan sigam, ubus luma' dakayo' bo' luma' dakayo'. Siyaggaw sigam uk na lalla-danda bo' iyampa liyōōn ni diyōm jil.

Pitanyag lapal hap ma lahat Samariya

4 Lipara manga bean si Isa bayi kawukanat ian, pahi' ni kawuman dakayo' maka dakayo' nganasihat lapal hap pasal si Isa.

5 Si Pilip iya pahi' ni dakayo' daira ma lahat Samariya nganisahatan manga aa may'an ma pasal si Almasi, iya pene' uk Tuhan magbaya'.

6 Pagtake peen manga kabanōsan aa may'an ma bissala si Pilip, maka pag'nda' sigam ma paltandaan makainu-inu iya tahinang na, iyasip tōōd lapal na uk sigam.

7 Heka manga aa bayi piluwasan sayitan. Kōsōg pangōlang manga sayitan salta' sigam piluwas. Heka isab manga aa kaulian, manga aa pengka' maka manga aa 'nsa' kahibalan di sigam,

8 hangkan kiyōgan tōōd manga aa ma daira ian.

9 Na, niya' ma daira ian aa iyōnan si Simun, aa tau mahikmat. Taggōl-taggōl kapaglahat na may'an bo' inu-inu manga aa Samariya ian ma kahinangan na. Maglaku-laku si Simun in iya babantugun.

10 Jari iyasip iya uk aa kamemon ma daira
ian, manga aa deyo', sampay manga aa langkaw.
Iya uk sigam kamemon pasal si Simun, “Iya na
ko' itu aa taga barakat min Tuhan, iya iyōnan
Barakat Mehe.”
11 Taggōl na pag-inu-inu sigam ma paghikmat
na hangkan sigam ngasip tōōd ma iya.
12 Suga' magkahagad peen manga aa ian ma
lapal hap iya pignasihat uk si Pilip pasal pamar-
inta Tuhan maka ma pasal si Isa Almasi, mag-
tuwi sigam piyandi magdanda-maglalla, pag-
pandi palsaksian in sigam ma si Isa na.
13 Iya du si Simun hi' bayi magkahagad. Ubus
peen iya bayi piyandi, lut na iya ma si Pilip.
Pag'nda' na manga paltandaan maka hinang
makainu-inu iya tahinang si Pilip, inu-inu iya
tōōd.
14 Manjari itu take uk manga aa kawakilan
mahi' ma Awrusalam pasal manga aa Samariya
bayi makatayima' lapal Tuhan, hangkan sigam
bayi noho' si Petros maka si Yahiya pay'an ni
lahat Samariya.
15 Pagtakka peen di si Petros pay'an, siyam-
bahayang uk sigam manga aa Samariya ian bo'
supaya sigam pisangōnan Nyawa Sutsi.
16 Sabab in Nyawa Sutsi 'nsa' le' bayi pasangōn
ni sigam minsan dakayo'. Suga' bayi sigam
piyandi sadja, palsaksian in sigam suku' ma si
Isa. Iya na hi'.
17 Manjari pibōtang uk si Petros maka si
Yahiya tangan sigam ma manga aa Samariya
magpangandōl ian, bo' kaniyaan sigam Nyawa
Sutsi.

18 Tanda' uk si Simun in manga aa ian bayi
pihōpan Nyawa Sutsi, pagpabōtangan tangan di
si Petros ma sigam. Hangkan iya nongan sin ni
si Petros maka ni si Yahiya, arak panamba na ma
sigam.
19 Uk na ni sigam, “Buwanin bi isab aku
kawasa bi iyu, bo' bang niya' sayi-sayi ka-
pabōtangan tangan ku pihōpan du isab iya
Nyawa Sutsi.”
20 Suga' siyambungan iya uk si Petros, uk na,
“Kau maka sin nu iyu! Hap le' pigmulkaan
pagka pangannal nu in kahapan Tuhan taballi-
balli maka sin!
21 'Nsa' niya' palsukuan nu atawa lamud nu
ma hinang kami itu,” uk si Petros, “sabab 'nsa'
bōntōl atay nu ma panganda' Tuhan.
22 Hangkan ko', tayikutin na kalaatan nu iyu.
Pikiampun kau ni Tuhan, kalu iyampunan piki-
lan nu malaat iyu.
23 Sabab tasayu ku na,” uk si Petros, “in kau
landu' na tōōd bansi. Sali' kau ingkōtan uk dusa
nu.”
24 Sakali halling si Simun ni si Petros maka si
Yahiya, uk na, “Ngamu'-ngamu' kaam kono' ni
Tuhan ma pasal ku, supaya 'nsa' patakka ni aku
iya uk bi iyu.”
25 Puwas na hi', ubus peen halling si Pet-
ros maka si Yahiya naksi' pasal si Isa sampay
nganasihat lapal Tuhan ma manga aa ian, mowe'
na sigam tudju ni Awrusalam pabing. Ma
labayan peen sigam, maghapit-hapit sigam ma
manga kalumaan heka ma lahat Samariya ian
bo' tanasihat uk sigam lapal hap.

Si Pilip maka aa bangsa Eteyopa

26 Na, niya' malaikat Tuhan bayi missala ni si
Pilip, uk na, “Magsakap na kau. Pahi' kau tudju
ni satan, ni kalsada iya langkosan Awrusalam
maka Gasa.” (Daddōk ian hi' 'nsa' na agōn
tapalabayan.)
27 Hangkan magsakap si Pilip bo' mangngan
pahi'. Manjari itu niya' aa bangsa Eteyopa bayi
ma Awrusalam magpudji Tuhan. Aa itu langkaw
'ntan na. Iya hinang na ngantanan pangalta' si
Kandake, iya sultan danda ma lahat Eteyopa hi'.
Kiyabili asal iya.
28 Na, mowe' peen aa ian min Awrusalam,
ningko' iya ma diyata' kalesa na, maka uk na
massa kitab ma juran bayi tasulat uk si Nabi
Isaya.
29 Si Pilip iya siyoho' uk Nyawa Tuhan. Uk na,
“Pay'an na kau pasikōt tudju ni kalesa ian.”
30 Hangkan paragan si Pilip ni kalesa ian. Jari
take na aa itu massa min juran si Nabi Isaya bo'
tiyaw si Pilip ma iya, uk na, “Katauhan nu baha'
iya bassa nu iyu?”
31 Uk sambung aa hi', “'Nsa'. Salaingga pakatau
ku bang 'nsa' niya' mahatihan aku?” Jari soho' na
si Pilip pariyata' pay'an ningko' ma bihing na.
32 Na, iya na itu manga ayat kitab bayi tabassa
na hi', uk na,
“Aa itu sali' hantang bili-bili me' sadja bang biyo
siyumbay.
'Nsa' iya bayi halling minsan dakabtang.
Sali' iya anak bili-bili timmōn bang giyuntingan.
33 Biyuwanan iya kaiyaan, maka 'nsa' iya bayi
biyo ni sara' bōntōl.

'Nsa' niya' makaba'-ba' pasal manga tubu' na,
Sabab pipuut umul na ma diyōm dunya itu.”
34 Uk aa hi' ni si Pilip, “Bain aku. Sayi
pigbissala uk nabi itu? Baran na, atawa aa
saddi?”
35 Sakali missala si Pilip. Tiyagnaan uk na min
manga ayat kitab bayi tabassa hi' bo' ba'-ba' na
aa ian lapal hap pasal si Isa.
36 Manjari itu, ma sabu sigam palanjal ma
palangnganan sigam, niya' taabut uk sigam lahat
taga bohe'. Uk aa Eteyopa ian, “'Ndaun, niya' itu
bohe'. Bang 'nsa' niya' makabimbang, baya' aku
piyandi palsaksian in aku me' ma si Isa na.”
37 Uk si Pilip, “Bang kau magkahagad sampay
min diyōm atay nu, makajari du.”
“Aho',” uk aa ian, “magkahagad du aku in si
Isa Almasi asal anak Tuhan.”
38 Magtuwi noho' aa ian marōhōng kalesa. Jari
pareyo' iya maka si Pilip karuwangan tudju ni
diyōm bohe' bo' iyampa iya piyandi uk si Pilip.
39 Paluwas peen sigam min diyōm bohe', mag-
tuwi si Pilip tabo minnihi' uk Nyawa Tuhan.
'Nsa' na iya tanda' pabing uk aa Eteyopa ian
suga' palanjal iya ni katudjuhan na, maka uk na
kiyōgan tōōd.
40 Si Pilip iya hi' makamahi' ma daira Asotus.
Palanjal iya minnihi' magnasihat lapal hap ni
kalumaan ian kamemon sampay takka ni lahat
Kesareya.

9

Si Saul papinda na tudju ni si Isa Almasi

1 Pasalta' ian hi' masi si Saul nanggupan manga
mulid si Panghu' Isa, in sigam kono' papatay na.
Hi' iya pahi' ni imam-nakura'
2 ngamu' sulat katarangan, bo na ni manga
kalanggalan mahi' ma daira Damaskus. Jari
bang niya' tatawwa' na mahi' manga aa me'
ma kalangngan si Panghu' Isa Almasi, niya' du
kapatut na naggaw sigam lalla-danda sampay
mo sigam pabing ni Awrusalam jinil.
3 Manjari itu, ma labayan peen si Saul itu tudju
ni Damaskus bo' sikōt na, patagha' sadja niya'
sawa min diyōm sulga' nayinag ma katilibut na.
4 Pahantak iya magtuwi ni tana' bo' makake iya
suwara missala ni iya. Uk suwara ian, “Saul, O
Saul! Angay aku pidjala' nu?”
5 Nambung si Saul, uk na, “Sayi kau iyu,
Nakura'?”
Uk suwara ian, “Aku si Isa, iya pidjala' nu na
peen.
6 Suga' nangge na kau,” uk na. “Pahi' na kau
ni diyōm daira ian. Biyaan du kau may'an bang
ayi subay hinang nu.”
7 Manga aa bayi sehe' si Saul magbe' hal
nangge sadja may'an, 'nsa' halling. Take uk
sigam suwara ian bo' 'nsa' sayi-sayi bayi tanda'
uk sigam.
8 Nangge si Saul min tana' bo' iyampa makallat
mata na, suga' 'nsa' iya bayi makanda'. Hangkan
iya piyambit uk manga sehe' na tudju ni diyōm
Damaskus ian.
9 Tallum bahangi iya 'nsa' kanda', maka 'nsa'
isab iya bayi mangan atawa nginum ma diyōm
tallum bahangi hi'.

10 Niya' ma Damaskus ian dakayo' mulid si
Isa Almasi iyōnan si Ananiyas. Magpanyata' si
Panghu' Isa ni iya halling, uk na, “O Ananiyas!”
“Tiya' aku, Panghu',” uk na.
11 Uk si Panghu' Isa ni iya, “Pasakap kau.
Pahi' na kau ni kalsada iyōnan Daddōk Bōntōl
ian. Tīyawun pahi' ni luma' si Judas pasal
dakayo' aa min Tarsus iyōnan si Saul. Hi' na iya
nambahayang buttihi'.
12 Bayi iya patau ku bang ayi song makani-
iya. Bayi kau sali' tanda' uk na pasōd ni diyōm
pabōtangan na ian mabōtang tangan nu ma iya,
bo' supaya iya makanda' pabing.”
13 Suga' nambung si Ananiyas, uk na, “Allō,
Panghu' ku, heka bayi ngahakahan aku pasal si
Saul ian. Laat makalandu' manga kahinangan
na ma manga aa suku' nu ma Awrusalam hi'.
14 Maka tiya' na isab iya ma Damaskus itu.
Kabuwanan iya kapatut uk kaimaman nakura'
bo' tasaggaw na sasuku magpanabbut ma ōn
nu.”
15 Suga' nambung si Panghu' Isa, uk na, “Pahi'
na kau, sabab si Saul ian bayi tapene' ku maghi-
nang ma aku. Iya iya matanyag ōn ku pahi' ni
kabangsa-bangsahan aa iya 'nsa' Yahudi, maka ni
manga kasultanan, maka ni manga bangsa Israil
isab.
16 Baran ku iya,” uk si Panghu' Isa, “manduan
iya pasal sukkal kamemon iya subay sandalan
na ma sosongun pagka aku iya pamean na.”
17 Jari pahi' si Ananiyas sampay pasōd ni
diyōm pabōtangan si Saul ian. Pibōtang uk
na tangan na ma si Saul, bo' uk na, “Saul,

magdanakan na kita. Tiya' aku siyoho' paitu uk
si Panghu' Isa, iya bayi panda' ni kau ma labayan
ma waktu kapaitu nu ian. Siyoho' aku paitu bo'
kau makanda' pabing, bo' kau pihōpan isab uk
Nyawa Sutsi."
18 Saruun-duun niya' sali' sisik daying bayi
hug min mata si Saul, jari makanda' iya pabing.
Nangge iya bo' iyampa piyandi palsaksian in iya
ma si Isa na.
19 Puwas na hi', ubus peen uk na mangan,
kōsōg baran na pabayik.

Magnasihat si Saul ma daira Damaskus

Na, pahanti' si Saul manga pilam bahangi ma
manga mulid si Isa ma Damaskus ian.
20 Nagna' iya magtuwi magnasihat ma diyōm
kalanggalan Yahudi may'an pasal si Isa. "Si Isa
itu," uk na, "anak Tuhan du ko'!"
21 Inu-inu aa kamemon sasuku pake ma iya.
Uk sigam, "Iya na ko' itu aa bayi ma Awrusalam
hi' ngamula sasuku nabbut ma ōn si Isa. Maka
iya maksud na kono' paitu subay naggaw sasuku
me' ma si Isa, bo' iyampa sigam bo na pabing ni
Awrusalam, ni manga imam langkaw hi'."
22 Suga' iya nasihat si Saul pakannōp na peen
kōsōg na. Minnihi' manyatakan tōōd pasal
si Isa, in iya Almasi iya tapene' uk Tuhan
ngantanan parinta na ma manusiya', hangkan
manga Yahudi maglahat ma Damaskus 'nsa' tau
nganjawaban iya.
23 Taggōl-taggōl peen minnihi' mag-isun
manga Yahudi mapatay si Saul,

24 lipara kahakahan iya pasal isun sigam
hi'. 'Llaw-sangōm, jiyagahan uk sigam manga
lawang paluwasan min daira ian bo' supaya
piyatay si Saul.
25 Suga' sangōm peen lahat, biyo si Saul uk
manga anak-mulid na pitingko' ma diyōm am-
bung mehe bo' iyampa tiyonton min dakayo'
tandawan tudju ni luwasan kuta' daira ian.

Patibaw si Saul ni Awrusalam

26 Sakali itu pahi' si Saul ni Awrusalam. Pag-
takka na pahi', pasulay iya palamud ma manga
kamuliran si Isa mahi'. Suga' tiyāw sigam ma iya
sabab 'nsa' sigam ngahagad in iya mulid si Isa na.
27 Lipara si Barnabas bayi nabangan iya. Bayi
iya mo si Saul ni manga aa kawakilan hi'.
Bayi patau na isab sigam pasal pakanda' si
Saul si Panghu' Isa, ma labayan peen tudju ni
Damaskus. Bayi iya kono' bissalahan isab uk si
Isa may'an. Biya'-ba' isab uk si Barnabas pasal si
Saul 'nsa' tiyāw magnasihat ma pasal si Isa ma
diyōm daira Damaskus hi'.
28 Manjari pabōtang si Saul ma manga kamuli-
ran si Isa ma Awrusalam. Lingngan uk na diyōm
daira ian maka 'nsa' niya' tāw-tāw na nganasihat
ma manga aa pasal si Panghu' Isa.
29 Magbissala isab iya sampay magjawab maka
manga Yahudi iya asal missala bissala Girik suga'
nulay sigam mapatay iya.
30 Tatau peen ian hi' uk manga dawuranakan
na bean si Isa, magtuwi sigam bayi mo si Paul
itu palud ni Kesareya bo' iyampa pilaus minnihi'
tudju ni Tarsus.

31 Na, iyampa taga kasannangan manga jamaa
si Isa ian ma kalohahan lahat Yahudiya maka
ma lahat Jalil, maka mahi' ma lahat Samariya.
Tiyabangan sigam uk Nyawa Tuhan hangkan
ngahōgōt iman sigam kamemon. Pasong isab
heka sigam, maka pahap tōōd kawul-piil sigam
tudju ni Tuhan.

Si Petros mahi' ma lahat Lidda maka Joppa

32 Manjari itu maglangngan na si Petros
ngalatag kalahatan. Niya' isab waktu, pahi' iya
ni daira Lidda nibaw manga aa suku' Tuhan iya
maglahat mahi'.
33 Jari niya' talanggal na mahi' aa iyōnan si
Aneyas. Aa itu matay baran na, walun tahun na
iya 'nsa' bayi makapunduk min palegehan na.
34 Uk si Petros ni iya, “Aneyas, kaulian na kau
uk si Isa Almasi. Papunduk na kau, mōmōsun
patuwihan nu iyu!” Magtuwi papunduk si
Aneyas itu.
35 Tanda' iya uk manga aa kamemon iya
maglahat ma Lidda maka ma lahat Saron ian,
bo' papinda manga aa ian magkahagad ma si
Panghu' Isa.

36 Na, niya' ma lahat Joppa ian dakayo' danda
mulid si Isa, iyōnan si Tabita (ōn na ian bang
ma bissala Girik si Dorkas, hati na 'usa'). Danda
ian maghinang sadja kahapan, maka nabang ma
manga aa miskin.
37 Jari ma waktu ian hi' tawwa' saki si Tabita
itu bo' matay na. Tasutsi peen patay na, pibahak
iya ma dakayo' bilik ma angkap diyata'.

38 Lahat Joppa ian 'nsa' lawak tōōd min Lidda.
Sakali itu, take peen uk manga kamuliran si Isa
ma Joppa in si Petros ian ma Lidda, magtuwi
sigam noho' duwa lalla pahi' mo lapal ni si
Petros. Uk lapal hi', “Pasaut kau kono' paitu.”
39 Pagtau peen si Petros, magtuwi iya
magsakap me' ma duwangan ian. Pagtakka
na ni Joppa biyo iya pariyata' ni bilik. Jari
pigtipunan iya uk manga kabaluhan danda
magpanangis na peen. Pindaan ni iya uk sigam
manga badju' maka manga jaket bayi tahinang
uk si Dorkas waktu bayi kallum na le'.
40 Na, piluwas sigam kamemon uk si Petros
min diyōm bilik ian bo' iyampa iya paluhud ni
lantay ngamu'-ngamu' ni Tuhan. Puwas na hi'
paalōp iya ni patay danda ian. Uk na, “Tabita,
papunduk kau!” Sakali pikallat uk si Tabita mata
na, bo' punduk iya pag'nda' na ma si Petros.
41 Piabut uk si Petros tangan na panabang iya
bo' makatangge. Puwas na hi' linganan uk si
Petros manga aa mangandōl ian maka manga
balu bo' songan na si Tabita ni sigam, 'llum na.
42 Pasaplag haka pasal kallum si Tabita itu
ni aa kamemon ma Joppa ian, hangkan heka
mangandōl ma si Panghu' Isa.
43 Taggōl-taggōl kabōtang si Petros ma Joppa
ian. Paōkōm iya ma luma' si Simun, aa mag-adjal
kuwit hayōp.

10

Si Petros maka si Kornelos

1 Na, niya' aa ma lahat Kesareya iyōnan si Kornelos. Kapitan iya ma dakayo' baanan sundalu
Roma, iya iyōnan “Baanan Itali”.
2 Aa itu asal me' ma kabayaan Tuhan. Sigam
kamemon magtayi'-anak magtaat asal ma Tuhan.
Mehe isab panulung si Kornelos ma manga
Yahudi bang kasigpitan, maka tuyu' iya nambahayang ni Tuhan.
3 Manjari ma dakayo' 'llaw, manga lisag tallu
kohap, niya' magpasalupa ni si Kornelos. Sawa
panganda' na ma malaikat min Tuhan pasōd
ni diyōm luma' na missala ni iya. Uk na, “O
Kornelos!”
4 Piyatong uk na malaikat ian maka tiyāw iya.
“Ayi kono', Tuwan?” uk na.
Uk malaikat, “Kapandōgahan uk Tuhan
panambahayang nu maka panulung nu ma
manga miskin, bo' kiyannal du kau uk na.
5 Sohoun manga tindōg nu pahi' ni Joppa
ngallo' dakayo' aa iyōnan si Simun iya iyōnan
isab si Petros.
6 Ian na iya paōkōm ma luma' si Simun, iya
mag-adjal kuwit hayōp hi'. Ian luma' na ma
bihing tahik.”
7 Pagpakallo' malaikat hi' bayi halling, linganan uk si Kornelos duwa ipatan na. Linganan
isab dakayo' sundalu iya asal tindōg na, aa me'
ma kabayaan Tuhan.
8 Biyaan sigam tallungan itu uk si Kornelos
pasal iya bayi ba'-ba' malaikat hi', bo' iyampa
sigam palaus na pahi' ni Joppa.
9 Pagsawung, manga waktu lattu na, ma song
peen takka tallungan itu ni Joppa, ian si Petros

pariyata' ni kapantayan atōp luma' ian nambahayang may'an.
10 'Nsa' taggōl, giyōtas si Petros, baya' mangan.
Jari itu, pasalta' peen iyadjal kiyakan na, niya'
panyata' ni iya.
11 Tanda' na langit paukab maka niya' tanda'
na sali' na dagbōs manta mehe tōōd bayi
kaingkōtan ma kampat tong na, ian tiyontonan
pareyo' ni dunya.
12 Iya pakandung ma diyōm manta ian ginisan
hayōp kamemon, maka manga ayi-ayi maglelehan, maka manga manuk-manuk.
13 Jari niya' suwara take uk si Petros halling ni
iya, uk na, “Nangge kau, Petros. Numbay kau
pay'an bo' kau mangan!”
14 Suga' nambung si Petros, uk na, “E, Panghu',
'nsa' aku! Sataggōl ku 'llum 'nsa' aku bayi
makakakan haram atawa ayi-ayi bayi lammi'.”
15 Take na suwara ian halling pabing, uk na,
“Daa iyōnan haram basta tahalal uk Tuhan!”
16 Salaihi' min tallu bo' iyampa piangkat ayi-ayi
ian pabing ni sulga'.
17 Manjari itu, ma sabu si Petros masi ngannal
bang ayi hati na iya bayi tanda' na ian, takka
na ni luma' si Simun uk manga aa bayi siyoho'
pay'an uk si Kornelos. Ian na sigam ngagad ma
bo' lawang
18 ngalingan. Tiyaw sigam tudju ni luma', uk
sigam, “Owa'! Niya' baha' pahanti' maiyu aa
iyōnan si Simun, iya iyōnan isab si Petros?”
19 Sasang si Petros masi ngannal bang ayi hati
na bayi tanda' na ian, na, halling Nyawa Tuhan

ni iya, uk na, “Kehun ba. Iyu niya' tallungan aa
meha kau.
20 Nangge na kau bo' kau pareyo'. Daa kau
hawal-hawal me' ma sigam sabab aku iya bayi
noho' sigam paitu.”
21 Hangkan pareyo' si Petros bo' uk na ni
tallungan ian, “Aku ko' iya aa peha bi. Ayi gawi
bi ni aku?”
22 Uk tallungan ian, “Bayi kami siyoho' paitu
uk si Kapitan Kornelos. Hap addat na. Magtaat
du iya ma Tuhan maka siyanglitan iya uk manga
Yahudi kamemon. Bayi iya biyaan uk malaikat
min Tuhan, siyoho' ngallo' kau. Jari siyoho'
kau pahi' ni luma' na supaya take na bang ayi
pamissala nu ma iya.”
23 Manjari tallungan ian bayi siyoho' pasōd uk
si Petros, hiyulmat uk na sangōm ian.

Pagsawung peen, magsakap na si Petros me'
ma manga aa ian. Niya' isab manga dawu-
ranakan na bean si Isa min Joppa nehean iya.
24 Pagsawung 'llaw, iyampa sigam takka ni
Kesareya. Ian asal si Kornelos ngagaran sigam,
maka ian isab manga kampung na maka manga
panōn na bayi soho' na patipun pay'an.
25 Song peen pasōd si Petros, siyampang iya
uk si Kornelos. Paluhud iya ma alōpan si Petros
ngahulmat iya.
26 Suga' pitangge iya uk si Petros. “Nangge
kau,” uk si Petros. “Manusiya' du aku, sali' kau.”
27 Magbissala sigam duwangan sabu sigam
pariyōm. Ma diyōm peen, heka aa tanda' uk si
Petros magtipun may'an.

28 Uk si Petros ni sigam, “Katauhan bi, bang
ma agama kami Yahudi, 'nsa' kami makajari
maglamud maka bangsa 'nsa' Yahudi. 'Nsa'
kami makajari minsan patibaw ni sali' kaam itu.
Suga' bayi aku pitau uk Tuhan subay 'nsa' niya'
manusiya' bista ku haram atawa lammi'.
29 Hangkan ko', pagka aku killo' uk bi paitu,
'nsa' du aku bayi ngalugat. Suga' tiyaw ta kaam:
ayi pangalloan bi aku?”

30 Nambung si Kornelos, uk na, “Niya' na tal-
lungallaw palabay, manga salaitu dagbōs 'llaw,
bayi aku ma diyōm luma' itu nambahayang lisag
tallu kohap. Tagha' niya' nangge paharap ni aku
dakayo' aa ngillap pamakay na.
31 Halling aa hi' ni aku, uk na, ‘Kornelos! Take
na uk Tuhan iya bayi amu' nu hi', maka kiyannal
isab uk na bayi panulung nu ma manga miskin.
32 Sohoun aa nu ni Joppa ngallo' paitu dakayo'
aa iyōnan si Simun iya iyōnan isab si Petros.
Ian iya paōkōm ma si Simun, aa mag-adjal kuwit
hayōp. Ian luma' na ma bihing tahik.’
33 Na, iya na hi' poon na hangkan kau bayi
kallo' ku paitu magtuwi,” uk si Kornelos. “Mag-
sukul isab aku ni kau sabab tiya' na kau ma
itu. Maka tiya' isab kami kamemon magtipun
ma panganda' Tuhan itu bo' kami pake ma ayi-
ayi bayi panohoan kau uk Panghu'.”

Pamissala si Petros

34 Na, nagna' si Petros missala ma manga aa
ian, uk na, “Buttihi' kamattanan na aku. Bannal
tōōd, in manusiya' 'nsa' du pigbidda' uk Tuhan.

35 Sasuku magtaat ma Tuhan sampay ngahi-
nang kabōntōlan, tayima' du uk na minsan ayi
bangsa.
36 Katauhan bi lapal iya bayi pisampay uk
Tuhan ni bangsa Yahudi, lapal hap pasal ka-
paghap manusiya' maka Tuhan sabab min bayi
tahinang uk si Isa Almasi, iya makapagpanghu'
asal ma kamemon.
37 Katauhan bi du pasal pakaradjaan bayi
piniya' ma kalohahan lahat Yahudiya ian, iya
tiyagnaan ma hi' ma lahat Jalil pag-ubus nganasi-
hat si Yahiya pasal pandi tawubat.
38 Katauhan bi pasal si Isa, aa Nasaret. Bayi
iya piniyaan Nyawa Sutsi uk Tuhan, maka
biyuwanan iya barakat. Bayi iya maglangngan
paingga-paingga maghinang hap. Maka sasuku
isab bayi ma pangantanan nakura' sayitan kau-
lian uk na, sabab ian asal Tuhan ma iya.
39 Jari kami itu," uk si Petros, "muwan saksi'
ma pasal kamemon bayi tahinang uk si Isa ma
lahat Yahudiya sampay mahi' ma Awrusalam.
Bayi iya piyatay uk manga aa, liyansang uk
sigam ni hag.
40 Malayingkan, taabut peen tallum bahangi
min kamatay na, bayi iya pikallum pabing uk
Tuhan bo' pandaan na iya ni manga aa.
41 'Nsa' aa kamemon bayi pamandaan. Kami
sadja, iya tapene' asal uk Tuhan subay naksi' ma
pasal si Isa, hati na kami iya bayi magsawu maka
iya ma kallum na pabing min kamatay na.
42 Siyoho' kami uk si Isa itu magnasihat lapal
hap ni manga aa. Siyoho' isab kami naksi' ma
pasal si Isa, in iya kabuwanan kapatut uk Tuhan

ngahukum ma manusiya' kamemon, ma manga
'llum le' sampay ma manga magpatayan.
43 Iya du kanabi-nabihan kamemon, bayi
makasaksi' isab ma pasal na. Iya uk sigam,
sasuku mangandōl ma si Isa iyampun du pal-
dusahan sigam sabab min kawasa ōn si Isa.”

Manga aa 'nsa' Yahudi piniyaan Nyawa Sutsi

44 Salta' peen si Petros missala le', pahōp
Nyawa Sutsi ma manga aa ian iya pake ma lapal
na.
45 Inu-inu manga Yahudi magpangandōl ma
si Isa, iya bayi sehe' si Petros min Joppa.
Iya hangkan sigam inu-inu sabab pamuwan uk
Tuhan Nyawa na Sutsi sampay ma manga aa
'nsa' bangsa Yahudi.
46 Take uk sigam di si Kornelos missala manga
bahasa saddi maka uk sigam nanglitan Tuhan
ma sabab kawasa na. Halling si Petros, uk na,
47 “Manga aa itu kaniyaan na Nyawa Sutsi sali'
du maka kitabi. 'Nsa' niya' makalāng bang sigam
itu piyandi.”
48 Hangkan sigam siyoho' uk si Petros subay
piyandi, paltandaan in sigam ma si Isa Almasi
na. Jari itu si Petros iyamu' uk di si Kornelos
subay pihanti' ma sigam pila-pilang 'llaw.

11

Ma'-ma' si Petros ma manga jamaa si Isa ma Awrusalam

1 Sakali itu take uk manga aa bayi kawakilan
maka uk manga dawuranakan bean si Isa ma

katilibut lahat Yahudiya, pasal manga aa 'nsa'
Yahudi bayi makatayima' lapal Tuhan.
2 Pagtukad peen si Petros pabayik ni
Awrusalam, magtuwi iya siyaway uk manga
Yahudi bean si Isa kasehean, aa masi mōgbōg
ma addat sigam mag-islam.
3 Uk sigam, “Oy! Kau iyu bayi pasōd ni diyōm
luma' manga aa 'nsa' mag-islam, magsawu maka
sigam!”
4 Hangkan sigam biyaan uk si Petros pasal
kahalan na ian kamemon, sataggōl min katagna'
na.
5 Uk na, “Bayi peen aku nambahayang ma
daira Joppa ian, manjari niya' bayi panda' ni
aku. Niya' tanda' ku sali' manta mehe, ingkōtan
tong na kampat, tiyontonan pareyo' min langit,
pitōngōd ma tōngōd ku.
6 Pagliling ku, niya' tanda' ku ma diyōm na ian
manga hayōp, manga sattuwa tawun, manga ayi-
ayi maglelehan ma tana', maka manga manuk-
manuk isab.
7 Jari niya' suwara take ku halling ni aku, uk
na, ‘Nangge kau, Petros. Numbay kau pay'an bo'
kau mangan.’
8 Suga' uk ku, ‘E, Panghu'! 'Nsa' aku! Sataggōl
ku 'llum 'nsa' niya' kiyakan haram atawa lammi'
bayi palabay min bo' ku!’
9 Suga' take ku suwara hi' halling pabing min
diyōm sulga', uk na, ‘Daa iyōnan haram basta
tahalal uk Tuhan.’
10 Salaihi' min tallu bo' iyampa piangkat ayi-ayi
hi' kamemon pabing ni sulga'.
11 Salta' peen ian, niya' takka ni luma'

paōkōman ku hi' tallungan lalla bayi siyoho'
pahi' ni aku min lahat Kesareya.
12 Jari siyoho' aku uk Nyawa Sutsi subay 'nsa'
hawal-hawal me' ma sigam. Bayi aku sehean
isab uk manga danakan tabi 'nnōm puhu' itu, aa
min Joppa. Pagtakka kami ni Kesareya pasōd na
kami kamemon ni diyōm luma' si Kornelos hi'.
13 Biyaan kami uk si Kornelos pasal niya'
malaikat bayi tanda' na nangge ma diyōm luma'
na, missala ma iya. Uk malaikat kono', ‘Sohoun
aa pahi' ni Joppa ngallo' dakayo' aa iyōnan si
Simun, iya iyōnan isab si Petros.
14 Biyohan kau uk na lapal, maka lappasan du
kau sampay manga sehe' nu karaluma' iyu.’
15 Makatagna' peen aku missala ni di si Korne-
los,” uk si Petros, “sakali pahōp Nyawa Sutsi ni
sigam sali' bayi kahōp ni kitabi tagna'.
16 Manjari taintōm ku iya bayi halling si
Panghu' Isa, iya uk na hi', ‘Bohe' iya bayi
pamandi manga aa uk si Yahiya, suga' saddi iya
pamandi kaam. Pisangōn du Nyawa Sutsi ni
diyōm baran bi iyu.’
17 Na,” uk si Petros, “asal pasti' na, iya pa-
muwan uk Tuhan ma manga aa 'nsa' Yahudi, sali'
du maka bayi pamuwan na ma kita Yahudi pagka
si Panghu' Isa Almasi iya kahagad ta. Maka aku
itu, 'nsa' tasagga' ku Tuhan.”

18 Makake peen manga Yahudi ian ma lapal si
Petros hi', 'nsa' niya' panganjawab sigam saddi.
Siyanglitan Tuhan uk sigam. Uk sigam, “Bang
salaihi' du kahalan na, manga kabangsahan 'nsa'
Yahudi kabuwanan kahapan du isab uk Tuhan

bo' supaya sigam ngalabba min dusa sigam sampay piniyaan kallum kakkal.”

Manga jamaa si Isa magtipun ma daira Antiyuk

19 Na, ma waktu bayi pamapatay ma si Esteban pulak-palik manga aa magpangandōl ma si Isa pagka sigam liyaugan. Niya' sigam kasehean bayi makasampay ni lahat Pinikiya, ni pu' Kiprus, sampay isab ni daira Antiyuk. Niyasihat uk sigam lapal hap, bo' Yahudi iya pikehan sadja.
20 Suga' niya' sigam kasehean aa min Kiprus maka min Kirini bayi pahi' ni Antiyuk, bo' magnasihat sigam lapal hap pasal si Panghu' Isa sampay ni manga aa 'nsa' Yahudi.
21 Ian kawasa Tuhan ma pagnasihat sigam, hangkan heka tōōd manga aa Antiyuk bayi magkahagad sampay papinda ni si Panghu' Isa.
22 Jari itu take uk manga jamaa si Isa ma Awrusalam pasal ian hi', hangkan si Barnabas bayi pipay'an uk sigam ni Antiyuk.
23 Takka peen si Barnabas pay'an ni Antiyuk, tanda' na iya kamehe tabang Tuhan ma manga aa ian. Magtuwi iya kiyōgan. Pituwahan sigam uk na, siyoho' patōtōg mangandōl ma si Panghu' Isa sampay min diyōm atay sigam.
24 Si Barnabas itu hap addat na. Aa iya kahōpan asal uk Nyawa Tuhan maka kōsōg pangandōl na. Manjari heka aa ma Antiyuk bayi tabo na mangandōl ma si Panghu' Isa.
25 Puwas na hi', si Barnabas bayi pahi' ni daira Tarsus meha si Saul.

26 Tatawwa' na peen, biyo si Saul uk na pabing
ni Antiyuk. Dantahun iya taggōl si Barnabas
maka si Saul pabōtang ma pagtipunan jamaa si
Isa may'an, bo' heka tōōd manga aa bayi piyand-
uan uk sigam duwangan. Bayi ma Antiyuk iya
tagna' pangōn "Almasihin" ma manga bean si
Isa.
27 Manjari itu, ma timpu hi' du, niya' bayi
palud min Awrusalam tudju ni Antiyuk manga
aa missala lapal min Tuhan.
28 Niya' dangan min sigam iyōnan si Agabus
bayi nangge magpalatun ma pasal waktu siyong,
bo' min kawasa Nyawa Sutsi. Uk si Agabus,
"Niya' gōtōm song patakka ni kalahat-lahatan
kamemon." (Iya katakka gōtōm itu bayi ma
timpu kapagsultan si Sultan Kalaudi, iya sultan
Roma mahatinggi.)
29 Hangkan manga kamuliran ma Antiyuk ian
bayi nganiyat mabo tulung ni manga dawu-
ranakan ma lahat Yahudiya, pila-pila takowe' uk
sigam dangan maka dangan.
30 Na, iya na ko' hi' bayi tahinang uk sigam
ma Antiyuk ian. Jari sin ian bayi piyabo ma si
Barnabas maka ma si Saul tudju ni manga maas
ma katipunan jamaa si Isa ma Awrusalam.

12

Kalaugan pabing

1 Ma waktu ian hi', nagna' si Sultan Herod
ngalaugan manga jamaa si Isa kasehean.

2 Niya' dakayo' jamaa ian, iya si Ya'kub
danakan si Yahiya, bayi siyoho' piyonggolan kok
na uk si Herod.
3 Pagsayu si Herod in manga Yahudi ian kasu-
lutan ma hinang na magpaponggol hi', bayi soho'
na isab siyaggaw si Petros. Iya waktu panaggaw
ma si Petros bayi pasalta' ma paghinang manga
Yahudi, iya 'llaw pagkakan sigam tinapay 'nsa'
kalamuran pasulig.
4 Tasaggaw peen si Petros, siyoho' iya liyōōn
ni diyōm jil uk sultan. 'Mpat baanan sun-
dalu bayi siyoho' nganjagahan si Petros, 'mpat-
mpat sigam ma diyōm dambaan. Iya gara' si
Herod subay pilabay le' hinang Pangintōman bo'
iyampa hiyukum si Petros ma mata mayiran.
5 Hangkan si Petros katahanan ma diyōm jil,
suga' ian manga aa ma katipunan jamaa si Isa
ngamu'-ngamu' tōōd ni Tuhan ma sabab na.

Piluwas si Petros min diyōm jil

6 Taabut peen sangōm dahu min 'llaw pa-
maluwas si Petros uk si Herod ni manga aa, ian
si Petros tuwi ma ōtan duwa sundalu. Biyaggōt
iya maka duwa bilanggu', maka niya' isab manga
sundalu nganjagahan lawang jil ian.
7 Sakali itu niya' dakayo' malaikat min Tuhan
nangge patagha' sadja ma tōngōd si Petros, maka
sawa diyōm jil. Intanan si Petros ma baha na uk
malaikat hi', jōgjōg bo' biyati'. “Palakkas kau!”
uk malaikat. “Papunduk kau!” Saruun-duun du
pakpak bilanggu' min tangan si Petros.
8 Uk malaikat ni iya, “Sulugun sintoron nu
iyu, maka magtawumpa' kau.” Tasulug peen, uk

malaikat, “Pakammōsun badju' nu bo' kau me'
ma aku.”
9 Manjari tiyurul malaikat ian uk si Petros
tudju paluwas min jil. Suga' 'nsa' kitauhan uk
si Petros bang bannal iya hinang malaikat ian
atawa 'nsa'. Bang ma pangannal na niya' sadja
bayi pamanda' ni iya.
10 Palabay peen sigam min jaga dakayo', bo' ni
jaga pasunu', jari makaabut na sigam ni tambōl
basi' iya ma lawang paluwasan min jil tudju
ni daira ian. Tambōl ian magtuwi ukaban di
na bo' paluwas na sigam. Mangngan sigam ma
katahaan dakayo' daddōk ian, jari saruun-duun
du malaikat ian pakallo' min si Petros.
11 Pagpakallo' malaikat hi', na iyamboho'
tasayu uk si Petros iya bayi talabay na. Uk na, “A,
katauhan ku na, bannal-bannal ko' itu. Malaikat
hi' bayi du piyabo uk Tuhan malappa aku min
diyōm pangantanan si Herod maka min kalaatan
kamemon iya kibayaan uk manga Yahudi hinang
ma aku.”
12 Tasayu na peen, magtuwi iya pahi' ni luma'
si Mariyam, ina' si Yahiya Markus. Heka aa bayi
magtipun may'an ngamu'-ngamu' ni Tuhan.
13 Kiyuku' uk na lawang ma luwasan bo' niya'
ipatan danda iyōnan si Roda pahi' nganda' bang
sayi.
14 Takila na tōōd si Petros. Jari landu' iya
kiyōgan, iya poon 'nsa' taukab na lawang dahu.
Gam peen paragan pariyōm pabing bo' maan
kasehean na in si Petros ian nangge ma luwasan.
15 “Oy! Belaw kau!” uk sigam ni si Roda. Suga'
biyayik-bayikan uk na, asal bannal ian si Petros.

Jari uk sigam, “Malaikat na ko' hi'.”
16 Bo' si Petros iya 'nsa' parōhōng nguku',
hangkan iyukab lawang uk sigam. Pag'nda'
sigam ma si Petros, inu-inu tōōd sigam.
17 Ninyal si Petros, noho' sigam daa hebok
bo' iyampa sigam biyaan na bang salaingga uk
Tuhan bayi malappa iya min diyōm jil. Uk si
Petros, “Bain bi kono' si Ya'kub maka manga
danakan tabi kasehean pasal itu hi'.” Puwas na
hi' pakallo' iya minnihi' tudju ni tōngōd saddi.
18 Pagkallat 'llaw peen, mehe kahiluhalaan ma
manga sundalu bayi jaga ian pasal maingga na
si Petros.
19 Nguldin sultan Herod, siyoho' peha tōōd
si Petros. Suga' 'nsa' iya tatawwa'. Manjari
siyumariya uk si Herod manga jaga hi' bo'
iyampa iya magpanohoan subay piyatay sigam.
Puwas na hi' palud si Sultan Herod min lahat
Yahudiya pahi' ni Kesareya, pabōtang mahi' pila-
pilang 'llaw na.

Kamatay si Sultan Herod

20 Ma masa ian ngandugal tōōd si Sultan Herod
ma manga aa ma lahat Tira maka ma lahat
Sidun, hangkan manga aa min karuwa daira
hi' bayi magbe' paalōp ni si Herod. Dahu
biyagay uk sigam si Balastus, dakayo' tindōg
sultan pangandōlan, bahasa sigam biyōgbōgan
uk na. Manjari pahi' na sigam ni si Herod
pamaap, sabab min lahat sultan iya pangalloan
sigam kiyakan sigam.
21 Sakali itu, taabut peen 'llaw iya bayi tiyugun
uk na, makay na si Herod maka pakayan na

pagsultan. Ningko' iya ma tingkoan pagsultanan
na, maka uk na maluwas bissala na ma aa
mahadjana' ian.
22 Ngōlang pakōsōg manga aa ian. “'Nsa'
manusiya' iya missala iyu,” uk sigam, “suga'
dakayo' tuhan!”
23 Magtuwi si Herod tawwa' bala' uk malaikat
Tuhan sabab 'nsa' bayi pamehe na Tuhan. Man-
jari itu matay iya uk kalōg bayi mangan isi na.
24 Suga' pasaplag na peen lapal Tuhan, maka
paheka na peen manga aa mangandōl ma iya.
25 Pagka ubus na uk si Barnabas maka si Saul
iya bayi gawi sigam pahi' ni Awrusalam, pabing
sigam ni Antiyuk. Biyo uk sigam si Yahiya
Markus sehe' sigam.

13

*Si Barnabas maka si Saul pene' maka pilangn-
gan*

1 Na, ma katipunan manga jamaa si Isa ma
Antiyuk, niya' manga aa magpalatun lapal min
Tuhan, maka niya' isab magpandu' manga lapal
na, iya na si Barnabas, si Simiyun iya diyanglay
si Itōm, si Lukiyus min Kirini, si Saul, maka si
Manaen iya bayi dasuwigan maka Gubnul Herod
ma kariki'-diki' sigam le'.
2 Manjari itu, ma sabu peen sigam mudji
Tuhan maka magpuwasa, missala Nyawa Sutsi
ni sigam, uk na, “Pasaddihun bi ma aku si
Barnabas maka si Saul iyu, bo' tahinang iya
hinang pamahinang ku sigam.”

3 Ubus peen uk sigam nambahayang maka
magpuwasa, pibōtang uk sigam tangan sigam
ma duwangan itu bo' iyampa pilanjal.

Ma pu' Kiprus

4 Manjari, pagka si Barnabas maka si Saul itu
siyoho' mangngan uk Nyawa Sutsi, palud sigam
tudju ni Siluki bo' iyampa sigam tulak minnihi'
tudju ni pu' Kiprus.
5 Takka peen sigam ni pu' ian, ni kalumaan
Salamis, niyasihat uk sigam lapal Tuhan ma
diyōm manga kalanggalan Yahudi. Si Yahiya
Markus iya nehean sigam nabang.
6 Latag uk sigam kalohahan pu' ian sampay
taabut kalumaan iyōnan Papos. Jari niya' ta-
langgal uk sigam may'an aa maghihikmat, ōn na
si Bal-isa, bangsa Yahudi. Magnahu'-nahu' iya
malatun lapal min Tuhan.
7 Magbagay asal si Bal-isa maka si Sirgus
Paulus, iya gubnul ma pu' ian. Gubnul itu asal
lōm tau na. Na, linganan si Barnabas maka si
Saul uk gubnul sabab baya' iya pake lapal Tuhan.
8 Suga' siyagga' duwangan itu uk aa maghihik-
mat ian. (Si Elimas ōn na bang ma bahasa Girik,
Bal-isa ma bahasa Hibrani.) Iya poon nagga' si
Elimas, sabab 'nsa' iya baya' bang gubnul ian
ganta' magkahagad ma lapal Tuhan.
9 Suga' pagbayaan si Saul uk Nyawa Sutsi. (Si
Saul itu, duwa ōn na. Ōn na dakayo' si Paul.)
Manjari piyatong aa maghihikmat ian uk si Paul.
10 Uk si Paul ma iya, “Anak sayitan! Pangan-
gakkal! Jahulaka'! Ayi-ayi makahap sagga' nu

sadja. 'Nsa' kau parōhōng mabengkok kalangn-
ganan bannal iya min Tuhan!
11 'Ndaun," uk si Paul, "takkahan kau bala' min
Tuhan buttihi'. Buta du kau, taggōl-taggōl iya
'nsa' kanda' nu sawa 'llaw."
Saruun-duun du tananam uk si Elimas sali'
gabun lindōm panganda' na, bo' magsanaw iya
meha aa ngambit ma iya.
12 Pag'nda' ian hi' uk gubnul, magkahagad na
iya sabab inu-inu iya bidda' ma pamandu' si Paul
pasal si Panghu' Isa.

Takka di si Paul ni Antiyuk mahi' ma lahat Pisidiya

13 Na, tulak di si Paul min Papos tudju ni Perga,
dakayo' daira ma lahat Pampiliya. Takka peen
sigam pay'an, pakallo' si Yahiya Markus min
sigam bo' mowe' pahi' ni Awrusalam.
14 Palanjal si Paul maka si Barnabas min Perga
sampay takka na ni Antiyuk, iya Antiyuk mahi'
ma lahat Pisidiya. Pag'llaw Sabtu', 'llaw mulliya
ma bangsa Yahudi, pasōd sigam ni diyōm langgal
Yahudi ningko' may'an.
15 Niya' biyassa ian min sara' si Musa maka
min kitab kanabi-nabihan. Puwas na hi' killo' uk
manga nakura' langgal di si Paul, uk na, "Manga
danakan, bang niya' bissala bi pamatōtōg iman
manga aa itu, baya' du kami."
16 Nangge si Paul maka uk na ninyal bo'
iyampa iya missala ni manga aa hi'. Uk na,
"Kaam pagkahi ku bangsa Israil, sampay kaam
iya mudji Tuhan min bangsa saddi, kehun bi aku.
17 Manga ka'mbo'-mboan kami bayi tapene' uk
Tuhan, iya asal pagtuhanan kami bangsa Israil.

Pimehe uk na bangsa Israil ma masa kamahi'
sigam ma lahat Misil, iya 'nsa' lahat sigam.
Manjari piluwas sigam uk Tuhan min diyōm
lahat Misil ian sabab min kawasa na mehe.
18 'Mpatpu' tahun sigam siyandalan uk Tuhan
ma lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi ian.
19 Pitu' bangsa bayi pikaat uk Tuhan ma lahat
Kanaan, bo' pamasuku' uk na lahat ian ma
manga aa suku' na.
20 Ian hi' manga 'mpat hatus maka limampu'
tahun taggōl na.

"Puwas na hi'," uk si Paul, "pibōtangan sigam
uk Tuhan manga aa maghukum ngantanan pag-
parinta sampay taabut ni si Nabi Samwel iya
katōbtōban na.
21 Puwas na hi', iyamu' uk sigam sultan mag-
baya' ma sigam, hangkan pene' uk Tuhan si Saul
anak si Kis, tubu' si Benjamin. Bo' si Saul iya
pibōtang pagsultanan sigam ma diyōm 'mpatpu'
tahun.
22 Manjari si Saul hi' bayi pikalloan uk Tuhan
min 'ntan na. Jari si Daud iya piganti' magsultan
ma sigam. Iya na itu bayi pamalatun Tuhan ma
pasal si Daud hi', uk na, 'Si Daud, anak si Jesse
itu, aa makasulut atay ku. Hinang du uk na
kamemon kabayaan ku.'
23 Na," uk si Paul, "min tubu' si Daud asal si Isa,
iya pibōtang itu uk Tuhan ngalappas ma bangsa
Israil, sali' bayi janji' na ma masa awwal hi'.
24 Ma 'nsa' le' si Isa bayi nagnaan hinang
na, si Yahiya bayi magnasihat ma bangsa Israil
kamemon. Siyoho' sigam uk si Yahiya itu subay
ngalabba min dusa sigam, maka subay piyandi

tawubat tanda' in sigam magsusunan bayi dusa sigam.
25 Na, ma song peen ubus uk si Yahiya ayi-ayi bayi pamahinang iya uk Tuhan, missala iya ma bangsa Israil, uk na, ‘Bang ma pamikil bi, sayi baha' aku itu? 'Nsa' aku iya agaran bi. Suga' niya' aa dangan pasunu' ni aku. 'Nsa' aku tōp minsan laa ngahubaran ingkōt tawumpa' na.’

26 “Na, manga danakan ku bangsa Israil,” uk si Paul, “sasuku kaam panubu' si Ibrahim, sampay kaam min kabangsahan saddi iya mudji ma Tuhan iyu, kitabi ko' iya piniyaan kahapan itu, manjari lappasan du kitabi min hukuman dusa.
27 Manga aa Awrusalam maka manga nakura' sigam, 'nsa' takila uk sigam si Isa, in iya makalappas. 'Nsa' isab tahati uk sigam manga kabtangan iya pigbassa ma diyōm manga langgal Yahudi kahaba'-haba' Sabtu', kabtangan bayi tasulat ma diyōm kitab uk manga kanabi-nabihan. Suga', minsan 'nsa' tahati uk manga aa Awrusalam, tatuman du uk sigam ayi-ayi bayi tapalatun uk manga nabi hi', pagka si Isa pibōtangan uk sigam hukuman ni kamatay.
28 Minsan 'nsa' niya' tatawwa' uk sigam sababan pamapatay iya, bayi sigam ngamu' ni si Gubnul Pilatu subay iya piyatay.
29 Manjari itu, ubus peen pimattan uk manga aa Awrusalam kamemon bayi tasulat ma diyōm kitab pasal si Isa, pireyo' patay na min hag bayi pamapatayan iya bo' iyampa kiyubul.
30 Suga' pikallum iya uk Tuhan pabayik min kamatay na.

31 Jari 'llum peen iya pabing ma pila-pilam
bahangi na, daran iya tanda' uk manga aa bayi
sehe' na magbe' maka iya, min lahat Jalil le'
sampay ni Awrusalam. Jari ma buttihi' manga
aa bayi sehe' na hi' makasaksi' na ma pasal na ni
manga bangsa Israil.
32 “Na,” uk si Paul, “tiya' kami ma itu masam-
payan kaam lapal hap. Hati na iya bayi pangan-
janji' Tuhan ma ka'mbo'-mboan tabi
33 tatuman na ma kitabi iya panubu' sigam.
Sabab tapakallum uk na si Isa min kamatay na.
Magmattan tōōd iya bayi tasulat ma diyōm kitab
Jabul, ma kalangan karuwa na. Uk Tuhan hi',
‘Kau iya anak ku,
'Llaw itu iya patau ku in aku 'mma' nu.’
34 Maka iya na itu isab pigpalatun uk Tuhan
ma pasal pamakallum na ma si Isa pabayik min
kamatay na, 'nsa' pihalu' ma diyōm gumi. Uk na,
‘Buwanan ta kau manga kahapan tantu,
iya kahapan bayi janji' ku ma si Daud.’
35 Uk na isab ma ayat saddi, ma kitab Jabul,
‘'Nsa' pasaran nu ngahalu' ma diyōm gumi soso-
hoan nu sutsi atay na.’
36 Si Daud hi', ma waktu bayi kallum na, bayi
makahinang kamaksuran Tuhan. Puwas na
hi' matay iya. Takubul iya ma tōngōd bayi
pangubulan manga kamaasan na bo' ngahalu' na
baran na.
37 Suga' iya aa bayi pikallum uk Tuhan min
kamatay na itu, 'nsa' tōōd iya bayi salaihi' baran
na.
38-39 Na, manga dawuranakan ku,” uk si Paul,
“subay katauhan bi tōōd, minsan salaingga uk

bi mōgbōgan sara' si Musa 'nsa' du kaam maka-
puwas min dusa. Suga' sasuku kaam mangandōl
ma si Isa, puwas na kaam min dusa bi kamemon,
Hangkan lapal pasal si Isa itu niyasihatan kaam
bo' katauhan bi niya' kaampunan dusa bi.
40 Na, kamaya'-maya' kaam bo' 'nsa' patakka ni
kaam iya bayi tasulat uk kanabi-nabihan, iya uk
na,
41 ‘Kaam mangudju' iyu, 'ndaun bi ba!
Painu-inuhan ta kaam tōōd bo' kaam magmula,
uk Tuhan.
Sabab niya' hinang ku ma waktu kallum bi le',
Hinang 'nsa' kahagad bi, minsan kaam pihati-
han.’ ”
Minnihi' ubus si Paul.
42 Jari itu, paluwas peen si Paul maka si Barn-
abas min langgal hi', siyoho' sigam uk manga aa
ian pabing pahi' ma Sabtu' bayik missala le' ma
pasal ian hi'.
43 Pakallo' peen isab manga aa bayi min lang-
gal hi', heka manga aa bayi paturul ma si Paul
maka si Barnabas, manga bangsa Yahudi maka
manga aa bangsa saddi me' na ma agama Yahudi.
Bissalahan manga aa ian uk di si Paul, siyoho'
sigam patōtōg ma tatabangan Tuhan.
44 Pagsabtu' bayik peen, agōn kamemon manga
aa min daira Antiyuk ian magtipun pay'an pake
ma lapal Tuhan.
45 Suga', pag'nda' manga Yahudi kasehean
ma baanan aa katipunan ian, magtuwi sigam
ngimbu ma si Paul, hangkan jiyawab bissala uk
sigam. Pihallingan isab iya laat.

46 Suga' paisōg gam peen si Paul maka si Barnabas missala. Uk na ma manga aa maghalling laat hi', “Kaam manga Yahudi wajib liyapalan palman Tuhan dahu. Suga', pagka sulak bi palman itu bo' 'nsa' kaam mista di bi manga in kaam tōp du piniyaan kallum taptap ni kasaumulan, hangkan kami ngalabba du min kaam bo' pinda magnasihat ni manga kabangsahan saddi.
47 Sabab iya du itu isab panohoan Tuhan ma kami, uk na,

‘Sali' kaam sapantun sawa pibōtang uk ku pamasawa manga kabangsahan saddi,

Supaya makaabut lapal itu ni 'mpat pidju alam, hati na in manusiya' kamemon makajari lappasan.’ ”

48 Take peen bissala itu uk manga aa bangsa saddi, magtuwi sigam kiyōgan bo' siyanglitan uk sigam lapal Tuhan. Manjari magkahagad na ma si Isa sasuku tapene' uk Tuhan piniyaan kallum taptap ni kasaumulan.

49 Patanyag na peen lapal Tuhan ma kalohahan lahat ian.
50 Suga' manga pagnakuraan ma daira Antiyuk ian maka manga danda bangsahan 'nsa' Yahudi, iya magtaat ni Tuhan, bayi pilingōg uk manga Yahudi. Siyoho' sigam nagga' si Paul maka si Barnabas, hangkan sigam duwangan bayi pikallo' uk manga aa ian min jadjahan hi'.
51 Sakali piyaspasan uk di si Paul bagunbun min nayi' sigam, saksi' in sigam papuwas na min manga aa ma lahat hi'. Puwas na hi' palanjal sigam tudju ni lahat Ikuni.

52 Suga' manga kamuliran si Isa ma daira
Antiyuk hi' kiyōgan makalandu', maka kahōpan
isab uk Nyawa Sutsi.

14

Ma daira Ikuni

1 Salaihi' isab kahalan na ma Ikuni. Si Paul
maka si Barnabas bayi pasōd ni diyōm langgal
Yahudi magnasihat. Hantap tōōd bissala sigam
hangkan heka aa tōōd, manga Yahudi maka
manga aa bangsa saddi, bayi magkahagad ma si
Isa.
2 Suga' manga Yahudi may'an, iya 'nsa' baya'
magkahagad, bayi missalahan manga aa 'nsa'
Yahudi maka bayi malaat atay sigam tudju ni
manga aa sasuku magkahagad ma si Isa.
3 Taggōl-taggōl iya kahanti' di si Paul ma Ikuni.
'Nsa' niya' tāw sigam missalahan manga aa pasal
si Panghu' Isa. Maka si Isa bayi maniyaan
sigam kawasa pangahinang sigam manga hinang
makainu-inu maka manga paltandaan, pimattan
in lapal sigam pasal tabang na bannal sadja.
4 Bahagi' duwa manga aa ma daira hi'. Niya'
sigam kasehean bayi mōgbōgan manga Yahudi,
niya' isab kasehean mōgbōgan di si Paul.
5 Jari mag-isun manga aa bangsa saddi maka
manga Yahudi, sigam maka pagnakuraan sigam.
Iya pig-isun uk sigam subay ngalaugan di si Paul,
manga ngahiyak maka batu.
6 Pagkatauhan peen pag-isun itu uk di si
Paul magtuwi sigam lahi karuwangan tudju ni
lahat Likauna. Mahi' peen, taabut uk sigam

daira Listara maka daira Derbe, sampay manga
kalumaan ma katilibut ian hi'.
7 Bo' niyasihat uk sigam may'an iya lapal hap
pasal si Isa.

Ma daira Listara

8 Sakali itu niya' ningko' ma Listara ian aa
tongka' nayi' na min kariyasali na. 'Nsa' iya bayi
makalangngan sataggōl min kapag-anak na.
9 Pake tōōd aa itu ma bissala si Paul. Piyatong
iya pahap uk si Paul, bo' tasayu uk si Paul in aa
itu taga pangandōl ma si Isa in iya kaulian du uk
na.
10 Manjari pitanōg uk si Paul suwara na, uk na,
“Nangge na kau pabōntōl!” Magtuwi patulahad
aa ian nangge maka uk na mangngan.
11 Pag'nda' baanan aa ian ma bayi tahinang
uk si Paul magtuwi sigam ngōlang ma sali'
paghalling sigam Likauna. Uk sigam, “Mag-
pasalupa manga tuhan ni manusiya'. Tiya' na
sigam pareyo' ni kitabi.”
12 Iya pangōn manga aa ian ma di si Paul ōn
tuhan sigam. Si Barnabas iya iyōnan si Siyus,
maka si Paul iyōnan si Hermes sabab iya na aa
magbibissala.
13 Iya luma' pangaharapan sigam tuhan Siyus,
ian min luwasan lawang daira. Manjari imam
iya maghinang ni si Siyus bayi ngangguyud
manga sapi' lalla tudju paluwas maka bayi mo
manga tohan sumping. Imam itu maka kaheka-
han aa ian baya' numbay sapi' pangahulmat
sigam ma di si Paul.
14 Suga' pagkatau si Barnabas maka si Paul
bang ayi song hinang uk manga aa ian magtuwi

geret uk sigam sammek sigam, tanda' in sigam
'nsa' baya' salaihi'. Sakali paragan sigam ni
tangnga' pagtipunan aa ian maka uk sigam
ngōlang.
15 Uk di si Paul hi', “Manga tuwan! Angay
salaiyu paghinang bi ma kami? Manusiya' du
kami sali' kaam. Iya poon kami paitu lapal hap,
pama' kami ma kaam supaya kaam pataikut min
pagtuhanan bi iyu iya 'nsa' niya' kapusan na.
Tiya' kami bayi paitu bo' kaam papinda ni Tuhan
'llum, iya bayi mapanjari langit maka tana' maka
tahik sampay kakaya'-kayaan na kamemon.
16 Bayi ma masa awwal hi' pisaran uk Tuhan
manga kabangsa-bangsahan kamemon me' ma
ayi-ayi kabayaan sigam.
17 Suga' sataggōl min awwal hi' niya' na peen
saksi' in iya asal Tuhan. Iya saksi' hi' manga
kahapan iya tahinang na peen uk na. Pimuwan
uk na ulan, pimuwan na isab manga buwa' ma
tiyanōm bi bang taabut bulan na. Piniya' uk na
kiyakan bi, maka pilasig uk na manga atay bi.”
18 Salaihi' iya pamahati di si Paul ma baanan
aa ian, suga' 'nsa' sigam agōn pake. Subay
magkulban le' ma sigam.
19 Manjari itu niya' takka ni daira Listara hi'
manga Yahudi bayi min Antiyuk ma Pisidiya
maka niya' min Ikuni. Jari tabo-bo uk sigam
manga aa heka ian, bo' pighiyak si Paul uk sigam
maka batu. Puwas na hi' giyuyud iya uk sigam
tudju paluwas min kalumaan ian pagka kibā'
matay na iya.
20 Suga' kapagtipunan peen si Paul uk manga
bean si Isa, magtuwi iya nangge bo' pabing ni

diyōm daira. Pagkallat 'llaw dakayo', palanjal iya maka si Barnabas tudju ni Derbe.

Pabayik di si Paul ni Antiyuk ma Siriya

21 Makamahi' peen sigam ma Derbe, niyasihat uk sigam lapal hap ni manga aa mahi', bo' heka aa tabo uk sigam me' ma si Isa, Puwas na hi', pabing sigam ni Listara, bo' palaus ni Ikuni bo' na isab palaus ni Antiyuk iya ma lahat Pisidiya hi'.
22 Pihōgōt uk di si Paul iya iman manga bean si Isa ma manga daira iya pahapitan sigam ian. Siyoho' sigam patōtōg mangandōl ma Tuhan. Uk pandu' di si Paul, “Subay heka katiksaan kalabayan ta bo' iyampa kita pisōd ni diyōm ōkōman pagparinta Tuhan.”
23 Niya' aa biyōtang uk sigam pagmaasan manga jamaa si Isa Almasi, maingga-maingga niya' lahat pagtipunan sigam. Magpuwasa di si Paul sampay ngamu'-ngamu' ni Tuhan bo' iyampa pijagahan uk na manga aa ian ma Tuhan, iya pangandōlan na uk sigam.

24 Talabay peen lahat Pisidiya uk di si Paul, takka sigam ni Pampiliya.
25 Palanjal isab ni daira Perga, bo' niyasihat uk sigam lapal Tuhan may'an. Puwas na hi' palud sigam tudju ni Attali.
26 Jari tulak sigam minnihi' pabing ni Antiyuk. Ma Antiyuk asal sigam bayi pijagahan ni Tuhan dahu, iyamuan tatabangan na ma song peen tulak magnasihat lapal hap. Maka buttihi' taubus na uk sigam hinang sigam hi'.

27 Makarunggu' peen sigam ni Antiyuk, pitipun
uk sigam manga jamaa si Isa may'an. Biyaan
sigam uk di si Paul kamemon bayi tahinang uk
na maka si Barnabas, deyo' bayi min Tuhan.
Biya'-ba' isab uk sigam pasal manga bangsa 'nsa'
Yahudi kabuwanan lawang na uk Tuhan bo'
supaya sigam makapagkahagad isab ma si Isa.
28 Taggōl di si Paul paralahat may'an ma
manga bean si Isa ma Antiyuk.

15

Palkala' ma Awrusalam

1 Manjari itu niya' manga aa takka ni Antiyuk
bayi min lahat Yahudiya, bo' piyanduan uk sigam
manga bean si Isa ma Antiyuk. Uk sigam, "'Nsa'
kaam makajari liyappasan bang kaam 'nsa' pig-
islam sali' panohoan sara' si Musa!"
2 Jiyawab tōōd manga aa ian uk si Paul maka
si Barnabas, biyo maglugat ma sabab pamandu'
sigam salaihi'. Hangkan ko', si Paul maka si
Barnabas maka manga aa Almasihin kasehean
min Antiyuk ian giyaraan pahi' ni Awrusalam.
Siyoho' sigam mo manga aa kawakilan maka
manga pagmaasan may'an magbissala pasal pal-
kala' ian hi'.
3 Na, pilanjal di si Paul uk manga pagtipunan
jamaa ma Antiyuk ian. Palabay peen sigam
min lahat Pinikiya maka min Samariya, biya' uk
sigam may'an pasal manga bangsa 'nsa' Yahudi
makapinda na ni Tuhan. Landu' kiyōgan manga
bean si Isa, pagtake sigam ma lapal di si Paul itu.
4 Pagtakka sigam pahi' ni Awrusalam, siyagina
sigam uk katipunan jamaa si Isa mahi', sampay

uk manga aa kawakilan maka manga kamaasan.
Biyaan sigam uk di si Paul pasal kamemon bayi
tahinang uk sigam deyo' bayi min Tuhan.
5 Suga' niya' manga Parisi mangandōl ma si
Isa bayi nangge missala. Uk sigam, “Manga aa
mangandōl ma si Isa min bangsa saddi ian subay
pig-islam dahu, maka subay sigam mōgbōg isab
ma sara' si Musa.”
6 Jari magtipun manga aa kawakilan maka
manga kamaasan mikil-mikil pasal palkala' ian.
7 Taggōl-taggōl peen uk sigam magbissala,
nangge si Petros missala. Uk na, “Kaam manga
dawuranakan ku, katauhan bi du: ma waktu
palabay ian bayi aku tapene' uk Tuhan min
diyōman bi, siyoho' magnasihat lapal hap ni
manga kabangsahan saddi, iya 'nsa' Yahudi, bo'
supaya sigam makake sampay magkahagad.
8 Jari Tuhan, iya makatau bang ayi ma diyōm
atay manusiya', bayi muwan Nyawa Sutsi ma
kabangsahan saddi sali' bayi pamuwan na ma
kitabi, tanda' palsaksian in iya kasulutan na ma
sigam.
9 Sigam ian maka kitabi 'nsa' pipagbidda' uk
Tuhan. Iyampun uk na manga dusa sigam ma
sabab pangandōl sigam ma si Isa, sali' du maka
kitabi.
10 Na,” uk si Petros, “angay subay parugal bi
Tuhan. Sabab iyu pahunitan bi na peen manga
aa pagka soho' bi mōgbōgan manga panohoan
iya bayi 'nsa' tahinang uk ka'mbo'-mboan tabi,
maka 'nsa' isab tahinang tabi?
11 Daa na. Mangandōl kitabi ma si Panghu'
Isa bo' lappasan kitabi sabab min ase' na maka

lasa na. Damikkiyan na isab manga aa min kabangsahan saddi ian.”

12 Minnihi' patammun manga aa magtipun ian kamemon pasalta' sigam pake ma pama' si Barnabas maka si Paul pasal manga paltandaan maka manga hinang makainu-inu kamemon iya bayi tahinang uk sigam ma diyōman manga kabangsahan 'nsa' Yahudi hi', deyo' bayi min Tuhan.

13 Ubus peen sigam ma'-ma', paganti' si Ya'kub missala. “Kaam dawuranakan ku,” uk na, “aku na iya kehun bi.

14 Bayi kaam pihati uk si Simun itu sini' pasal katagna' Tuhan bayi mandaan pagparuli na ma manga bangsa 'nsa' Yahudi. Sabab niya' manga aa bayi pene' na min sigam hinang aa suku' Tuhan.

15 Mag-uyun du bissala si Simun hi' maka bayi tasulat uk manga kanabi-nabihan ma masa awwal hi'. Iya na itu bayi tasulat ma diyōm kitab, iya uk na,

16 ‘Puwas itu, uk Tuhan, pabing du aku,
bo' patangge ku luma' si Daud pabing (hati na bawi' ku pagsultanan na.)
Bangun ku pabayik, batuk ku pagdayaw na malarak hi'.
17 Manjari peha aku uk aa kamemon min manga bangsa saddi,
Sigam 'nsa' Yahudi kamemon, sasuku bayi talingan ku hinang aa suku' ku.
18 Iya na itu pamalatun Tuhan, iya bayi pitau uk na min masa awwal le'.’

19 “Na,” uk si Ya'kub, “bang ma aku, daa subay
sasaw tabi manga aa min kabangsahan saddi iya
papinda na itu me' ma Tuhan.
20 Suga' subay sigam pabohan tabi sulat
maan sigam salaitu sadja: daa sigam subay
mangan ayi-ayi paglabōt ni manga tau-tau iya
pagtuhanan aa, daa sigam subay maghinang
kalaatan danda maka lalla, daa sigam subay
mangan hayōp bayi pikkōl, maka daa subay
mangan laha'.
21 Iya na hi', sabab sataggōl min masa awwal in
panohoan sara' si Musa bayi pignasihat asal ma
manga daira kamemon, biyassa isab ma diyōm
kalanggal-langgalan tabi kamemon sakahaba'
Sabtu'.”

Sulat ni manga bean si Isa min kabangsahan saddi

22 Manjari magkagaraan manga aa kawakilan
maka manga kamaasan maka manga jamaa ian
kamemon, subay niya' manga aa min diyōman
sigam pene' bo' pipahi' ni Antiyuk, pisehe' ma si
Paul maka si Barnabas. Jari iya pene' ian si Judas
Barsabas maka si Silas. Duwangan itu asal pig-
addatan uk dawuranakan sigam bean si Isa.
23 Niya' isab sulat piyabo ma sigam, iya uk na
hi',
“Sulat itu deyo' min kami dawuranakan bi,
manga aa kawakilan maka kamaasan ma
itu ma Awrusalam. Pisampay itu ni kaam
manga dawuranakan kami min manga
bangsa saddi iya maglahat maiyu ma An-
tiyuk, ma Siriya, sampay manga ma Silisi.

24 Take kami niya' kono' manga lalla minnitu min
diyōman kami bayi paiyu masusa kaam sampay
nasaw pikilan bi ma sabab pandu' sigam. Suga'
'nsa' min panohoan kami iya hangkan sigam
mandu' salaihi'.
25 Hangkan kami bayi mag-isun kamemon subay
kami mene' manga aa ma itu bo' siyoho' paiyu ni
kaam. Jari pasehe' kami sigam ma si Barnabas
maka ma si Paul, bagay kami kilasahan,
26 di si Paul itu bayi magmalilla' ma kallum sigam
ma sabab Panghu' tabi si Isa Almasi.
27 Manjari tiya' na si Judas maka si Silas, bayi
soho' kami paiyu pabaran ni kaam maan kaam
ayi-ayi bayi tasulat kami itu.
28 Sabab Nyawa Sutsi maka kami itu dauyunan
du, subay kaam 'nsa' pihunitan liyu min manga
panohoan itu, iya wajib bine':
29 daa kaam mangan ayi-ayi bayi paglabōt ni
manga tau-tau iya pagtuhanan aa, daa kaam
mangan laha', daa kaam mangan hayōp bayi
pikkōl, maka daa na isab kaam maghinang
kalaatan danda maka lalla. Bang hallian bi hi',
makahap du. Mura-murahan, wassalam.”

30 Jari itu pilangngan manga aa mo sulat ian
tudju ni Antiyuk. Takka peen sigam pay'an,
pitipun uk sigam manga aa dajamaa may'an bo'
siyongan sulat ni sigam.
31 Pagbassa sigam sulat ian magtuwi sigam
kiyōgan tōōd, sabab sulat ian makahōgōt atay
sigam.
32 Na, si Judas maka si Silas itu aa asal
magpalatun lapal Tuhan. Jari taggōl pagnasihat

sigam ma manga bean si Isa ma Antiyuk ian,
mahōgōt maka makōsōg pangandōl sigam.
33 Taggōl-taggōl peen uk di si Judas pahanti'
may'an, pipowe' na sigam uk manga bean si
Isa may'an. “Mura-murahan, bang peen kaam
salamat,” uk sigam. Manjari mowe' pabing di si
Judas ni bayi manoho' sigam.
34 (Suga' si Silas pataggōl le' may'an.)

35 Sampay si Paul maka si Barnabas pahanti' le'
may'an ma Antiyuk. Magbe' sigam maka baanan
aa kasehean magpandu' maka magnasihat lapal
Tuhan.

Magbutas si Paul maka si Barnabas

36 Puwas peen manga pilam bahangi, halling si
Paul ni si Barnabas, uk na, “Sung kita patibaw
pabing ni manga dawuranakan ta bean si Isa
ma karairahan kamemon bayi pagnasihatan ta
lapal Tuhan hi'. 'Nda' ta bang salaingga kahalan
sigam.”
37 Si Barnabas ian baya' mo si Yahiya Markus
pasehe' ma sigam,
38 suga' bang ma bistahan si Paul si Markus
itu 'nsa' tōp pasehe', sabab bayi iya ngalabbahan
sigam bayi mahi' le' ma Pampiliya. 'Nsa' iya bayi
makatatas nabangan sigam sampay ubus hinang
sigam.
39 Mehe paglugat sigam hangkan sigam magbu-
tas na. Si Barnabas bayi mo si Markus bo' tulak
sigam duwangan tudju ni pu' Kiprus.
40 Si Paul iya bayi mene' si Silas sehe' na.
Song peen sigam pakallo' min Antiyuk, pijagahan

sigam ma Tuhan uk manga bean si Isa may'an bo'
sigam kaniyaan tatabangan na.
41 Pakallo' peen si Paul minnihi' palabay
iya min lahat Siriya maka min lahat Silisi.
Maingga-maingga lahat niya' manga jamaa si Isa
magtipun, pihōgōt uk na pangandōl sigam.

16

Si Timuti magbe' na ma si Paul maka si Silas

1 Manjari palanjal si Paul tudju ni Derbe maka
ni Listara. Niya' ma Listara dakayo' bean si
Isa iyōnan si Timuti. Ina' na bangsa Yahudi
mangandōl ma si Isa, 'mma' na bangsa Girik.
2 Si Timuti itu bissalahan hap uk manga bean
si Isa kamemon, iya ma Listara maka ma Ikuni
ian.
3 Baya' na si Paul mo iya sehe' na ma
palangnganan suga' kitauhan uk manga Yahudi
kamemon ma jadjahan ian hi' in 'mma' si Timuti
bangsa Girik. Hangkan iya pig-islam dahu uk si
Paul bo' 'nsa' tasaway uk manga Yahudi.
4 Na, mangngan na di si Paul ni manga
kalahat-lahatan bo' biyaan uk sigam manga
bean si Isa may'an pasal kagaraan bayi min
manga aa kawakilan maka manga kamaasan ma
Awrusalam. Siyoho' manga bean ian me' ma
kagaraan hi'.
5 Jari itu pahōgōt na peen pangandōl manga
jamaa si Isa iya magtipun-tipun ma kalahatan
ian, maka pasong isab heka sigam kahaba'-haba'
'llaw.

Niya' panda' ni si Paul

6 Na, iyuntas uk di si Paul lahat Pirigiya
maka lahat Galatiya, sabab 'nsa' sigam diyulan
uk Nyawa Sutsi, 'nsa' siyoho' magnasihat lapal
Tuhan may'an ma kalingkal lahat Asiya.
7 Taabut peen tōbtōban lahat Misiya, pasulay
sigam palanjal ni lahat Bitiniya suga' 'nsa' sigam
diyulan uk Nyawa si Isa.
8 Hangkan sigam palabay min tangnga' lahat
Misiya ian sampay palud na tudju ni Torowas.
9 Manjari itu, ma Torowas peen bo' sangōm
na, niya' bayi panda' ni si Paul. Tanda' na aa
min Makidunya mikitabang ma iya. Uk aa itu,
“Paitu kau parambiya' ni Makidunya bo' kami
tabangun!”
10 Ubus peen si Paul bayi makanda' ian hi',
magtuwi kami magsakap tulak ni Makidunya,
sabab tasayu kami in kami siyoho' du uk Tuhan
nganasihat lapal hap pasal si Isa ni manga aa
may'an.

Si Lidiya papinda me' ma si Isa

11 Tulak peen kami min Torowas ian, magtuwi
kami tudju ni pu' Samoterak. Pagkallat 'llaw
peen, pauntas isab kami min pu' ian hi' tudju ni
Neyapoles.
12 Pagtakka kami ni Neyapoles patukad kami
tudju ni Pilipi, daira mehe ma kalingkal
Makidunya ian, paglahatan bangsa Roma isab.
Pahanti' kami may'an pila-pilang 'llaw na.
13 Pagsabtu' paluwas kami min daira ian tudju
ni bihing sapa', sabab ma tōkōran kami niya'
du pagsambahayangan manga Yahudi may'an.

Ningko' kami may'an missalahan manga karandahan iya patipun may'an.
14 Niya' dangan min manga danda bayi pake
ian iyōnan si Lidiya, danda min daira Tatira. Iya
usaha na maglitu kakana' taluk, kakana' halgaan.
Danda itu magtaat asal ma Tuhan. Salta' iya pake
ma kami, kabuwanan iya pikilan uk si Panghu'
Isa bo' kihagad uk na bissala si Paul.
15 Jari piyandi di si Lidiya maka manga sehe'
na karaluma', palsaksian in sigam ma si Isa na.
Puwas na hi' siyoho' kami uk si Lidiya paōkōm
ma iya. Uk si Lidiya, “Bang aku tabista bi
mangandōl na sabannal-bannal ma si Panghu'
Isa, paitu kaam paōkōm ma luma' ku.” Jari
talōgōs kami uk na.

Si Paul jinil ma daira Pilipi

16 Manjari itu, ma labayan peen kami tudju
ni pagsambahayangan hi', niya' talanggal kami
dakayo' danda banyaga'. Siyōran iya sayitan
hangkan iya talus. Heka pauntungan manga aa
dapu danda ian sabab min talus na.
17 Paturul na peen iya ma kami maka si Paul,
maka uk na ngalingan. Uk na, “Manga aa itu
sosohoan Tuhan Mahatinggi! Sigam iya ngalapal
ma kaam bang salaingga kalappas bi!”
18 'Nsa' parōhōng paglingan na salaihi' pila-
pilang 'llaw. Gana-gana paddi' pikilan si Paul,
hangkan iya palingi' ni danda ian bo' halling ni
sayitan. Uk na, “Min kawasa ōn si Isa Almasi,
soho' ta kau paluwas min danda iyu!” Saruun-
duun du paluwas sayitan hi', bo' danda ian 'nsa'
na makatalus.

19 Pag'nda' peen manga aa dapu danda ian
in iya 'nsa' na kapanguntungan sigam, magtuwi
siyaggaw uk sigam si Paul maka si Silas. Giyuyud
sigam pay'an ni manga pagnakuraan, ian ma
halaman daira.
20 Biyo sigam ni manga aa ngantan sara'
bangsa Roma bo' iyampa sigam tiyuntutan uk
manga aa dapu danda ian. Uk sigam, “Manga
aa itu ngahinang sadja kasasawan ma lahat tabi.
Bangsa Yahudi ko' sigam.
21 Pamandu' uk sigam manga addat 'nsa'
tawwa' bang ma sara' kami. Bangsa Roma du
kami. 'Nsa' kami wajib nayima' atawa ngahinang
manga addat salaihi'.”
22 Manjari palamud manga aa iya magtipun-
tipun may'an bo' me' nguntara ma di si Paul.
Hiyurusan manga sammek si Paul maka si Silas
uk manga aa ngantan sara' ian bo' siyoho' sigam
liyapdōsan.
23 Ubus peen sigam bayi kalapdōsan tōōd,
liyōōn sigam ni diyōm jil. Iya tunggu' jil ian
siyoho' uk manga aa ngantan sara' ian subay
mahōgōt tōōd tambōl na.
24 Pagtake panohoan itu uk tunggu', magtuwi
liyōōn uk na di si Paul ni tangnga'-tangnga' jil
bo' iyampa gallangan na nayi' sigam maka papan
mehe.
25 Jari itu, manga tōnga' bahangi peen, namba-
hayang si Paul maka si Silas maka magkalangan
isab manga kalangan pamudji Tuhan. Kake ma
sigam manga pilisu kasehean.
26 Tagha' sadja niya' linug mehe, jōgjōg papa-
gan jil ian. Saruun-duun du paukab tambōl ian

kamemon, pakpak du isab manga bilanggu' min
pilisu ian kamemon.
27 Bati' tunggu' jil, bo' pag'nda' na manga
tambōl jil ukab na, pangannal na hi' makalappa
manga pilisu. Ngahella' iya magtuwi kalis na,
arak mapatay di na.
28 Suga' ngalingan si Paul pakōsōg, uk na, “Daa
kau ngamula di nu! Tiya' du kami kamemon.”
29 Ngalingan tunggu' ian ngamu' palitaan bo'
pasaut pariyōm. Pakappang iya midpid ma
tōngōd nayi' si Paul maka si Silas.
30 Sakali iyambit sigam uk na paluwas bo'
iyampa sigam tiyaw uk na. “Manga tuwan,” uk
na, “ayi subay hinang ku bo' aku lappasan?”
31 Uk di si Paul, “Mangandōl kau ma si Panghu'
Isa, bo' lappasan du kau sampay manga sehe' nu
karaluma'.”
32 Puwas na hi' niyasihat uk sigam lapal Tuhan
ni tunggu' jil ian sampay ni aa kamemon ma
diyōm luma' na hi'.
33 Jari ma waktu hi', lōm bahangi peen, biyo
sigam paluwas uk tunggu' jil bo' kosean na pali'
sigam. Jari piyandi tunggu' ian dalumaan uk di
si Paul, tanda' in sigam ma si Isa na.
34 Puwas na hi' si Paul maka si Silas bayi biyo
uk tunggu' hi' pariyata' ni luma' na, bo' piyakan
sigam uk na. Landu' sigam kiyōgan karaluma'
ian sabab Tuhan iya pangandōlan na uk sigam.
35 Pagkallat 'llaw peen, magpanohoan manga
aa ngantan sara' ma manga pulis, siyoho' mo
lapal pahi' ni jil. Uk lapal hi', “Palappahun na
manga aa iyu.”

36 Biyaan isab si Paul uk jaga jil, uk na,
“Magpanohoan na manga aa ngantan sara' in
kau maka si Silas makajari na piluwas. Wajib na
kaam pakallo', bang peen kaam salamat isab,”
uk na.
37 Suga' uk si Paul ni manga pulis ian, “Bayi
kami liyapdōsan uk sigam diaw ma mata mayi-
ran, minsan kami 'nsa' bayi siyumariya. Bo'
peen aa Roma du kami. Diyasōk isab kami ni
diyōm jil. Bo' baya' na isab sigam maluwas kami
ma 'nsa' niya' makatauhan iya. 'Nsa' makajari,”
uk si Paul. “Manga aa ngantan sara' hi' subay
magbaran paitu maluwas.”
38 Biya' ian hi' uk manga pulis ni manga
aa ngantan sara' Roma. Pagtake sigam niya'
katarangan di si Paul in sigam bangsa Roma,
tiyāw sigam
39 hangkan pay'an ni di si Paul pamaap. Puwas
na hi' biyo di si Paul uk manga aa ngantan sara'
hi' paluwas min jil bo' iyamu' sigam pakallo' min
daira hi'.
40 Manjari pay'an si Paul maka si Silas ni luma'
si Lidiya. Mag'nda' sigam maka bean si Isa
may'an, bo' halling di si Paul ni sigam supaya
hōgōt atay sigam. Puwas na hi' pakallo' na di si
Paul minnihi'.

17

Ma daira Tessaloneka

1 Manjari itu talabay na uk di si Paul daira
Ampipoles maka Apollon, bo' iyampa takka ni
daira Tessaloneka. Niya' may'an dakayo' langgal
Yahudi.

2 Pahi' si Paul ni diyōm langgal itu sabab
iya na asal kabiyaksahan na. Tallu Sabtu' iya
pagnasihat na maka manga aa may'an pasal
pamandu' ma diyōm kitab.
3 Pihatihan sigam uk na, tiyoan sigam
sabannal-bannal min diyōm kitab in si Almasi
subay makalabay kabinsanaan maka piyatay,
maka subay pikallum pabing min kamatay na.
Uk si Paul, “Si Isa iya pagnasihat ku itu ma
kaam, iya na si Almasi, iya pene' uk Tuhan
magpamarinta.”
4 Manga Yahudi kasehean ian bayi tabo magka-
hagad sampay palamud na ma si Paul maka
si Silas. Maka heka isab manga bangsa Girik
palamud, aa magtaat asal ni Tuhan. Heka isab
manga danda bangsahan bayi palamud.
5 Suga' ngimbu manga Yahudi kasehean,
hangkan pipagtipun uk sigam manga aa bulaug,
aa 'nsa' niya' kasuddahan na iya maglangnganan
sadja ma karaddōk-daddōkan. Heka peen sigam
magpun, pihiluhala' daira ian uk sigam. Siyōd
luma' si Jason uk sigam, pamehahan si Paul
maka si Silas bo' biyo paluwas ni aa mahadjana'.
6 Suga', pagka 'nsa' tatawwa' uk sigam di si
Paul, giyuyud uk sigam si Jason maka manga
bean si Isa kasehean tudju ni manga nakura'
daira. Ngalingan manga Yahudi ian, uk sigam,
“Tiya' pasampay ni daira tabi itu iya duwangan
aa bayi muwan kasasawan ma kalahat-lahatan.
7 Maka si Jason itu bayi ngōkōman sigam ma
diyōm luma' na. Sigam kamemon ngalanggal
sara' Sultan Mahatinggi du pagka uk sigam niya'
sultan saddi, iyōnan si Isa!”

8 Pagtake bissala itu uk katipunan aa ian maka
uk manga nakura' daira ian, magtuwi sigam
hiluhala'.
9 Si Jason maka manga sehe' na ian bayi siyoho'
mayad ni nakura' ian pamiyansa baran sigam.
Puwas na hi' pipowe' na sigam.

Ma daira Bereya

10 Pag song kohap peen, pilanjal si Paul maka
si Silas uk manga bean si Isa ian, siyoho' pahi'
ni daira Bereya. Pagtakka sigam pay'an, pay'an
sigam ni langgal Yahudi.
11 Manga Yahudi may'an labi lunuk le' atay
sigam min manga Yahudi bayi ma Tessaloneka.
Kiyōgan sigam tōōd pake ma lapal di si Paul.
Biyassa kitab uk sigam 'llaw-llaw pangandaan
sigam bang bannal iya pamandu' uk si Paul.
12 Jari heka manga aa Bereya magkahagad ma
si Isa, sampay manga danda bangsahan min
bangsa Girik maka manga lalla Girik isab.
13 Suga', makatau peen manga Yahudi min
Tessaloneka in si Paul ian ma Bereya isab
nganasihat lapal Tuhan, paturul sigam pay'an.
Pitnahan uk sigam kabanōsan aa Bereya ian,
biyo magkasasawan.
14 Magtuwi si Paul iya bayi giyaraan uk manga
bean si Isa may'an, siyoho' palud ni bihingan.
Suga' si Silas maka si Timuti hi' masi le' may'an.
15 Manga aa ian, iya mo si Paul palud, bayi
nehean iya sampay ni daira Aten. Puwas na hi'
mowe' sigam ni Bereya maka uk sigam mo lapal
ni si Silas maka si Timuti. Siyoho' pasaut ni Aten
parakayo' ni si Paul.

Ma daira Aten

16 Manjari itu, ma daira Aten peen si Paul
ngagaran si Silas maka si Timuti, sasaw tōōd
pikilan na pag'nda' na ma daira Aten ian daran
tau-tau iya pagtuhanan sigam.
17 Hangkan na iya pahi' ni langgal Yahudi
magsambung-lapal maka manga Yahudi maka
manga aa min kabangsahan saddi iya magtaat
ma Tuhan. Iya du ma halaman daira ian,
kahaba'-haba' 'llaw magsambung-lapal na peen
iya maka sasuku palabay minnian.
18 Niya' isab manga guru me' magsambung-
lapal. Iya bine' uk manga guru itu manga
pamandu' si Epikuru, atawa pandu' manga aa
iyōnan Istuwik. Pagtake manga aa itu ma
pagnasihat si Paul pasal si Isa maka kallum na
pabing min kamatay na, uk kasehean, “Ayi baha'
pihalling uk aa maglegaw itu!”
Uk isab kasehean, “Kila ku, aa itu missala pasal
manga tuhan saddi, iya 'nsa' katauhan ta.”
19 Hangkan na si Paul biyo uk sigam tudju ni
palhimpunan Aten ian, iya iyōnan palhimpunan
Areyopagos. Uk sigam ni si Paul, “Baya' kami tau
pasal pandu' bahu iya bissala nu iyu.
20 Saddi-saddi isab pamandu' nu iyu, hangkan
kami baya' tau bang ayi hati na.”
21 (Sabab na manga aa porol ma daira Aten
ian, maka manga aa liyu isab iya maglahat
may'an, kabiyaksahan asal magbissala-bissala
maka pake-ke ma pasal ayi-ayi takka bahu.)
22 Sakali itu nangge si Paul ma alōpan palhim-
punan Areyopagos bo' uk na, “Kaam manga aa
Aten, tapandōga ku in kaam mag-aagama tōōd.

23 Sabab sasang ku masiyal ma diyōm daira
bi itu nganda'-nganda' ma baanan ayi-ayi iya
siyumba uk bi, niya' tanda' ku dakayo' panumba-
han bi taga sulat. Uk sulat hi', ‘Ni tuhan dakayo',
iya 'nsa' kitauhan.’ Na,” uk si Paul, “iya tuhan
piyudji uk bi minsan iya 'nsa' katauhan bi, iya
na ko' itu Tuhan pamahatihan ku kaam buttihi'.
24 Iya na ko' itu tuhan dakayo'-kayo' bayi
mapanjari dunya itu maka kakaya'-kayaan na
kamemon. Makapagnakura' asal iya ma sulga'
sampay ma dunya. 'Nsa' iya pabōtang ma diyōm
luma' pagsumbahan bayi hinangan manusiya'.
25 Maka 'nsa' iya pikihinang ma manusiya'
sabab 'nsa' niya' kulang ma iya. Iya asal muwan
kallum maka napas, maka kalluman kaginis-
ginisan ma bangsa manusiya'.
26 Dangan du aa,” uk si Paul, “bayi pipan-
jari uk Tuhan, bo' min dangan hi' piniya' uk
Tuhan manga kabangsa-bangsahan manusiya'
kamemon. Pipaglahat sigam uk na ma kalo-
hahan dunya itu. Giyanta' asal uk na bangsa
dakayo' maka dakayo' bang salaingga iya taggōl
sigam natas ma dunya maka bang maingga
kabōtangan na paglahatan sigam.
27 Salaihi' hinang Tuhan ma manga palbangsa-
bangsahan itu bo' supaya sigam meha ma iya.
Bang sigam ganta' magtuyu' kalu iya tatawwa' du
uk sigam. Suga' Tuhan itu 'nsa' lawak min kitabi.
28 Bannal bissala aa ian, iya uk na,
‘Min Tuhan asal, iya hangkan kitabi 'llum,
hangkan kitabi makahinang, hangkan
kitabi taga kaniya'.’
Sali' bayi bissala isab uk dakayo' aa bi, iya uk na,

‘Kitabi itu, anak Tuhan du.’
29 Na, pagka manga anak Tuhan na kitabi,” uk si
Paul, “daa subay pikil tabi in kajarihan Tuhan
sali' dagbōs tau-tau hinangan bulawan atawa
pilak atawa batu, iya hinang min akkal maka
kapandayan manusiya'.
30 Waktu tagna', pagka ma diyōm awam bayi
manga manusiya' pasal Tuhan, iya kahinangan
sigam hap maka laat 'nsa' bayi tabista uk Tuhan.
Suga' ma buttihi' iya panohoan Tuhan ma aa
kamemon maingga-maingga lahat, subay sigam
ngalabba tōōd min karusahan sigam.
31 Sabab niya' 'llaw bayi tiyagama uk Tuhan pan-
gahukum na manusiya' kamemon maka huku-
man na bōntōl. Bayi na isab kawakilan uk Tuhan
aa na malangngan hukuman. Pipasti' uk Tuhan
ma manusiya' kamemon in aa itu asal tapene'
na, sabab bayi iya pikallum uk na pabing min
kamatay na.”

32 Pagtake manga aa ian ma si Paul missala
pasal kallum pabayik min kamatay magtuwi iya
tittohan uk sigam kasehean. Suga' kasehean ian
halling ni iya, uk sigam, “Baya' kami pake ma
kau pabing pasal iyu hi'.”
33 Minnihi', paluwas si Paul min palhimpunan
ian.
34 Manjari niya' manga aa bayi me' ma iya
bo' mangandōl ma si Isa. Ōn dakayo' ian si
Diyunisi aa min palhimpunan Areyopagos hi',
maka dakayo' danda iyōnan si Damaris. Maka
niya' isab aa kasehean bayi mangandōl.

18

Ma daira Kurintu

1 Puwas na hi' pakallo' si Paul min Aten pahi'
ni daira Kurintu.
2 May'an peen, magtawwa' iya maka si Akila,
dakayo' Yahudi bayi iyanak ma lahat Puntus.
Si Akila itu bahu bayi takka pay'an ni Kurintu
bayi min lahat Itali, magbe' maka handa na si
Pirisila. Sigam maglakibini bayi pakallo' min
lahat Itali pagka niya' panohoan min sultan
Kalaudi noho' bangsa Yahudi kamemon pakallo'
min daira Roma iya daira mehe ma Itali. Na,
pay'an si Paul nibaw di si Akila.
3 Jari itu, pagka sali' du usaha sigam maghi-
nang luma' luna, pabōtang iya ma sigam mag-
usaha maka sigam.
4 Bo' kahaba'-haba' Sabtu' pay'an iya ni lang-
gal Yahudi magsambung-lapal maka manga aa
may'an. Nulay iya mo manga Yahudi maka
manga Girik magkahagad ma pamandu' na.
5 Pagtakka si Silas maka si Timuti min
Makidunya, magnasihat sadja si Paul. 'Nsa' niya'
hinang na saddi. Naksi' iya ni manga Yahudi
ma pasalan si Isa, in iya asal Almasi tapene' uk
Tuhan magpamarinta.
6 Pagka si Paul siyagga' uk manga Yahudi
sampay pihallingan laat, magtuwi jabjaban uk
na badju' na, tanda' saksi' in iya papuwas na
min sigam. Uk na ni sigam, “Puwas na aku min
magparuli ma kaam bang kaam pigmulkaan ni
diyōm nalka'. Puwas na aku. Puwas minnitu
papinda na aku magnasihat pahi' ni manga
bangsa 'nsa' Yahudi.”

7 Sakali pakallo' si Paul min manga aa ma
langgal ian bo' iyampa pahi' ni luma' si Titus
Justus, aa bangsa saddi iya magtaat asal ni
Tuhan. Ian luma' na ma bihing langgal.
8 Na, si Kirispus, iya magnakura' ma langgal
ian, mangandōl na ma si Panghu' Isa, sigam
karalumaan. Heka isab manga aa min daira
Kurintu ian bayi pake ma pamandu' si Paul bo'
mangandōl ma si Isa maka piyandi tanda' in
sigam ma iya na.
9 Na, ma 'llaw dakayo', bo' ma waktu sangōm,
niya' magpapanyata' ni si Paul bo' take na si
Panghu' Isa missala ni iya, uk na, “Daa kau gawa
missala, suga' nganasihat na peen kau. Daa
labbahin,
10 sabab nehe' du aku ma kau. 'Nsa' niya'
makamula kau sabab heka manga aa ku ma
diyōm daira itu.”
11 Hangkan si Paul pabōtang may'an dantahun
maka 'nnōm bulan. Magpandu' na peen iya lapal
Tuhan ma manga aa may'an.
12 Manjari itu, pasalta' peen si Galliyu mag-
gubnul ma kalingkal lahat Akaya hi', magdakayo'
manga Yahudi naggaw si Paul. Biyo iya uk sigam
ni sara' gubnul, tiyuntutan.
13 Uk sigam, “Aa itu mo-mo manga aa me' ma
kalangnganan sambahayang 'nsa' manjari ma
sara' kami.”
14 Song peen si Paul ngandaawa, missala
gubnul Galliyu ni manga Yahudi ian, uk na,
“Bang hinang laat atawa langgal sara' Roma iya
makasababan palkala' bi itu, patut du aku subay
pake ma kaam.

15 Suga', pagka pagjawaban bi manga kabtan-
gan maka ōn aa maka sara' agama bi, kaam iya
magsalassayan di bi. 'Nsa' aku nara' ma palkala'
sali' iyu hi'!” uk na.
16 Sakali pikallo' sigam uk na min pagsaraan
ian.
17 Manjari manga aa ian kamemon bayi nag-
gaw si Sostenes, iya nakura' ma langgal Yahudi
ian. Piglubakan iya ma alōpan pagsaraan, suga'
hinang sigam hi' 'nsa' bayi paruli uk si Galliyu.

Pabing ni daira Antiyuk

18 Taggōl-taggōl le' iya kabōtang si Paul mahi'
ma Kurintu bo' iyampa iya maid min manga
bean si Isa hi'. Tulak iya minnihi' tudju ni
lahat Siriya, sehean uk si Pirisila maka si Akila.
Dahu le' min katulak sigam tōōd, pagka ma
Kengkereya le', si Paul iya bayi magongan kok
na sabab niya' bayi najal na ni Tuhan.
19 Parunggu' sigam ni Epesos bo' imbanan
uk si Paul di si Akila may'an. Suga' si Paul
iya pahapit sadja. Pasōd iya ni diyōm langgal
may'an magsambung-lapal maka manga Yahudi.
20 Siyoho' iya pataggōl-taggōl ma sigam, suga'
'nsa' iya.
21 Gam peen iya maid min sigam, uk na, “Basta
min kabayaan Tuhan, pabing du aku ni kaam.”
Puwas na hi' tulak iya minnihi' min Epesos ni
patudjuhan na.
22 Pagparunggu' na ni Kesareya magtuwi iya
patukad ni Awrusalam mag-addatan tipunan
jamaa si Isa may'an. Puwas na hi' palud iya
pabing tudju ni Antiyuk.

23 Taggōl-taggōl peen kamahi' na ma Antiyuk,
pakallo' iya minnihi'. Talatag na kalahatan
Galatiya maka Pirigiya, bo' pihōgōt iman manga
bean si Isa kamemon ma manga lahat ian hi'.

Si Apollos ma daira Epesos maka ma Kurintu

24 Manjari itu niya' dakayo' Yahudi iyōnan si
Apollos takka ni daira Epesos. Aa iya bayi iyanak
ma daira Iskandal. Panday iya missala, maka
lōm pangadji' na bang ma kitab.
25 Bayi iya piyanduan pasal kalangnganan si
Panghu' Isa. Mehe baya' na missala, tawwa'
isab pamandu' na pasal si Isa. Suga' iya sadja
katauhan na iya pagpandi bayi pamandu' uk si
Yahiya.
26 Nagna' iya magnasihat ma diyōm langgal
Yahudi, maka 'nsa' niya' tāw-tāw na. Take peen
iya uk si Pirisila maka si Akila, biyo iya uk
sigam ni luma' sigam bo' pihatihan iya pasal
kalangnganan Tuhan bo' pasong tau na.
27 Manjari gara' si Apollos parambiya' ni lahat
Akaya. Manga bean si Isa ma Epesos ian baya'
nabangan iya, hangkan sigam mabo sulat ni
manga pagkahi sigam bean si Isa ma Akaya.
Siyoho' sigam nagina ma si Apollos pagtakka
na pahi'. Manjari makatakka peen iya pahi',
mehe tabang na ma manga aa Akaya hi', iya
magpangandōl ma si Isa ma sabab tatabangan
Tuhan ma sigam.
28 Iya panabang si Apollos ma sigam, bayi bay-
ihu' na manga Yahudi ma panganda' kahekahan
aa, bo' taraōg na pagjawab sigam sabab bannal
bissala na. Tiyoan sigam isab manga ayat kitab

tanda' in kamattan pasal si Isa, in iya asal Almasi
du, iya tapene' uk Tuhan magpamarinta.

19

Si Paul ma daira Epesos

1 Makamay'an peen si Apollos ma daira Kur-
intu palabay si Paul min kare-rehan sampay
takka na ni daira Epesos. Jari niya' tatawwa' na
may'an manga kamuliran.
2 Tiyaw iya ma sigam, uk na, “Bayi kaam
piniyaan Nyawa Sutsi baha', waktu kapangandōl
bi ma si Isa?”
“'Nsa',” uk sigam. “'Nsa' kami makake manga
niya' Nyawa Sutsi.”
3 Uk si Paul, “Na, pandi ayi baha' bayi pamandi
kaam?”
“Pandi si Yahiya,” uk sigam.
4 Uk si Paul, “Iya bayi pamandu' uk si Yahiya
hi' pasal pandi tawubat, pamandi manga aa
bang ngalabba tōōd min dusa sigam. Bayi
soho' na isab manga bangsa Yahudi subay sigam
magkahagad ma aa dakayo' iya pasunu' ni iya,
hati na si Isa.”
5 Take peen bissala si Paul itu uk manga aa
Epesos, piyandi na sigam tanda' in sigam ma si
Isa na.
6 Pibōtang uk si Paul tangan na ni sigam bo'
pahōp magtuwi Nyawa Sutsi ma sigam. Mag-
bissala isab sigam manga bahasa saddi. Malatun
isab sigam lapal deyo' bayi min Tuhan.
7 Iya heka sigam niya' manga sangpu' ka duwa
lalla.

8 Manjari pasōd si Paul ni diyōm langgal
Yahudi may'an. Bo' tallum bulan iya taggōl
na maisōg missala ma manga aa ian pasal
pamarinta Tuhan. Biyo sigam magsambung-
lapal, kalu niya' tabo na me' magkahagad ma
lapal na.
9 Suga' manga aa kasehean ian magmatuwas
sadja, 'nsa' baya' magkahagad. Laat bissala
sigam ma alōpan kahekahan aa ian pasal
kalangnganan si Panghu' Isa. Hangkan si Paul
pakallo' min langgal ian, maka biyo uk na ma
iya manga bean si Isa. Jari kahaba'-haba' 'llaw
magsambung-lapal iya maka sigam ma diyōm
iskul si Tirannus.
10 Iya na peen hinang na ma diyōm duwan
tahun, hangkan manga aa kamemon ma
kalingkal lahat Asiya hi', bangsa Yahudi maka
bangsa saddi, bayi makake lapal Tuhan.

Manga anak si Eskeba

11 Niya' kahinangan bidda' makainu-inu tahi-
nang uk si Paul, deyo' bayi min kawasa Tuhan.
12 Minsan manga panyu' maka lampik bayi
pagguna uk si Paul, bang biyo ni aa sakihan
kaulian du saki sigam, maka paluwas manga
sayitan min baran sigam.
13 Niya' isab manga Yahudi magtatawal
ngalangnganan kalahatan ian maluwas manga
sayitan min diyōm baran aa. Jari itu nulay
sigam nabbut ōn si Panghu' Isa bahasa maluwas
sayitan. Uk sigam ma manga sayitan, “Ma ōn
si Isa iya pagnasihatan si Paul, soho' ta kaam
paluwas min aa iyu.”

14 Jari itu niya' pitu' lalla magdanakan nawal
salaihi'. 'Mma' sigam si Eskeba, imam-nakura'
ma manga Yahudi.
15 Suga' pagtawal peen magdanakan itu, nam-
bag sayitan, uk na, “Si Isa katauhan ku, maka si
Paul katauhan ku. Suga' kaam 'nsa' katauhan ku
bang sayi kaam?”
16 Magtuwi liyoray pitu' lalla ian uk aa taga
sayitan hi'. Maisōg makalandu' hangkan sigam
'nsa' makaatu ma iya. Lahi sigam kamemon
min luma' aa ian. Panno' sigam uk pali', maka
hiyubuan.
17 Manjari patanyag ian hi' ni aa kamemon ma
Epesos ian, ni manga Yahudi maka ni manga
bangsa saddi. Siyōd sigam tāw kamemon, bo'
minnihi' pimehe le' ōn si Panghu' Isa.
18 Heka manga aa mangandōl ma si Isa
magpasabannal patampal na pasal bayi hinang
sigam malaat hi'.
19 Heka sigam biyaksa bayi maghikmat mo
manga kitab-kitab sigam bayi panulatan hikmat
maka tawal. Jari tiyutung uk sigam pimintadda
ma alōpan manga aa kamemon. Pagbista sigam
ma halga' manga kitab ian, niya' limampu' ngibu
pilak bang sin sigam.
20 Pagka salaihi' pasaplag na peen lapal Tuhan
may'an, pasong isab kawasa na hangkan heka
magkahagad.

Hiluhala' aa ma Epesos

21 Puwas peen manga pakaradjaan na hi',
magbamba si Paul palabay min lahat Makidunya
maka Akaya bo' iyampa palaus ni Awrusalam.

Uk na, “Ubus peen bayi ni Awrusalam subay aku
pahi' isab nganda' daira Roma.”
22 Hangkan na si Timuti maka si Erastus, iya
duwangan sehe' na nabangan iya, bayi siyoho'
uk si Paul parahu min iya tudju ni Makidunya,
bo' baran na ian pataggōl le' mahi' ma kalingkal
lahat Asiya.
23 Ma waktu ian hi' niya' lingōg mehe ma
diyōm daira Epesos ma sabab kalangnganan si
Panghu' Isa. Salaitu iya kahalan na:
24 niya' dakayo' aa panday magsasal pilak, ōn
na si Dimitiri. Iya hinang na magsasal luma'-
luma' pilak sali' dagbōs langgal panumbahan
tuhan sigam danda, ōn na si Artemis. Untung
usaha si Dimitiri, maka heka sin tausaha uk
manga tindōg na.
25 Jari pitipun uk si Dimitiri manga tindōg
na ian sampay sasuku maghinang sali' hinang
sigam. Tipun peen, uk si Dimitiri ni sigam,
“Manga bagay, katauhan bi du, iya hangkan
kitabi taga kaniya' sabab min usaha tabi itu.
26 Tanda' bi na maka take bi na bang ayi
tahinang uk aa ian, iya iyōnan si Paul. Uk
pandu' na, bang tuhan hinang uk aa 'nsa' iya
tuhan bannal. Jari heka na tabo magkahagad ma
pamandu' na itu. 'Nsa' sadja ma itu ma Epesos,
sampay ma kalohahan lahat Asiya.
27 Piligdu,” uk si Dimitiri. “Pikaat marayi' us-
aha tabi maka 'nsa' kitabi sadja. Sampay langgal
panumbahan si Artemis tuhan tabi babantugun,
kalu 'nsa' na pimehe ma atay. Buttihi' si Artemis
itu siyumba asal uk manga aa kamemon ma
kalohahan Asiya sampay isab ma kalohahan

dunya. Suga' piligdu na, kalu piansa' bayi kabantug na."

28 Makake peen manga aa magtipunan ian iya bissala uk si Dimitiri, magtuwi paddi' maka-landu' atay sigam. Nagna' sigam ngōlang pakōsōg, uk sigam, "Biyabantug ko' si Artemis, tuhan manga aa Epesos!"
29 Sakali hiluhala' ma diyōm kalohahan daira ian. Siyaggaw uk manga aa ian si Gayus maka si Aristarkus, aa Makidunya karuwangan bayi sehe' si Paul ma labayan. Paragan sigam duwan-gan ni diyōm luma' mehe iya pagtitipunan aa.
30 Baya' si Paul paharap ni manga aa katipunan ian, suga' hiyawiran iya uk manga bean si Isa ian.
31 Minsan manga nakura' ma lahat Asiya ian, iya bagay si Paul, bayi sigam mabohan iya lapal. Iyamay-amayan iya 'nsa' siyoho' mandaan di na pasōd ni luma' pagtitipunan hi'.

32 Pasalta' peen ian hi', hiluhala' na katipunan aa ian. Saddi pangalingan kasehean, saddi isab pangalingan kasehean, sabab kahekahan na 'nsa' minsan tau bang ayi poon na hangkan sigam magtipun ian.
33 Jari niya' aa iyōnan si Iskandal bayi pipahi' ni dahuhan uk manga Yahudi, siyoho' missala. Kiba' uk manga aa kasehean in iya pagsababan hiluhala' ian. Jari ninyal si Iskandal ni baanan aa ian subay hipōs bo' 'nsa' sagaw, sabab nulay iya ngandaawa.
34 Suga' pagtakila iya uk kabanōsan aa ian in iya Yahudi, magpangōlang sigam sama-sama ma diyōm manga duwan jam. Iya na peen

pangōlang sigam: “Biyabantug Artemis, tuhan
manga aa Epesos!”
35 Iya katōbtōban na, manga aa ian siyoho'
parōhōng uk kunsihal magsusulat. Uk na ni
sigam, “Oy! Kaam manga aa Epesos! Kitauhan
asal uk aa kamemon in kitabi manga aa Epesos
ngantanan luma' si Artemis tuhan tabi babantu-
gun, maka batu landu' sutsi iya bayi pahug min
diyata' langit.
36 'Nsa' kapayiluhan pasal iyu hi', hangkan
kaam subay parōhōng. Daa kaam maghinang
ayi-ayi dahu bang 'nsa' bayi tapikil bi pahap.
37 Tiya' bayi bo bi paitu manga aa itu, bo' 'nsa'
sigam bayi ngalangpasan langgal atawa halling-
hallingan laat pasal tuhan tabi danda itu.
38 Bang niya' panuntutan si Dimitiri maka
manga tindōg na ma sayi-sayi, niya' du 'llaw
pagsara', maka niya' isab magsasara'. Arapun
nuntut sigam mahi'.
39 Maka bang niya' palkala' bi saddi, subay
pigsalassay ma palhimpunan paghukuman.
40 Sabab piligdu kitabi,” uk kunsihal ian, “kalu
tabi tiyuntutan bayi ngahinang kahiluhalaan
sini'. 'Nsa' niya' sababan na, 'nsa' niya' pangan-
daawa tabi pasal hiluhala' itu.”
41 Ubus peen bissala kunsihal hi' magtuwi
pipowe' uk na manga aa bayi magtipun-tipun
ian.

20

Si Paul pahi' ni lahat Makidunya maka lahat Girik

1 Parōhōng peen hiluhala' ian, noho' si Paul ma
manga bean si Isa ian, siyoho' patipun. Missala
iya ma sigam pamatōtōg na atay sigam, bo'
iyampa iya maid min sigam palanjal ni lahat
Makidunya.
2 Lingngan uk na kalahat-lahatan may'an,
maka daran uk na missala ma manga aa supaya
patōtōg na atay sigam. Puwas na hi' takka na iya
ni lahat Akaya,
3 bo' tallum bulan iya kabōtang na may'an.
Magbamba peen iya tulak ni Siriya, jari tabistu
pasal manga Yahudi maggara' mapatay iya biy-
ono'. Hangkan iya gara' maklay min de, pabayik
min bayi palangnganan na labay min kalohahan
lahat Makidunya.
4 Iya sehe' na ian si Sopatel anak si Pirus, aa
min lahat Bereya, maka di si Aristarkus maka
si Sigundu, manga aa min Tessaloneka. Iya du
me' si Gayus min Derbe, maka di si Tikikus maka
si Turupimus, aa min lahat Asiya. Me' isab si
Timuti.
5 Hi' sigam bayi parahu min kami ngagaran
kami may'an ma Torowas.
6 Ubus peen paghinang manga Yahudi, iya
'llaw pagkakan sigam tinapay 'nsa' kalamuran
pasulig, tulak kami min Pilipi. Makalabay peen
limam bahangi taabut kami sehe' kami may'an
ma Torowas. Dapitu' iya kahanti' kami may'an.

*Tibaw uk si Paul manga aa Torowas, katapu-
san na na*

7 Taabut peen sangōm Sabtu' (iya tagnaan 'llaw
Ahad), magtipun kami magbahagian di kami
tinapay. Si Paul ian sakap na tulak dayi'-llaw,

hangkan iya nganasihatan manga aa magtipun
ian sampay ni katōngaan bahangi.
8 Iya bilik pagtipunan kami ian bayi ma
pangkat diyata', maka heka palitaan bayi
may'an.
9 Niya' may'an dakayo' lalla onde' bahu le',
ōn na si Utikus, ningko' ma babag tandawan.
Manjari itu, pagka pitaha' uk si Paul bissala na,
kiyaru' bidda' si Utikus itu sampay tuwi na. Tuwi
peen iya, hug iya pareyo' ni tana' min diyata'
tallu pangkat luma' ian. Pagbohat iya uk manga
aa asal matay na.
10 Suga' pareyo' si Paul pay'an bo' kappangan
na si Utikus maka uk na nganggapus. Uk si Paul,
“Daa kaam susa. Masi 'llum.”
11 Puwas na hi' pabing si Paul pariyata' mahagi'
tinapay bo' iyampa sigam magkakan. Missala le'
iya ma sigam sampay ni karayi'-llawan, sampay
tulak na iya.
12 Iya subul bayi mahug ian biyo na uk manga
sehe' na tudju mowe', 'llum du isab. Jari
pasannang atay sigam.

Min Torowas tudju ni Militus

13 Kami ian, bayi parahu min si Paul ni kappal
bo' palanjal tudju ni Assos, sabab iya paggara'
kami subay pisakat si Paul ni kappal may'an ma
Assos hi'. Min panohoan na ko' hi', sabab kono'
iya maklay min de.
14 Makapagtawwa' peen kami ma Assos, mag-
tuwi iya pasakat kami ni kappal bo' pauntas
tudju ni lahat Mitilini.

15 Takka isab kami minnihi' bo' pakallat peen
'llaw dakayo', parunggu' kami ni tōngōd Kiyus.
Pag'llaw dakayo' pahapit kami ni Samos, bo'
pag'llaw karuwa na takka kami ni Militus.
16 Iya pikilan si Paul subay daa pahapit ni
Epesos bo' 'nsa' makalabay may'an ma lahat
Asiya. Sabab magdayi'-dayi' iya palanjal tudju ni
Awrusalam bo' tasa'ut paghinang manga Yahudi
iya iyōnan Pentekosta.

Bissala pag'mbanan si Paul maka manga kamaasan bayi min Epesos

17 Hangkan na, pagtakka kami ni Militus, si
Paul mabo lapal na tudju ni manga aa pag-
maasan ma manga jamaa si Isa iya magtipun ma
Epesos hi'. Siyoho' sigam nampang iya ni Militus.
18 Pagtakka peen manga maas hi', missala si
Paul ni sigam. “Katauhan bi du,” uk na, “iya
bayi kajarihan ku ma kaam sataggōl ku bayi ma
diyōman bi, sataggōl min tagna' katakka ku ni
lahat Asiya.
19 Bayi aku maghinang ma si Panghu' Isa maka
deyo' asal atay ku. Daran bayi mattak bohe' mata
ku. Bayi sandalan ku katiksaan iya pitakka ni
aku sabab min pag-isun manga Yahudi.
20 Katauhan bi du isab 'nsa' du bayi kallōgan
ku basta ayi-ayi makahap kaam. Gam peen kaam
bayi nasihatan ku sampay panduan ku, mariyōm
kahekahan aa, minsan isab ma diyōm manga
luma' bi.
21 Bangsa Yahudi maka bangsa 'nsa' Yahudi,
bayi bandaan ku sali'-sali' subay ngalabba tōōd

min dusa sigam papinda tudju ni Tuhan, maka
subay mangandōl isab ma Panghu' tabi si Isa.
22 Na buttihi', tiya' na aku ni Awrusalam
ma sabab panohoan min Nyawa Sutsi. 'Nsa'
katauhan ku bang ayi makani-aku mahi'.
23 Suga' pitauhan aku tōōd uk Nyawa Sutsi,”
uk si Paul, “ma daira kamemon iya papahian ku in
aku pijil du maka pidjala'.
24 Suga' 'nsa' kallōgan ku kallum ku bang peen
talus ku ayi-ayi bayi pangangganta' aku. Bang
peen isab taubus ku hinang bayi pamahinang
aku uk si Panghu' Isa, hati na magnasihat lapal
hap pasal ase' maka lasa Tuhan.
25 “Bayi na kaam talatag ku kamemon, bayi
kaam nasihatan ku pamarinta Tuhan. Maka
katauhan ku na, puwas itu 'nsa' kitabi mag'nda'
pabayik.
26 Hangkan kaam baan ku tōōd ma 'llaw itu:
bang niya' min kaam ganta' mulkaan ni diyōm
nalka', min kaam du, puwas na aku, 'nsa' dusa
ku.
27 Sabab 'nsa' niya' bayi limbungan ku min
kaam. Bayi kaam patau ku pasal niyat maka
maksud Tuhan kamemon.
28 Kamaya'-maya' kaam. Upiksaun bi isab
manga aa kamemon bayi pangandōl ma kaam
uk Nyawa Sutsi. Upiksaun bi manga jamaa ma
pagtipunan bi iyu, iya bayi pisuku' ma Tuhan
sabab min laha' si Isa bayi min kamatay na.
29 Sabab katauhan ku, bang aku hi' na likut
niya' du palamud ni kaam manga guru putingan,
sali' hantang ero' bidda' maisōg. 'Nsa' sigam
maase' ma kaam.

30 Minsan min diyōman bi iyu, ma sosongun
niya' du magputing bo' supaya niya' manga bean
si Isa tabo me' ma sigam.
31 Kamaya'-maya' kaam! Intōmun bi bayi uk ku
ma kaam. Ma diyōm tallun tahun landōs bohe'
mata ku bayi mattak ma sabab bi, pagka kaam
pituwahan ku dangan kaam maka dangan 'llaw-
sangōm.

32 “Na buttihi', pajagahan ta na kaam ma
Tuhan. Bang peen kaam mura-murahan
pihōpan lapal na pasal ase'-lasa na, sabab min-
nihi' makahōgōt pangandōl bi tudju ni Tuhan.
Minnihi' kaam piniyaan kahapan, iya asal pa-
musaka' Tuhan ma sasuku me' ma iya sadja.
33 Sataggōl aku ma kaam 'nsa' aku bayi nganap-
suhan alta' aa, minsan pilak na atawa bulawan
na atawa manga sammek na.
34 Katauhan bi du, baran ku bayi ngusaha bo'
niya' kalluman kami maka manga sehe' ku hi'.
35 Ayi-ayi bayi hinang ku hi' bayi pamanda' ku
kaam panunuran bi,” uk si Paul. “Hati na in
kitabi subay ngusaha tōōd supaya katabangan
tabi manga aa iya 'nsa' na makausaha. Intōmun
bi bayi bissala si Panghu' Isa, iya uk na hi', ‘Bang
kita muwan, labi le' kakōgan ta min aa buwanan
ta.’ ”

36 Ubus peen uk si Paul missala, magtuwi iya
paluhud magbe' maka sigam kamemon ngamu'-
ngamu' ni Tuhan.
37 Magtangisan sigam kamemon salta' sigam
maggapus maka magsiyum, pagka sigam mag-
ōkat na maka iya.

38 Iya makasusa sigam tōōd, iya bayi uk na
in iya 'nsa' na tanda' uk sigam pabing. Manjari
sehean iya uk sigam tudju ni kappal.

21

Patukad si Paul ni Awrusalam

1 Makapaglabba peen kami maka manga aa
Epesos hi', takka kami bo' patuwi ni lahat Kos.
Pag'llaw dakayo', parunggu' kami ni Rodos, bo'
palanjal minnihi' tudju ni Patara.
2 Ma Patara peen, tasabu kami kappal song
tulak ni Pinikiya. Manjari pasakat kami bo' tulak
kami minnihi'.
3 Pag'nda' kami pu' Kiprus min katahan, pal-
abay kami min bihing na ni katau bo' kami
makatudju ni kalahatan Siriya. Parunggu' kami
ni lahat Tira bo' pareyo' kami may'an, sabab
niya' duwaan kappal hiyawas may'an.
4 Pagka niya' tatawwa' kami may'an manga
bean si Isa, pahanti' kami ma sigam dapitu'.
Bayi sigam biyuwanan pangatau uk min Nyawa
Tuhan hangkan sigam noho' si Paul daa subay
pahi' ni Awrusalam.
5 Suga' taabut peen 'llaw katulak kami
minnihi', sehean kami uk sigam kamemon
magtawutayi'-anak tudju paluwas min daira
hi'. Paluhud kami kamemon ma bihing parian
ngamu'-ngamu' ni Tuhan.
6 Ubus peen kami bayi magpakallo' maka
sigam, pariyata' na kami ni kappal, bo' sigam hi'
mowe' na ni luma' sigam.

7 Jari palanjal kami min Tira bo' tulak tudju
ni Tolemas. Pagparunggu' kami ni Tolemas, pig-
addatan kami uk manga bean si Isa may'an bo'
may'an kami ma sigam dambahangi.
8 Pag'llaw dakayo' tulak isab kami minnihi' bo'
makarunggu' kami ni Kesareya. May'an peen
kami, magtuwi kami pay'an pahanti' ma luma'
si Pilip, aa magnanasihat lapal hap pasal si Isa.
Si Pilip itu, dakayo' iya aa ma diyōm pitu' sigam
bayi tapene' ma Awrusalam ma waktu palabay,
siyoho' mag-atas-pikil ma paggastu manga bean
si Isa.
9 Niya' 'mpat anak na budjang malatun lapal
Tuhan.
10 May'an peen kami manga pilam bahangi,
niya' aa takka pay'an min lahat Yahudiya, ōn na
si Agabus. Aa iya malatun lapal Tuhan.
11 Jari pasikōt iya ni kami bo' killo' uk na
sintoron si Paul, bo' iyampa iya ngingkōtan di
na nayi'-tangan na. Missala si Agabus hi', uk na,
“Iya itu palman min Nyawa Sutsi: iya aa dapu
sintoron itu ingkōtan du isab salaitu uk manga
Yahudi ma Awrusalam, bo' siyongan du iya ni
pangantanan bangsa saddi.”

12 Pagtake peen kami bissala si Agabus hi',
magtuwi kami maka manga aa kasehean ian
nganjunjung ni si Paul, daa siyoho' palanjal ni
Awrusalam.
13 Suga' nambung si Paul, uk na, “Angay kaam
magtangis iyu? Daa pahansulun bi atay ku. Lilla'
du aku, 'nsa' ingkōtan sadja ma Awrusalam.
Minsan isab aku piyatay mahi', bang peen ma
sabab ōn si Panghu' Isa.”

14 Pagka 'nsa' talōgōs si Paul, na parōhōng
kami nganjunjung. Uk kami, “Bang peen baya'-
baya' Tuhan na.”
15 Taggōl-taggōl peen kamahi' kami ma Ke-
sareya, na magmōmōs kami bo' palanjal tudju
ni Awrusalam.
16 Niya' isab manga bean si Isa min Kesareya
bayi parōngan ma kami. Jari biyo kami uk
sigam ni luma' si Manason, paōkōman kami. Si
Manason itu aa Kiprus, mulid si Isa asal min
katagna' hi'.

Tibaw si Ya'kub uk si Paul

17 Manjari itu, pagtakka kami ni Awrusalam,
siyagina kami pahap-hap uk manga danakan hi'.
18 Pagkallat 'llaw peen, magbe' kami maka
si Paul nibaw ma si Ya'kub. Ian isab patipun
manga kamaasan min katipunan jamaa si Isa ma
Awrusalam.
19 Ubus peen si Paul bayi mag-addatan sigam,
biyaan sigam uk na kamemon bayi pihinang
ma iya uk Tuhan ma diyōm kabangsahan 'nsa'
Yahudi.
20 Pagtake peen uk sigam, magtuwi sigam
nanglitan Tuhan. Uk sigam ni si Paul, “Bagay
Paul, katauhan nu na. Ma ibu-ibuhan na manga
bangsa tabi Yahudi mangandōl na ma si Isa, aa
mōgbōg lullun ma sara' si Musa.
21 Bayi na sigam kahakahan pasal kaam man-
duan manga Yahudi kamemon iya maglahat ma
kalahatan bangsa saddi ian, in sigam makajari
ngalabbahan min sara' si Musa. Uk nu kono'
ni sigam 'nsa' na subay mag-islam manga anak

sigam, maka 'nsa' na subay tiyurul kaaddatan
bangsa Yahudi.
22 Na salaingga kitabi na bo' kau 'nsa' siyag-
gaw? Sabab tantu du, take na uk sigam in kau
takka na.
23 Hap bang be' nu gara' kami itu," uk manga
maas ian. "Niya' ma itu 'mpat aa song na hinang
uk sigam bayi najal sigam ni Tuhan.
24 Me' kau le' ma sigam ni langgal pagkul-
banan, bo' palamud kau ma sigam maghinang
addat Yahudi pagsutsi. Subay atas nu gastu
pagkulban sigam bo' sigam makabagongan kok
sigam. Jari bang hinang nu salaihi', kitauhan
du uk aa kamemon in bayi pangahaka manga aa
pasal pandu' nu 'nsa' du bannal, maka baran nu
mōgbōg du ma sara' si Musa.
25 Na, iya pasalan manga aa min bangsa saddi
magpangandōl ma si Isa, bayi na sigam piyabo-
han sulat uk kami maan sigam in sigam daa
subay mangan ayi-ayi bayi paglabōt ni manga
tau-tau iya pagtuhanan aa, daa sigam subay
mangan laha' atawa hayōp bayi pikkōl, maka
daa isab subay maghinang kalaatan danda maka
lalla."
26 Manjari biyo uk si Paul 'mpat aa ian, bo' pag-
sawung magbe' sigam maghinang manga addat
Yahudi pagsutsi. Puwas na hi' pasōd si Paul ni
diyōm langgal pagkulbanan maan manga imam
hi' bang umay tangbus timpu pagsutsi sigam,
maka bang umay waktu panukbal pagkulban ni
Tuhan uk sigam pakaniya-pakaniya.

*Si Paul siyaggaw ma diyōm langgal pagkul-
banan*

27 Song peen tangbus pitum bahangi pagsutsi
sigam, sakali niya' manga Yahudi bayi min
Asiya bayi makanda' si Paul ma diyōm langgal
pagkulbanan. Magtuwi pipaglingōg uk sigam
kahekahan aa ian bo' siyaggaw si Paul uk sigam.
28 Ngalingan sigam pakōsōg, uk sigam, “Oy!
Kaam manga aa Israil! Nabang kaam ba! Iya
na ko' itu aa ngalatag kalahat-lahatan manduan
aa kamemon. Siyagga' uk na bangsa tabi maka
sara' si Musa, maka langgal pagkulbanan itu.
Lagi', tiya' na isab bayi bo na manga aa 'nsa'
Yahudi ni diyōm langgal itu. Tiyamak na uk na
pamudjihan tabi sutsi itu!”
29 (Hangkan salaihi' pagba' sigam sabab niya'
bayi sehe' si Paul tanda' uk manga Yahudi ian
magbe' maka si Paul ma diyōm daira. Ōn
na si Turupimus, aa Epesos 'nsa' Yahudi. Jari
pangannal sigam in si Turupimus itu biyo uk si
Paul ni diyōm langgal pagkulbanan, bo' 'nsa'.)

30 Na, pasaplag kalingōgan ian ni kalohahan
Awrusalam. Maglingōg manga kabanōsan aa
pay'an bo' iyagaw uk sigam si Paul, giyuyud
paluwas min diyōm langgal. Tiyambōl magtuwi
manga lawang langgal.
31 Salta' peen sigam nongan mapatay si Paul,
niya' habal takka pahi' ni nakura' sundalu Roma.
Hiluhala' kono' diyōm Awrusalam ian kamemon.
32 Magtuwi biyo uk nakura' manga kapitan
maka manga sundalu pasaut pahi' ni tōngōd
kahiluhalaan. Pag'nda' manga aa ma nakura'
maka ma kasundaluhan ian, magtuwi sigam
parōhōng minsana' si Paul.

33 Pay'an nakura' sundalu ni si Paul naggaw iya
bo' siyoho' iya ingkōtan maka duwa bilanggu'.
Puwas na hi' tiyaw nakura' ma manga aa ian, uk
na, “Sayi aa itu, maka ayi dusa na?”
34 Magbidda' iya pangōlang manga aa ian.
Ginisan iya panambung sigam. Mehe kalingōgan
hangkan 'nsa' kahangpasan uk nakura' hi' bang
ayi tōōd sababan na. Manjari bayi soho' na
manga sundalu na mo si Paul ni diyōm kuta'.
35 Ma harōn kuta' peen iya, subay na iya
iyangkat uk manga sundalu sabab pasong tōōd
kalingōgan aa ian, 'nsa' tasapad.
36 Sigi-sigi ngamanhit manga aa paturul ni si
Paul ian, uk sigam, “Patayun bi iya!”

Ngandaawahan di na si Paul

37 Song peen si Paul biyo uk sigam ni diyōm
kuta', halling iya ni nakura' sundalu, uk na,
“Makajari baha' bang aku halling ni kau?”
Nambung nakura', uk na, “Oy, tau ka
maghalling Girik?
38 Pikil ku in kau iyu aa Misil iya bayi mo
manga aa nagga' ma parinta Roma ma waktu
palabay-labay hi'. Niya' manga 'mpat ngibu
mundu ma deyoan na, aa magtakōs kamemon
bayi biyo uk na pahi' ni lahat 'nsa' kalluman ayi-
ayi hi'. Kalu 'nsa' kau?”
39 Uk si Paul, “'Nsa'. Aku itu Yahudi. Bayi aku
iyanak ma daira Tarsus, ma lahat Silisi hi'. Aa du
aku min daira bangsahan. Na, tuwan, pabairun
aku kono' missala ni manga aa itu.”
40 Jari pibaid iya uk nakura' sundalu ian bo'
nangge iya ma harōn kuta'. Pitangge uk na

tangan na pamahipōs na ma manga aa ian supaya pake ma iya. Parōhōng peen paghebok sigam ian, missala si Paul ni sigam ma bissala Hibrani.

22

1 “Manga maas-danakan,” uk si Paul, “kehun bi na daawa ku itu, iya halling ku itu ma kaam.”
2 Pagtake sigam bissala Hibrani iya pamissala na ma sigam, gam peen sigam pahipōs. Manjari uk na ma sigam,
3 “Aku itu aa Yahudi du. Bayi aku iyanak mahi' ma daira Tarsus, lahat Silisi, suga' suwig aku ma itu ma Awrusalam. Bayi aku magguru ma si Gamaliyal, maka bayi aku kapanduan tōōd ma sara' bayi pamean ka'mbo'-mboan ta. Bayi aku manuyu' maghinang ni Tuhan, sali' kapanuyu' bi kamemon iyu ma buttihi'.
4 Bayi pidjala' ku manga aa me' ma kalangn-ganan si Isa bahasa sigam matay. Bayi sigam saggaw ku lalla maka danda bo' liyōōn ni diyōm jil.
5 Makasaksi' du imam nakura' maka manga palhimpunan maas kamemon in bissala ku itu bannal sadja. Bayi aku piniyaan sulat pamapatut uk sigam, sulat ni manga danakan ta Yahudi mahi' ma Damaskus. Hangkan aku bayi pahi' ni Damaskus bo' tasaggaw ku manga bean si Isa mahi'. Sasuku tasaggaw ku subay ingkōtan bo' iyampa biyo ni Awrusalam itu bo' binsana' ma itu.”

Ma'-ma' si Paul pasal kapinda na ni si Isa

6 “Jari itu,” uk si Paul, “manga lattu 'llaw, sikōt
peen aku ni Damaskus, patagha' sadja niya' sawa
min diyōm sulga' magsahaya ma katilibut ku.
7 Pahantak aku ni tana' bo' niya' take ku
suwara halling ni aku, uk na, ‘Saul, O Saul!
Angay aku pidjala' nu?’
8 Magtuwi tiyaw ku. ‘Sayi kau iyu, Nakura'?’
uk ku. Uk sambung na, ‘Aku aa Nasaret, iya
pidjala' nu na peen.’
9 Na, manga sehe' ku hi',” uk si Paul, “bayi
makanda' sawa suga' 'nsa' tasayu uk sigam bang
ayi pihalling ni aku uk suwara ian.
10 Tiyaw ku isab, ‘Ayi subay hinang ku,
Nakura'?’ Uk Panghu' ian ni aku, ‘Nangge kau,
bo' kau palanjal pahi' ni Damaskus. Biyaan du
kau mahi' kamemon iya pamahinang Tuhan ma
kau.’
11 Manjari buta na aku uk silaw sawa hi',” uk si
Paul, “hangkan aku bayi iyambit uk manga sehe'
ku pahi' ni Damaskus.
12 “Mahi' ma Damaskus niya' dakayo' aa
iyōnan si Ananiyas. Aa mag-aagama iya me'
ma sara' tabi, maka pig-addatan iya uk manga
Yahudi kamemon ma Damaskus.
13 Si Ananiyas bayi pahi' ni aku nangge ma
tōngōd ku. Uk na ni aku, ‘Saul, magdanakan
kita. Nganda' na kau pabing.’ Saruun-duun du
aku makanda' pabing,” uk si Paul, “bo' tanda' ku
si Ananiyas hi'.
14 Uk na, ‘Saul, tapene' kau uk Tuhan iya asal
pagtuhanan ka'mbo'-mboan tabi, bo' tatau nu
bang ayi kabayaan na. Tapene' kau uk na bo'
supaya tanda' nu Sosohoan na Adil, maka bo'

take nu isab suwara na missala.
15 Sabab kau iya makasaksi' du pasal si Isa.
Kaam ngalapal du ma manga aa kamemon pasal
ayi-ayi bayi tanda' nu maka take nu.
16 Na, daa na kau taggōl,' uk si Ananiyas ni
aku. 'Nangge kau bo' kau piyandi, tanda' in kau
ma si Isa na. Sabbutun ōn si Panghu' Isa bo' kau
sutsi min bayi dusa nu.' "

Si Paul siyoho' magnasihat ni manga aa 'nsa' Yahudi

17 "Manjari itu," uk si Paul, "bayi aku pabing
ni Awrusalam itu. Sabu ku nambahayang ma
diyōm langgal pagkulbanan niya' panyata' ni
aku.
18 Tanda' ku si Panghu' Isa missala ni aku. Uk
na, 'Parayi'-dayi' kau pakallo' min Awrusalam itu
sabab 'nsa' du kihagad uk manga aa ma itu iya
panaksi' nu ma pasal aku.'
19 'Tuwan Panghu'', uk ku, 'kitauhan asal uk
manga aa itu in aku bayi ngalatag manga kalang-
galan Yahudi bo' tasaggaw ku maka tabinsana'
ku sasuku mangandōl ma kau.
20 Ma waktu kapamapatay manga aa ma si
Esteban, iya saksi' nu hi', mahi' du aku ngahoan
hinang sigam. Aku iya bayi pamatawuan sam-
mek manga aa bayi mapatay iya.'
21 Suga' noho' le' si Panghu' Isa ma aku, uk na,
'Pakallo' na kau minnitu, sabab papahi' ta kau ni
katahan, ni kabangsa-bangsahan 'nsa' Yahudi.' "
22 Pake tōōd manga aa ian ma si Paul sampay
tabissala na ian hi', suga' taabut peen siyabbut
uk na kabangsahan 'nsa' Yahudi, magtuwi sigam

nagna' ngōlang pakōsōg. Uk sigam, “Patayun bi
aa iyu! 'Nsa' iya manjari pikallum.”
23 Ian sigam mag-ōlang na peen, nganjabjaban
na peen badju' sigam, maka uk sigam nabulakan
bagunbun tudju pariyata'.
24 Manjari magpanohoan nakura' ma manga
sundalu na mo si Paul ni diyōm kuta'. Siy-
oho' sigam ngalapdōsan iya bo' supaya iya ma'
bang angay iya hangkan pig-ōlangan uk manga
Yahudi hi'.
25 Kaingkōtan peen si Paul, song peen
liyapdōsan, halling iya ni kapitan iya manangge
may'an. “'Nsa' baha' ngalanggal sara',” uk na,
“bang lapdōsan bi aa Roma sali' aku itu, ma 'nsa'
le' bayi kalabayan sara'?”
26 Pagtake peen itu uk kapitan, pahi' iya ni
nakura' tiyaw. Uk na, “Ayi maksud nu ma aa
itu? Aa Roma ko' iya!”
27 Hangkan pahi' nakura' ni si Paul. Uk na,
“Bain aku, aa Roma kau baha'?”
“Aho',” uk si Paul.
28 Uk nakura', “Aku itu, heka sin bayi pamayad
ku bo' aku manjari aa Roma.”
“Suga' aku,” uk si Paul, “aa Roma asal min
kapag-anak ku.”
29 Take peen uk na hi', magtuwi pasibōg manga
aa bayi arak maliksa' si Paul. Sampay nakura',
tiyāw isab iya pagka katauhan na na in si Paul aa
Roma du. Sabab iya baran na bayi noho' subay
ingkōtan si Paul.

Si Paul ma alōpan palhimpunan kamaasan

30 Jari nakura' sundalu hi' baya' pikitau bang
ayi tōōd panuntut si Paul uk manga Yahudi.
Hangkan na, pagkallat 'llaw dakayo', bayi soho'
na pikalloan ingkōt si Paul. Bayi soho' na
isab magtipun manga kaimaman nakura' maka
manga aa palhimpunan kamemon. Bo' biyo uk
na si Paul patampal ni palhimpunan hi'.

23

1 Manjari mandang si Paul ma palhimpunan
maas ian. Uk na ma sigam, “Manga dawu-
ranakan ku, bōntōl sadja pangatayan ku tudju
ni Tuhan pasal bayi kahinangan ku, min tagna'
ku sampay ni 'llaw itu.”
2 Pagtake uk si Ananiyas, iya imam-nakura', ma
bayi halling uk si Paul hi', soho' na manga aa ma
tōngōd si Paul nampak bo' na.
3 Uk si Paul ni si Ananiyas, “Binsana' du kau
uk Tuhan. Hap luwasan nu suga' laat diyōm
atay nu! Iyu kau ningko' ngahukum aku ma sali'
usulan sara', suga' kau iya labi-labi na ngalanggal
sara' sabab soho' nu aku siyampak!”
4 Halling ni si Paul manga aa ma tōngōd na
ian, uk sigam, “Imam-nakura' iya paiya' nu iyu,
iya tapene' uk Tuhan!”
5 Nambung si Paul, uk na, “Manga dawu-
ranakan ku, 'nsa' katauhan ku in iya imam-
nakura'. Sabab tasulat asal ma diyōm kitab, daa
subay pahallingan tabi laat pagnakuraan bangsa
tabi.”
6 Manjari itu, pagka tasayu uk si Paul manga aa
ma palhimpunan ian bahagi' duwa na, kasehean
sigam Saddusi, kasehean Parisi, ngalingan iya

patanōg, uk na, “Manga dawuranakan ku! Aku
itu dakayo' Parisi, maka Parisi isab manga maas
ku. Tiya' aku hiyukum ma itu sabab ngahōwat
aku niya' manga aa bayi magpatayan pikallum
du pabayik min kamatay sigam.”
7 Puwas minnihi' nagna' na magsual manga
Parisi maka manga Saddusi ian, hangkan bahagi'
duwa na ma palhimpunan.
8 (Iya sababan na hangkan salaihi', in manga
Saddusi magba' 'nsa' niya' pikallum pabing min
kamatay sigam, maka 'nsa' niya' malaikat atawa
jin. Suga' manga Parisi magkahagad pasal uk na
hi' kamemon.)
9 Jari pasong kalingōgan ma palhimpunan ian,
maka niya' manga guru sara' nangge, aa me' ma
kalangnganan manga Parisi. Nganjawab tōōd
sigam, uk sigam, “'Nsa' niya' laat tatawwa' kami
ma aa itu! Kalu bannal, niya' jin atawa malaikat
bayi halling ni iya.”
10 Manjari karuhunan gam peen pagjawa-
ban ian, hangkan tiyāw nakura' sundalu kalu
pigkawukanat pagdayaw baran si Paul uk manga
aa may'an. Manjari soho' na manga sundalu na
pareyo' pahi' ngagaw si Paul bo' biyo ni diyōm
kuta' pabing.
11 Sangōm ian panyata' si Panghu' Isa ni si
Paul nangge ma bihing na. Uk si Isa ni iya,
“Paiman kau! Bayi aku kasaksian nu ma itu ma
Awrusalam. Subay aku kasaksian nu du isab ma
daira Roma.”

Mag-isun manga Yahudi mapatay si Paul

12 Pagkallat 'llaw peen, niya' manga Yahudi
mag-isun. Magsapahan sigam di sigam, in
sigam 'nsa' mangan atawa nginum sataggōl 'nsa'
tapatay uk sigam si Paul.
13 Labi sigam 'mpatpu' puhu' bayi mag-isun hi'.
14 Manjari pahi' sigam ni manga nakura' imam
maka ni kamaasan, matau. Uk sigam, “Bayi
na kami magsapa in kami 'nsa' manjari nimtim
kiyakan ayi-ayi, sataggōl 'nsa' tapatay kami si
Paul hi'.
15 Hangkan na,” uk sigam, “kaam maka manga
aa palhimpunan subay mabo lapal ni nakura'
sundalu ngamu' iya mo si Paul paiyu ni kaam.
Subay kaam magbawu'-bawu' in kaam baya'
maliksa' pahap-hap pasal palkala' na hi'. Jari
kami itu sakap du mapatay iya ma labayan, ma
'nsa' le' makasampay paiyu.”
16 Lipara niya' kamanakan si Paul lalla, anak
danakan na danda, bayi makake pasal pag-isun
hi'. Hangkan iya pahi' ni diyōm kuta' maan si
Paul pasal bayi take na hi'.
17 Jari linganan uk si Paul dakayo' kapitan. Uk
si Paul ni iya, “Bohun subul itu ni nakura' nu,
sabab niya' pama' na.”
18 Biyo na iya uk kapitan tudju ni nakura' na.
Uk kapitan, “Bayi aku linganan uk si Paul, pilisu
ian, bo' siyoho' aku uk na mo subul itu ni kau
sabab niya' kono' pama' na ni kau.”
19 Manjari iyambit subul ian uk nakura', biyo
pasaddi min kasehean bo' iyampa tiyaw na. “Ayi
pama' nu ma aku?” uk na.
20 Nambung subul hi', uk na, “Bayi mag-
isun manga nakura' Yahudi. Pagsawung kono',

iyamu' kau uk sigam mo si Paul patampal ni palhimpunan. Magbawu'-bawu' sigam maliksa' iya pabing.
21 Suga' daa sigam asipun, sabab niya' sigam labi 'mpatpu' aa napukan di sigam ma bihing daddōk bo' tipu si Paul uk sigam. Bayi na sigam magsapahan di sigam in sigam 'nsa' mangan atawa nginum sataggōl 'nsa' tapatay si Paul uk sigam. Sakap na sigam buttihi' maka iyagaran uk sigam bang diyulan uk nu pangamu' sigam."
22 Uk nakura' ni iya, "Daa kau ma' ni sayi-sayi in aku bayi baan nu pasal itu hi'." Puwas na hi' pibaid na subul hi'.

Biyo si Paul ni si gubnul Pilik

23 Jari itu linganan uk nakura' duwa kapitan na. Uk na ni sigam, "Tipunun bi duwa hatus sundalu, sohoun bi sigam magsakap mangngan ni Kesareya. Parōnganun bi isab pitumpu' sundalu magpangura' maka duwa hatus sundalu magpamo budjak. Subay sigam pakallo' lisag siyam sangōm iyu.
24 Sakapun bi isab manga kura' panguraan si Paul, bo' bohun bi iya pay'an ni si gubnul Pilik ma 'nsa' niya' baya-baya na."
25 Puwas na hi' niya' siyulat uk nakura' piyabo ni gubnul. Uk lapal sulat hi',
26 "Sulat itu min aku, si Kalaudi Lisiyas, pisampay ni kau Pilik, iya gubnul balbangsa.
27 Tuwan gubnul, aa itu bayi siyaggaw uk manga Yahudi, arak piyatay uk sigam. Suga' pagkatauhan ku peen in iya aa Roma, magtuwi aku pahi' maka manga sundalu ku nabang iya.

28 Iya bayi kabayaan ku subay aku tau bang ayi
panuntut sigam ma iya, hangkan iya bayi bo
ku patampal ni palhimpunan manga kamaasan
Yahudi hi'.
29 Pagpahi' ku peen, iyampa katauhan ku in
palkala' panuntutan sigam ma iya, palkala' pasal
usulan sara' sigam. 'Nsa' du niya' bayi tahinang
na pamapatayan iya atawa pamajilan iya.
30 Manjari pitau aku niya' kaisunan manga
Yahudi pamapatay sigam ma iya. Hangkan iya
soho' ku biyo magtuwi ni kau. Maka manga aa
manuntutan iya, bayi soho' ku sigam paiyu ni
kau bo' take nu bang ayi panuntut sigam. Iya du
iyu hi'. Tammat.”

31 Manjari killo' na si Paul uk manga sundalu
sali' bayi panohoan ma sigam. Taabut kalumaan
Antipatiri uk sigam sangōm ian.
32 Pagkallat 'llaw dakayo', pabing ni kuta'
manga sundalu bayi magpamaklay hi', bo' si Paul
iya piyabo ma manga sundalu magpangura'.
33 Siyampayan iya uk sigam ni daira Kesareya,
bo' may'an peen, siyongan uk sigam ni gubnul
sulat bayi min nakura' sigam. Tiyukbalan isab si
Paul ni iya.
34 Biyassa sulat uk gubnul bo' iyampa tiyaw na
si Paul bang iya min lahat ingga. Tatau peen in
si Paul min lahat Silisi,
35 uk na ni iya, “Subay na takka manga aa
manuntutan kau bo' iyampa take palkala' nu,”
uk na. Manjari magpanohoan iya in si Paul
siyoho' jagahan ma diyōm luma' gubnul Herod
hi'.

24

Si Paul tiyuntutan uk manga Yahudi

1 Makalabay peen limam bahangi, palud na
si Ananiyas imam-nakura' ni Kesareya. Niya'
isab manga pagmaasan Yahudi magbe' maka
iya, maka dakayo' abugaw iyōnan si Tertullus.
Paharap sigam itu ni gubnul supaya tiyuntutan
si Paul uk sigam.
2 Sakali killo' uk gubnul si Paul, bo' tiyagnaan
uk si Tertullus panuntut na. Uk na, “Tuwan
balbangsa! Sannang tōōd lahat kami ma sabab
kapaggubnul nu hap. Niya' bayi kahalan kami
laat tapahap nu na, sabab hap asal pamabōtang
nu.
3 Kaamuhan kami ma tabang nu sakahaba'
waktu, maingga-maingga lahat, maka mehe pag-
sukul kami ni kau.
4 Suga' 'nsa' kami baya' magpamale' kau,” uk
na, “hangkan papuut ku bissala kami itu. Iya
amu' ku junjung ni kau, kehun aku dayi'-dayi'.
5 Aa itu, tapandōga kami in iya itu asal
pangalingōg. Pihiluhala' uk na bangsa kami
Yahudi ma kalohahan dunya. In iya pagnakura'
isab manga aa bayi pasiha' min agama kami bo'
me' na ma pandu' aa Nasaret.
6 Bayi iya arak ngalammian langgal pagkul-
banan ma Awrusalam, hangkan iya bayi tasag-
gaw kami. [Iya kabayaan kami subay ngahukum
iya ma sali' usulan sara' kami,
7 suga' bayi diyagtu' uk nakura' Lisiyas ian
ngagaw iya min pangantanan kami.

8 Puwas na hi' bayi soho' na manga aa manuntut paitu patampal ni kau.] Na, bang kaam numariya aa itu, katauhan nu du min iya bang ayi sababan na kamemon hangkan kami nuntutan iya.”
9 Pauyun isab manga Yahudi hi' nuntutan si Paul. Uk sigam in bayi bissala uk si Tertullus ian bannal sadja.

Pangandaawa si Paul ma alōpan si Pilik

10 Manjari sinyalan si Paul uk gubnul, siyoho' missala. Uk si Paul ni gubnul, “Kiyōgan na aku ngandaawahan di ku ma alōpan nu, Tuwan, sabab katauhan ku taggōl na pamalangngan nu sara' nu ma bangsa kami itu.
11 Luhay ko' itu paliksa' nu. Niya' na sangpu' maka duwangallaw buttihi', Tuwan, bayi aku patukad ni Awrusalam nambahayang.
12 'Nsa' aku bayi taabut uk manga Yahudi itu maglugat maka sayi-sayi may'an ma diyōm langgal pagkulbanan. 'Nsa' aku bayi taabut mahiluhala' manga aa, minsan ma diyōm kalanggalan sigam, minsan ma kamahian saddi ma jadjahan daira Awrusalam.
13 'Nsa' isab niya' mattan na pamaluwas uk manga aa itu palsaksian panuntut sigam ma aku.
14 Suga' sabannalan ku ma kau, iya paghinang ku ma Tuhan kapangkatan kami samantala' aku me' ma kalangnganan si Isa, iya pima' uk sigam itu 'nsa' tawwa'. Suga' kahagad ku asal kamemon iya tasulat ma diyōm sara' si Musa maka ma diyōm kitab kanabi-nabihan.

15 Sali' du aku maka sigam hōwat ma Tuhan
in manusiya' kamemon, hap maka laat, pikallum
du pabing.
16 Hangkan aku manuyu' tōōd bang peen pote'
atay ku tudju ni Tuhan, sampay ni pagkahi ku
manusiya'.
17 “Manjari itu, pila-pilan tahun na kalikutan
ku min Awrusalam, bayi aku pabing pahi' mo
sin panarakka ku manga aa bangsa ku, sampay
maghinang kulban ni Tuhan.
18 Na, ma sabu peen aku maghinang hi', bayi
aku taabut uk manga aa itu ma diyōm langgal
pagkulbanan. Bahu bayi talus ku hinang pag-
sutsi. Kulang du aa bayi ma tōngōd ku ian maka
'nsa' niya' bayi lingōg.
19 Suga' niya' manga Yahudi min lahat Asiya
bayi may'an. Bang niya' ganta' panuntut manga
aa ian ma aku, arapun bayi maitu sigam nuntut.
20 Suga', pagka 'nsa' sigam ma itu, pabissalahun
na manga aa itu. Sohoun sigam ma' bang dusa
ayi bayi panuntutan aku, waktu kapanumariya
aku uk palhimpunan maas hi'.
21 Sabab 'nsa' aku bayi katōngan dusa, duwal
baha' iya bayi pangalingan ku hi' sabu ku nangge
ma harapan sigam. Uk ku hi', ‘Iya hangkan aku
hukum bi ma buttihi', ma sabab pagkahagad ku
in aa magpatayan pikallum du min kamatay.’ ”
Minnihi' ubus daawa si Paul.
22 Manjari pirōhōng pagbissala ian uk si Pilik
sabab kasakupan na asal pasal kalangnganan si
Isa Almasi. Uk si Pilik, “Subay na takka paitu
nakura' Lisiyas bo' iyampa paluwas ku hukuman
ku.”

23 Puwas na hi' bayi soho' na dakayo' kapitan
ian nganjagahan si Paul ma 'nsa' sakit sigpit
kabōtangan na. Manga bagay na subay pirul
mohan iya napaka na.

Si Paul ma alōpan si Pilik maka si Durusilla

24 Puwas peen manga pilam bahangi, pay'an si
Pilik maka handa na si Durusilla, danda Yahudi.
Siyoho' uk na pay'an ni iya si Paul, bo' pake iya
ma si Paul pasalta' iya missala pasal pangandōl
tudju ni si Isa Almasi.
25 Missala na peen si Paul ma pasal aa subay
ngahinang kabōntōlan maka subay nagga' ma
napsu na laat. Bissala uk na isab hukuman iya
pitakka uk Tuhan ma manga manusiya' ma 'llaw
siyong. Pagtake si Pilik ma bissala si Paul itu,
magtuwi tiyāw si Pilik bo' uk na ma si Paul,
“Makajari na kau pakallo'. Linganan ta peen kau
pabing bang aku baya'.”
26 Lagi' niya' hōwat-hōwatan si Pilik kalu iya
biyuwanan sin uk si Paul bo' supaya mapuwas
palkala' na, hangkan si Paul daran linganan uk
na bo' magbissala maka iya.
27 Makalabay peen duwan tahun, paganti' si
Purkiyus Pistus min si Pilik maggubnul. Si Pilik
iya baya' kihapan uk manga Yahudi, hangkan
tahan na si Paul le' ma diyōm jil.

25

Si Paul ma alōpan si Gubnul Pistus

1 Palabay peen tallungallaw min katakka si
Pistus ni lahat paggubnulan na ian, patukad iya
min Kesareya tudju ni Awrusalam.

2 Ma Awrusalam peen, pay'an ni iya manga
kaimaman langkaw maka ni manga nakura'
bangsa Yahudi mo manga tuntut sigam ma si
Paul. Ngamu' sigam junjung ni si Pistus hi'
3 bang peen sigam diyulan uk na. Hati na
subay soho' na si Paul biyo ni Awrusalam.
Bayi sigam asal magkaisunan ngahapaan iya ma
labayan bahasa iya piyatay.
4 Suga' nambung si Pistus, uk na, “Ian si Paul
tiyahan ma Kesareya ma diyōm jil, maka song
aku palud pay'an pabing.
5 Parōnganun bi ma aku ni Kesareya manga
aa bi taga kapatut. Tuntutin bi iya may'an bang
niya' bayi tahinang na laat.”

6 Ian le' si Pistus manga walu' atawa sangpu'
bahangi ma sigam ma Awrusalam, bo' iyampa
palud ni Kesareya. Makatakka peen pahi',
bo' taabut 'llaw dakayo', ningko' iya ma bilik
paghukuman bo' iyampa soho' na si Paul pisōd
pay'an.
7 Pagsōd peen si Paul, pigtipunan iya uk
manga Yahudi iya bayi palud min Awrusalam.
Tiyuntutan iya uk sigam tuntut bohat, suga' 'nsa'
niya' kamattanan sigam.
8 Manjari ngandaawahan di na si Paul, uk na,
“'Nsa' niya' bayi tahinang ku langgal sara' ma
bangsa kami Yahudi. 'Nsa' niya' bayi tahinang
ku kalaatan tudju ni langgal pagkulbanan ian,
atawa ni Sultan Mahatinggi bangsa Roma.”

9 Suga' si Pistus, pagka kabayaan na kihapan
uk manga Yahudi, tiyaw ni si Paul. Uk na,
“Ngaho' kau baha' bang kau pitukad pabing ni

Awrusalam, bo' kau hukum ku may'an ma sabab
manga tuntut ma kau itu?”
10 Uk si Paul, “Tiya' aku nangge ma paghuku-
man Sultan Mahatinggi. Wajib aku siyara' ma
itu. Kasakupan nu asal, tuwan gubnul, 'nsa' aku
bayi makabuwan kalaatan ma manga Yahudi.
11 Bang sabannal-bannal aku bayi makalanggal
sara', atawa bang niya' bayi tahinang ku patut
pamapatayan aku, maglilla' du aku bang piyatay.
Suga' bang 'nsa' bannal iya panuntut uk manga
aa itu ma aku, 'nsa' sayi-sayi taga kapatut nongan
aku ni pangantanan sigam. Amu' ku tiyukbalan
hiyukum uk Sultan Mahatinggi!”
12 Ubus peen si Pistus bayi makapag-isun maka
manga kunsihal na, sambungan na si Paul, uk
na, “Pagka kau baya' tiyukbalan ni Sultan Ma-
hatinggi, pipahi' du kau ni Sultan Mahatinggi.”

Si Paul ma alōpan si Sultan Agarippa maka si Bernike

13 Taggōl-taggōl peen minnihi', manjari takka
pay'an ni Kesareya si Sultan Agarippa maka
danakan na danda si Bernike. Pay'an sigam
nibaw ni si Pistus, pag-addat sigam ma iya.
14 May'an peen sigam manga pilam bahangi,
pihatihan sultan uk si Pistus pasal palkala' si
Paul. Uk si Pistus, “Niya' ma itu dakayo' pilisu
bayi tiyahan uk si Pilik.
15 Pagpahi' ku ni Awrusalam, bayi aku kabo-
han tuntut uk manga kaimaman langkaw maka
manga kamaasan Yahudi. Bayi aku iyamu' uk
sigam mabōtangan iya hukuman.

16 Suga' bayi baan ku sigam iya 'nsa' addat
kami bangsa Roma nongan sayi-sayi pibōtangan
hukuman bang 'nsa' le' bayi pipagtampal dahu
maka manga aa bayi manuntutan iya hi'. Subay
niya' waktu kapangandaawa na dahu.
17 Hangkan ko', pagtakka paitu manga ma-
nuntut hi', 'nsa' aku bayi pake. Pagsubu 'llaw
dakayo', bayi aku ningko' magtuwi ma bilik
paghukuman, bo' soho' ku si Paul itu biyo
pariyōm.
18 Jari nangge manga aa nuntutan iya. Pangan-
nal ku niya' dusa mehe panuntutan sigam ma si
Paul, suga' 'nsa'.
19 Iya palkala' sigam hal pagjawaban pasal
agama sigam, maka pasal dakayo' aa matay
iyōnan si Isa. Pighalling aa ian uk si Paul in iya
asal 'llum.
20 Na," uk si Pistus, "pagka 'nsa' katauhan ku
bang salaingga subay pamaliksa' ku ma manga
palkala' salaihi', hangkan tiyaw ku si Paul bang
baya' pitukad ni Awrusalam bo' hiyukum mahi'
ma pasal manga tuntut hi'.
21 Suga' ngamu' iya subay tiyukbalan ni
paghukuman Sultan Mahatinggi ma Roma.
Mikitahan-tahan le' iya sampay taabut waktu
kapanukbal iya pahi'. Hangkan na iya bayi soho'
ku tiyahan ma itu ma diyōm jaga sataggōl 'nsa'
le' pabo ku pahi' ni Sultan Mahatinggi."
22 Halling si Agarippa ni si Pistus, "Baya' aku
pake ma aa itu," uk na.
"Take bi du iya sawung," uk si Pistus.
23 Pagsawung peen, takka pay'an si Agarippa
maka si Bernike. Magpamakay sigam sammek

halgaan maka pimehe tōōd. Pasōd sigam ni diyōm luma' palhimpunan. Ian isab pasōd manga nakura' sundalu maka manga aa bangsahan min lahat ian hi'. Magpanohoan si Pistus, bo' biyo si Paul pariyōm.

24 Pagmariyōm na si Paul, uk si Pistus ni si Agarippa, “Ampun Sultan, sampay kaam kamemon makasabuhan kami! Tiya' tanda' bi dakayo' aa iya bayi tiyuntutan ni aku uk manga Yahudi kamemon, uk manga Yahudi min lahat itu maka manga Yahudi min Awrusalam. Bayi sigam ngamanhit bidda', uk sigam in aa itu subay piyatay sadja na.

25 Suga' pagpaliksa' ku itu, 'nsa' niya' sababan tatawwa' pamapatayan ku iya. Jari, pagka iya baya' tiyukbalan ni Sultan Mahatinggi, hangkan niya' niyat ku mabo iya pahi'.

26 Suga' 'nsa' niya' tantu sababan na panulatan ku ni Panghu' ku Sultan,” uk si Pistus. “Hangkan iya bayi bo ku paalōp ni kaam, iya lagi' na ni kau, Ampun Sultan Agarippa. Iya hangkan palkala' itu piliksa' pabayik, kalu niya' tatawwa' ku sababan bo' siyulat ni Sultan Mahatinggi.

27 Sabab bang ma aku,” uk na, “'nsa' tawwa' bang kita nukbalan pilisu ni sara' langkaw, bo' 'nsa' tatugila' bang ayi panuntut ma iya.”

26

Si Paul missala ma alōpan si Sultan Agarippa

1 Sakali itu missala na si Agarippa ni si Paul, uk na, “Pabaid ta na kau ngandaawahan di

nu.” Manjari ninyal si Paul maka tangan na bo'
iyampa nagna' ngandaawa.

2 “Ampun Sultan Agarippa,” uk na, “ma bis-
tahan ku mehe kahapan ku sabab kau iya
paalōpan ku 'llaw itu, sabu ku ngandaawahan
di ku pasal bayi panuntut aku uk manga Yahudi.
3 Mehe kakōgan ku sabab kasakupan nu iya
addat Yahudi kamemon maka manga pagsualan
sigam. Hangkan aku pamaap ni kau, bang peen
kau 'nsa' siyumu pake ma aku.

4 “Kitauhan asal uk manga Yahudi kamemon
bang salaingga bayi tuyu' ku sataggōl min
kaonde' ku ma diyōm kakampungan ku, sampay
isab mahi' ma Awrusalam.
5 Taggōl na katauhan sigam aku. Kitauhan
du uk sigam kapamōgbōg ku ma kalangnganan
manga Parisi. 'Nsa' niya' makasali' ni manga
Parisi bang bōgbōg du harap ni sara' agama
Yahudi.
6 Bannal manga Yahudi ian 'nsa' baya' muwan
saksi' ma pasal ku. Na buttihi',” uk si Paul, “tiya'
aku hiyukum ma sabab pangahōwat ku in bayi
janji' Tuhan ni kamaasan kami tuman du.
7 Iya du isab uk na hi' hiyōwat uk manga
bangsa kami Yahudi sangpu' maka duwa, salta'
peen sigam magtaat ni Tuhan 'llaw-sangōm.
Ampun Sultan, iya hangkan aku tiyuntutan
uk manga pagkahi ku Yahudi, ma sabab pan-
gahōwat ku itu.
8 Kaam manga kasehean iyu!” uk na, “Angay
'nsa' kaam ngahagad in Tuhan makallum aa
magpatayan du pabing?

9 “Minsan aku bayi dahu, bayi pangannal ku
subay aku muspusan kōsōg ku nagga' si Isa, aa
Nasaret.
10 Jari iya na hi' bayi kahinangan ku, waktu
dahu ian mahi' ma Awrusalam. Bayi aku
kabuwanan kapatut uk manga imam nakura',
hangkan heka aa suku' Tuhan bayi lōōn ku
ni diyōm jil. Taabut peen sigam pibōtangan
hukuman ni kamatay, bayi aku pauyun ngaho'.
11 Min heka isab bayi pabinsana' ku sigam ma
diyōm manga kalanggalan kamemon, bo' supaya
sigam talōgōs ngalabba min pame' sigam ma si
Isa. Kalandu' pasu' atay ku ma sigam, hangkan
sigam bayi abut ku ma manga kalahatan bangsa
saddi supaya sigam kalaugan ku.”

Biya' uk si Paul pasal kapinda na tudju ni si Isa

12 “Iya na ko' hi' bayi tuyu' ku,” uk si Paul,
“iya hangkan aku bayi pahi' ni Damaskus mo
kapatut maka sulat panohoan bayi pamuwan
aku uk manga nakura'.
13 Na, Ampun Sultan,” uk si Paul ni si Agarippa,
“lattu peen 'llaw, ma labayan peen aku, niya' bayi
tanda' ku sawa min diyōm sulga', silaw le' min
'llaw. Magsahaya sawa hi' ma tōngōd ku sampay
ma manga aa bayi sehe' ku maglangngan hi'.
14 Pahantak kami kamemon ni tana'. Jari
niya' take ku suwara halling ni aku ma bahasa
Hibrani, uk na, ‘Saul! O Saul! Angay aku pidjala'
nu? Paddi' pikilan nu nagga' aku. Sali' sapantun
du sapi', kapaddian bang nagga' ma kabayaan
dapu na.’

15 ‘Sayi kau iyu, Nakura'?’ uk ku. Uk na, ‘Aku
iya si Isa, iya pidjala' nu na peen.
16 Suga' nangge na kau tōōd,’ uk na. ‘Iya
poon aku papanda' itu ni kau bo' kau tapene'
ku sosohoan ku. Kawakilan kau ngalapal ma
manga aa pasal in aku bayi tanda' nu 'llaw itu,
maka ma pasal ayi-ayi iya pandaan ku ni kau ma
sosongun.
17 Papuwas ta du kau min pangantanan manga
pagkahi nu Yahudi, maka min pangantanan
bangsa saddi, iya song pamapahian ku kau.
18 Subay sigam tabo nu supaya sigam
makasayu tōōd, sali' hantang aa bang pikallatan
mata, bo' sigam papinda min kalindōman tudju
ni kasawahan, min pangantanan nakura' sayitan
tudju ni ōkōman Tuhan. Manjari taampun du
karusahan sigam sabab min pangandōl sigam
ma aku,’ uk si Isa, ‘bo' pitōngōd sigam ma
diyōman manga aa iya tapene' uk Tuhan.’ ”

Halling si Paul pasal kahinangan na

19 “Hangkan ko', Ampun Sultan,” uk si Paul,
“'nsa' bayi tasagga' ku iya bayi panda' ni aku ian
min sulga'.
20 Jari magnasihat na aku. Bayi tagnaan ku
ma Damaskus, puwas na hi' ma Awrusalam, bo'
ma kalohahan lahat manga Yahudi na, sampay
isab ma manga aa 'nsa' Yahudi. Bayi panduan ku
sigam kamemon subay ngalabba tōōd min dusa
sigam bo' papinda me' ma Tuhan. Maka subay
isab niya' kahinangan sigam hap tanda' saksi' in
sigam bayi ngalabba na min dusa sigam.

21 Iya na ko' hi' sababan na hangkan aku bayi
siyaggaw uk manga Yahudi mahi' ma diyōm
langgal pagkulbanan. Tiyuud aku uk sigam, arak
piyatay,
22 lipara tiyabangan na peen aku uk Tuhan
sampay ni kabuttihian. Hangkan na aku tiya'
nangge ma itu naksi' ni manga aa kamemon
deyo'-langkaw. Sali' du bissala ku itu maka
bayi bissala uk manga kanabi-nabihan ma masa
awwal hi', maka uk si Musa, ma pasal pakarad-
jaan ma sosongun.
23 Uk pamalatun sigam in si Almasi subay
makananam kabinsanaan maka kamatay. Maka
si Almasi iya pikallum min kamatay du dahu min
kamemon, bo' buwanan na kasawahan pikilan
ma manga Yahudi maka ma manga aa iya 'nsa'
Yahudi, supaya sigam kalappasan min hukuman
dusa.”
24 Sakali itu, salta' peen si Paul ngandaawahan
di na salaihi', bissalahan iya pakōsōg uk si Pistus,
uk na, “Paul! Belaw kau! Kalandu' pahap
langkaw pangadji' nu, iya na hi' makabelaw
kau.”
25 Nambung si Paul, uk na, “Tuwan Balbangsa,
'nsa' aku belaw. Bannal sadja bissala ku itu, 'nsa'
bissala belaw.
26 Kitauhan asal uk Ampun Sultan pagbissala-
han ta itu kamemon,” uk si Paul. “Hangkan aku
makatawakkal missala ni iya, sabab makatantu
aku in kamemon bayi patakka itu kasakupan
asal uk na, sabab 'nsa' bayi kalimbungan.
27 Ampun Sultan Agarippa,” uk si Paul,
“magsabannal kau baha' ma bayi palatun manga

kanabi-nabihan? Katauhan ku du in kaam magsabannal du.”

28 Uk si Agarippa ni si Paul, “Tapikil nu na baha' in aku magtuwi bo nu mag-Almasihin?”

29 Uk si Paul, “Minsan buttihi' magtuwi, atawa minsan ma taggōl, iya amu'-amu' ku na peen ni Tuhan bang peen kau, Ampun Sultan, sampay manga aa kamemon iya kake ma aku 'llaw itu, pasali' ni aku mag-Almasihin. Iya sadja subay 'nsa' kasalian bi iya bilanggu' pangingkōt aku itu.”

30 Sakali nangge sultan maka gubnul maka si Bernike min paningkoan sigam, sampay manga sehe' sigam magtingkoan ian.

31 Pagpakallo' peen sigam minnihi', magbissala sigam. Uk sigam, “Aa ian 'nsa' niya' sababan na pamapatayan atawa pamajilan iya.”

32 Uk si Agarippa ni si Pistus, “Arapun iya bayi pilappa, suga' makalandu' na iya mikitukbal ni Sultan Mahatinggi.”

27

Si Paul pitulak tudju ni daira Roma

1 Tagara' peen uk sigam in kami subay pitulak ni Itali, jari si Paul maka manga pilisu kasehean bayi pijagahan uk sigam ma si Juliyus, dakayo' nakura' ma manga sundalu Roma. Magnakura' iya ma dambaan sundalu iyōnan “Baanan sundalu Sultan Mahatinggi”.

2 Pariyata' kami ni dakayo' kappal min lahat Aramittu, song na tulak ni manga lahat paghapithapitan ma bihing lahat Asiya. Manjari tulak

na kami min Kesareya hi'. Me' isab ma kami si
Aristarkus aa Makidunya min daira Tessaloneka.
3 Pagkallat peen 'llaw dakayo', pahapit kami ni
Sidun. Kihapan si Paul uk si Juliyus. Pibaid iya
nibaw manga bagay na ma lahat Sidun hi', bo'
iya tatabang uk sigam ayi-ayi susa na.
4 Makalanjal peen kami minnihi', nusulan
kami min limbu pu' Kiprus sabab nagga' baliyu.
5 Puwas na hi' pauntas kami ni dambiya'
sallang, min deyawut Silisi maka Pampiliya,
bo' iyampa kami makarunggu' ni Mira, dakayo'
kalumaan ma lahat Likiya.
6 Niya' kappal tanda' uk kapitan mahi', kappal
min daira Iskandal song tulak palanjal ni Itali.
Jari piriyata' kami uk na pay'an, tulak.
7 Agōn kami 'nsa' pasong ma diyōm manga
pilam bahangi. Kahunitan kami parunggu' ni
kalumaan Kinidus. Manjari itu, pagka landōs
baliyu, 'nsa' kami makasung-sung hangkan kami
palabay min limbu pu' Kerete, min deyawut tong
Salmone.
8 Nusul kami min bihing de, maka kahuni-
tan kami isab makatakka ni look, iya iyōnan
Parungguan Salamat. Sikōt-sikōt isab ian ni
daira Laseya.
9 Pagka taggōl-taggōl peen kami may'an, 'nsa'
na kami makalanjal sabab piligdu. Sabab pal-
abay na waktu pagpuwasa bo' timpu pamaliyu
le'. Giyaraan manga aa ian uk si Paul, uk na,
10 “Manga tuwan, pandōgahan ku bang kitabi
ganta' palanjal minnitu, mehe du siya-siya tabi.
Piligdu, magkaat kappal itu maka duwaan na,
maka niya' isab matay.”

11 Suga' kapitan manga sundalu hi', tabo iya
magkahagad ma bissala nakura' kappal maka aa
dapu. Jari 'nsa' sigam bayi me' ma gara' si Paul.
12 Iya parungguan ian 'nsa' hap paglihanan
bang salta' timpu pamaliyu, hangkan kaheka-
han manga aa ian baya' tulak minnihi' tudju
ni lahat Pinikiya, bang peen mura-murahan
makarunggu' pay'an, bo' pilabay le' timpu pa-
maliyu may'an. Pinikiya hi' dakayo' parungguan
hap ma pu' Kerete, tampalan ni hilaga' maka
satan sadja.

Baliyu landōs ma deyawut

13 Manjari itu, pagka niya' baliyu satan
'nsa' kōsōg, kiba' uk manga aa ian hap na
tiyawakkalan bayi kagaraan sigam. Hangkan
hella' na sawu bo' iyampa kami nusul min bihing
pu' Kerete ian.
14 Suga' 'nsa' du taggōl patumbuk na baliyu min
de, baliyu timul-lawut.
15 Jari katumbukan kami uk baliyu. 'Nsa' na
tasagga' kami baliyu hi', hangkan kami pabing
munda' bo' kami me' laa ma baliyu.
16 Makalabay peen kami min limbu Kauda,
pu'-pu' diki', iyampa kami makapahōgōt bangka'
bayi tundanan hi', suga' kahunitan le' kami.
17 Taruwa' peen bangka' hi' uk sigam ni diyata'
kappal, magtuwi biyaggōt baran kappal maka
ingkōt mehe bo' 'nsa' pasiha' tapi' na. Puwas
na hi', pagka sigam tiyāw biyo pasallad ni
katabbahan sikōt pahi' ni Libiya, pitimus uk
sigam banog. Manjari kappal hi' pisaran uk
sigam tabo uk baliyu.

18 Binsana' kami bidda' uk goyak hangkan na,
pagkallat 'llaw dakayo', nagna' sigam nimanan
manga duwaan kasehean.
19 Taabut peen katallum bahangi na, timanan
uk sigam kapanyapan kappal kasehean.
20 Manga pilam bahangi kami 'nsa' bayi
makanda' mata 'llaw atawa bituun. 'Nsa' tōōd
niya' karōhōng baliyu. Hangkan kami 'nsa' na
magniyat manga liyappasan.
21 Sakali itu, pagka taggōl manga aa ian 'nsa'
bayi makakakan, nangge si Paul ma tangnga'
sigam missala. “Manga bagay,” uk na, “arapun
asip bi aku, iya bayi kaam bandaan ku daa subay
tulak min pu' Kerete. Bang bayi aku be' bi 'nsa'
kita bayi magkaat maka 'nsa' niya' ayi-ayi lungay.
22 Suga' buttihi' soho' ta kaam paiman, sabab
'nsa' du niya' min kaam matay. Hangkan du
kappal itu magkaat.
23 Sabab dibuhi' le',” uk si Paul, “niya' bayi
panyata' ni aku dakayo' malaikat min Tuhan iya
asal pagtaatan ku. Aku itu palsukuan na asal.
24 Uk malaikat ni aku, ‘Paul, daa kau
tiyāw. Subay kau paharap ni Sultan Mahatinggi.
Pikallum du isab manga sehe' nu ma kappal itu,
ma sabab kahap Tuhan ma kau!’
25 Hangkan, manga bagay,” uk si Paul, “subay
kaam paiman. Sabab mangandōl aku ma Tuhan
in bayi pamissala na ma aku maujud du.
26 Suga' tabo du kitabi uk baliyu paragsa' ni
dakayo' pu'.”
27 Manjari itu, taabut peen sangpu' maka 'mpat
bahangi min katagna' badju ian, tabo na peen
kami uk baliyu ma tōngaan sallang Adariya.

Song-song peen tōnga' bahangi na, tapandōga uk manga aa kappal ian in kami sikōt na ni bihing lahat.

28 Hangkan tiyungkad sallad deyo' ian bo' kitauhan bang pila lōm na. Jari sallaran na hi' niya' manga duwampu' dappa. 'Nsa' taggōl tiyungkad pabing, bo' sangpu' laa maka liman dappa sallaran na hi'.

29 Tiyāw sigam tabo paragsa' ni kabatuhan, hangkan sigam ngahug 'mpat sawu min buwi' kappal bo' iyampa sigam ngamu' duwaa bang peen lakkas pakallat 'llaw.

30 Manga aa maghinang ma kappal bayi nulay lahi. Magbawu'-bawu' sigam ngahug manga sawu min munda' kappal, suga' ian sigam bayi nontonan bangka' tudju ni tahik.

31 Suga' halling si Paul ni kapitan maka ni manga sundalu, uk na, “Bang manga aa ian 'nsa' patōtōg ma kappal, magmula du kaam!”

32 Hangkan bikkat uk manga sundalu lubid bayi panonton bangka'. Pilabbōs sadja ni tahik.

33 Pote' peen sōbangan, liyōgōs sigam kamemon uk si Paul, siyoho' mangan. Uk na, “Sangpu' na maka 'mpat bahangi 'llaw itu iya pagsusa bi. 'Nsa' kaam bayi makatimtim ayi-ayi.

34 Hangkan kaam lōgōs ku subay mangan na, bo' kaam makatatas. Sabab minsan dalamba buun bi 'nsa' kaam magmula.”

35 Ubus peen uk si Paul halling, ngallo' iya tinapay bo' pigsukulan uk na ni Tuhan ma alōpan sigam kamemon. Puwas na hi' pighopo' uk na tinapay bo' iyampa mangan.

36 Jari itu pahōgōt atay sigam bo' mangan
sigam kamemon.
37 Niya' kami duwa hatus maka pitumpu' maka
'nnōm aa bayi ma diyata' kappal hi'.
38 Ubus peen sigam bayi maglassohan
kamemon, timanan uk sigam ni diyōm tahik
manga tirigu iya ma diyōm mohang, bo' supaya
pagaan kappal ian.

Magkaat kappal

39 Pagkallat na 'llaw na, 'nsa' takila uk manga
aa kappal bang pu' ayi iya tanda' ian, suga' niya'
tanda' uk sigam look taga gusung ma bihing.
Iya paggara' sigam, basta makajari pisallad du
kappal pay'an ni gusung.
40 Hangkan kehet uk sigam ingkōt manga
sawu, libbahan ma diyōm tahik. Hiyubaran
isab lubid bayi pangingkōt manga dayung bayi
pamansan hi'. Puwas na hi' pitangge uk sigam
banog-banog ma munda' bo' tabo uk baliyu
pasallad ni bihing.
41 Suga' makaragsa' sigam ni tabbahan. Pasal-
lad munda' kappal, 'nsa' hibal, maka buwi' na hi'
bagbag uk goyak.
42 Maggara' manga sundalu ian mapatay
manga pilisu kamemon bo' supaya 'nsa' niya'
makalangngoy ni bihing lahi.
43 Suga' nakura' sigam ian 'nsa' baya' angay-
angay si Paul, hangkan liyāng uk na manga sun-
dalu, 'nsa' sigam siyoho' ngalanjalan. Gam peen
soho' na manga aa ian, sasuku tau palangngoy,
palaksu dahu ni diyōm tahik bo' palangngoy ni
de.

44 Manga aa kasehean siyoho' paturul, me'
palampung ma papan atawa ma kayu bayi
magkaat ma kappal ian. Manjari tasalaihi' kami
kamemon, makapahi' ni bihingan, 'nsa' angay-
angay.

28

Ma pu' Malta

1 Makani-bihing peen kami ma 'nsa' niya' baya-
baya, niya' maan kami in pu' ian iyōnan Malta.
2 Bidda' kami kihapan uk manga aa Malta ian.
Diyōkōtan uk sigam api sabab nagna' na ngulan
maka haggut na, bo' sigina kami kamemon uk
sigam.
3 Si Paul ian bayi nipun engas-engas pangung-
gun da pakkōsan. Ma sabu na peen mabōtang
kayu ian ma api, niya' so bisa paluwas sabab
min pasu' api. Jari so ian pagantung ngeket ma
tangan si Paul.
4 Pag'nda' so uk manga aa Malta hi', ian
pagantung ngeket ma tangan si Paul, magtuwi
sigam mag-upama dangan maka dangan. Uk
sigam, “Aa itu bayi marayi' mapatay aa. Minsan
iya bayi makapuwas min diyōm tahik, 'nsa' tōōd
katangguhan karal na.”
5 Suga' so ian hal pessekan uk si Paul tudju ni
diyōm api. 'Nsa' iya angay.
6 Ngagad-ngagad na peen manga aa ian kalu
ngatting tangan si Paul, atawa matay saruun-
duun. Suga' taggōl-taggōl peen uk sigam ngagad,
bo' 'nsa' niya' tanda' uk sigam paniya' ma baran

si Paul, jari pinda pikilan manga aa Malta ian.
Uk sigam, “Dakayo' tuhan ko' aa itu!”
7 Na, niya' ma kasikōtan ian manga tana' si
Publiyus, iya datu' ma pu' ian. Biyo kami ni
luma' na bo' siyagina kami uk na pahap-hap.
Hiyulmat kami uk na ma diyōm tallum bahangi.
8 Ian asal 'mma' si Publiyus palege sabab pasu'
iya, maka magsungi'-sungi'. Pasōd si Paul ni
diyōm bilik na bo' ngamu'-ngamu' ni Tuhan ma
pasal na. Jari pibōtang uk si Paul tangan na ni
baran maas hi'. Magtuwi iya kaulian uk si Paul.
9 Pagka salaihi', pay'an na isab ni si Paul
sasuku taga saki ma pu' ian, bo' kaulian du isab
sigam.
10 Heka bayi pamuwan kami uk sigam ian
pangahulmat, maka bang taabut kami song tulak
diyuwa' uk sigam ni kappal ayi-ayi kagunahan
kami lutu'.

Min Malta ni Roma

11 Niya' kami tallum bulan ma pu' Malta ian
bo' iyampa kami tulak minnihi'. Iya pamean
kami kappal min Iskandal bayi palihan ma pu'
ian taggōl bayi timpu pamaliyu.
12 Takka kami ni daira Sirakus, bo' tallum
bahangi iya kahanti' kami may'an
13 bo' iyampa kami palaus minnihi' tudju ni
lahat Rigiyum. Pag'llaw dakayo', baliyu satan na
bo' duwam bahangi du bo' iyampa kami takka ni
kalumaan Putiuli.
14 Niya' tatawwa' kami manga bean si Isa
may'an. Siyoho' kami uk sigam paōkōm may'an
ma sigam dapitu'. Puwas na hi' palaus na kami
ni daira Roma.

15 Take peen uk manga bean si Isa ma Roma
in kami takka na, magtuwi sigam bayi paabut ni
tabu' Appiyus maka ni kalumaan Tallu-Kadday
nampang kami. Pag'nda' si Paul ma sigam,
magsukul iya ni Tuhan bo' pahōgōt atay na
pabing.

Takka si Paul ni daira Roma

16 Makatakka peen kami ni daira Roma, pibaid
si Paul maglumaan di na. Niya' dakayo' sundalu
nganjagahan iya.
17 Palabay peen tallum bahangi, linganan uk
si Paul manga kanakuraan Yahudi iya maglahat
may'an, siyoho' sigam patipun. Tipun peen, uk si
Paul ni sigam, “Manga dawuranakan ku, aku itu,
'nsa' niya' dusa ku ma pagkahi ku Yahudi, maka
'nsa' niya' palsaggaan ku ma kaaddat-addatan
ka'mbo'-mboan tabi. Suga' minsan 'nsa' niya'
dusa ku, bayi aku siyaggaw sampay pijil uk
manga Yahudi ma Awrusalam, bo' iyampa siy-
ongan uk sigam ni pangantanan bangsa Roma.
18 Bayi aku siyumariya uk manga aa ngantan
sara' Roma. Jari baya' na sigam malappa aku
sabab 'nsa' niya' tapeha uk sigam sababan pama-
patayan aku.
19 Suga' 'nsa' tōōd baya' manga Yahudi hi' bang
aku ganta' pilappa, hangkan 'nsa' niya' tarapat
ku saddi min mikitukbal ni Sultan Mahatinggi
ma Roma itu, minsan 'nsa' niya' panuntut ku ma
manga pagkahi ku Yahudi.
20 Hangkan bayi amu' ku kaam paitu bo' kitabi
mag'nda' maka magbissala, supaya katauhan bi
bang ayi iya paitu ku. Tiya' aku ingkōtan maka

bilanggu' ma sabab pame' ku ma aa dakayo'-kayo' iya hōwat tabi bangsa Israil.”

21 Uk manga aa magtipunan ian ni si Paul, “'Nsa' kami bayi makasambut sulat min lahat Yahudiya ma pasalan nu. 'Nsa' isab niya' manga danakan tabi Yahudi bayi paitu minnihi' mo lapal atawa habal laat bang ma sabab baran nu.

22 Suga' baya' kami pake bang ayi kapanga-hagaran nu. Sabab katauhan kami, iya pandu' pamean nu iyu bissalahan na peen laat uk manga aa ma lahat kamemon.”

23 Manjari itu, magjanji' sigam maka si Paul bang umay pamissala na ma sigam. Taabut peen 'llaw na, heka sigam bayi pay'an ni luma' pahantian si Paul hi'. Min subu sampay ni kasangōman pihatihan sigam uk si Paul maka niyasihatan sigam uk na pasal pagparinta Tuhan. Tiyoan sigam bang ayi bayi tasulat ma diyōm kitab sara' si Musa maka ma kitab kanabi-nabihan, bo' sigam kamattanan sampay tabo magkahagad ma si Isa.

24 Niya' min sigam tabo magkahagad ma bissala na, suga' niya' sigam kasehean 'nsa' magkahagad.

25 'Nsa' na peen sigam mag-uyun. Ma song peen sigam mowe', niya' le' bissala si Paul ma sigam, uk na, “Bannal tōōd iya bayi pima' uk Nyawa Sutsi, iya bayi pilatun uk si Nabi Isaya ni manga ka'mbo'-mboan bi.

26 Sabab iya na itu bayi uk na,
‘Pahi' na kau ni bangsa itu bo' bain sigam:
Asal pake du kaam, suga' 'nsa' tahati bi.
Asal papatong du kaam, suga' 'nsa' tanda' bi.

27 Sabab bangsa itu magmatuwas sadja.
Tainga sigam bayi tiyaplōkan, mata sigam bayi tiyambunan.
Bang bayi 'nsa' salaihi', bayi du tanda' uk mata sigam,
Bayi du take uk tainga sigam.
Bayi du isab tahati uk ma diyōm pikilan sigam,
Bo' bayi du sigam pabayik magtaat ma aku,’ uk Tuhan,
‘Bo' iyampa sigam ampun ku.’ ”
28 Iyubus uk si Paul bissala na, uk na, “Hangkan subay katauhan bi na, in lapal Tuhan pasal kalappas na ma manusiya' pisampay na ni manga kabangsahan iya 'nsa' Yahudi. Sigam ian ngasip du.” [
29 Ubus peen uk si Paul missala, magtuwi pakallo' manga Yahudi maka uk sigam mag-jawab bidda'.]
30 Ma diyōm duwan tahun, ian si Paul pabōtang ma luma' bayi padjak na. Siyagina uk na sasuku bayi pay'an ni iya.
31 Niyasihatan na peen uk na pasal pagparinta Tuhan, maka pasal si Panghu' si Isa Almasi. Hawulaya iya mandu' maka 'nsa' niya' makalāng iya.

Tammat

Kitab Injil

Sama, Pangutaran: Kitab Injil (New Testament)

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sama, Pangutaran)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
2151cb29-f3ad-5b77-a81f-9337cdca0c86